

Fylkesmannen i Trøndelag

Årsrapport 2018

Innholdsliste

Innholdsliste	2
1 Fylkesmannens beretning	5
1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse	5
1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året	5
1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater	5
1.4 Andre forhold	6
Sted, dato og fylkesmannens signatur	6
2 Introduksjon til embetets hovedtall	7
2.1 Embetet og samfunnsoppdraget	7
2.2 Organisasjon og ledelse	7
2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall	8
2.4 Andre forhold	11
3 Årets aktiviteter og resultater	12
3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater	12
Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	12
Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	13
Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	14
Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	16
3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket	17
3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk	17
3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet	20
3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap	20
3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven	20
3.1.1.5 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet i helse- og omsorgssektoren i kommunene	22
3.1.1.6 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet	24
3.1.1.7 Styrket folkehelsearbeid	26
3.1.1.8 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester	26
3.1.1.9 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner	27
3.1.1.10 Forurensning skal ikke skade helse og miljø	28
3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene	29
3.1.1.12 Endringer i kommunestrukturen	29
3.1.1.13 Økt verdiskaping i landbruket	30
3.1.1.14 Bærekraftig landbruk	31
3.1.1.15 Andre oppdrag	32
3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger	32
3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv	32
3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring	32
3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer	34

3.1.2.4 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktningssituasjonen	35
3.1.2.5 God samordning i opprydding av marin forsøpling	36
3.1.2.6 Andre oppdrag	36
3.1.3 Rettsikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene	37
3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling	37
3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning	39
3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester	43
3.1.3.4 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet	46
3.1.3.5 Vergehaber skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede	48
3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk	49
3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene	49
3.1.5 Gjennomførte evalueringer	49
3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks	49
3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver	49
3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet	49
3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet	49
3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet	49
3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet	50
3.2.6 Klima- og miljødepartementet	50
3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet	50
3.2.8 Kunnskapsdepartementet	50
3.2.9 Landbruksdepartementet	50
3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet	50
3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk	78
3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat	80
4 Styring og kontroll i embetet	81
4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging	81
4.1.1 Embetets risikostyring	81
4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak	81
4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet	81
4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)	82
4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet	83
4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende	83
5 Vurdering av framtidsutsikter	85
5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt	85
5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt	86
6 Årsregnskap	87

1 Fylkesmannens beretning

1.1 Overordnet vurdering av samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse

Det første året som ett embete i Trøndelag har etter fylkesmannens samlede vurdering gått meget bra. Det har vært et år med stor innsats fra ansatte i en hverdag med nye kolleger og ledere, aktivitet på flere kontorsteder, samordning av rutiner og annet. Samtidig har vi staket ut kursen fremover, gjennom en Strategisk plan som viser embedets visjon for Trøndelag og våre mål og strategier. Noen tekniske utfordringer ved oppstart forplantet seg i restanser på enkelte saksområder, men utviklingen er stort sett brakt under kontroll og snudd.

Vi har likevel ikke tilfredsstillende resultater på flere vesentlige områder, først og fremst saksbehandlingstid for klager på byggesak og reguleringsplaner, samt for saksbehandlingstid og antall tilsyn på hhv. helse- og sosialområdet. Sykefraværet er lavt, 4,4 prosent totalt, svært lite av dette er arbeidsrelatert. Stram økonomistyring, bl.a. på grunn av forventninger om fremtidig lavere ramme, har bidratt til et mindreforbruk på drift på kr 7 mill, tilsv. ca. 3,5 prosent av budsjettet.

Det vises til regnskapskommentarene for nærmere redegjørelse. Det er i 2018 etablert et strategisk samarbeid med fylkeskommune og KS om bl.a. kommunedialogen, og relasjonene mot regional stat er utviklet og vurderes som gode.

1.2 Overordnet framstilling av de viktigste prioriteringer for året

Ved årsskiftet 2017-18 ble de to tidligere embetene i Nord- og Sør-Trøndelag avviklet, og Fylkesmannen i Trøndelag ble en realitet. Hovedsetet for det nye embetet er på Steinkjer, men med en om lag like stor organisasjon i Trondheim i 2018, i tillegg til reindriftsavdelingen som er lokalisert til Røros og Snåsa.

Med nytt embete og ny fylkesmann var det behov for raskt å komme i posisjon overfor kommunene. Første halvår 2018 ble preget av dette, ved at fylkesmannen besøkte alle de 47 kommunene i fylket, og ble kjent med kommunens politiske og administrative ledelse, samt aktuelle problemstillinger.

Besøksrunden var ikke til erstatning for den mer systematiske kommunedialogen som fylkesmannen har med kommunene, men her har vi brukt 2018 til å utvikle et system for kunnskaps- og dialogbasert kommunebesøk, hvor vi også prioriterer ressursinnsatsen mot kommunene ut fra en risiko- og sårbarhetsvurdering. Det har tatt noe tid å utvikle gode verktøy, men med solid tverrfaglig innsats fra alle deler av embetet står vi klar til å gå i gang med de første pilot-kommunene for kommunebesøk 2019, og med fullskala implementering fra 2020.

En del av kommunedialogen er også å bidra til politikkformidling mot ordførere og rådmenn samlet. I et nytt, stort fylke har fylkesmannen, KS og fylkeskommunen gått sammen i et strategisk samarbeid om kommunedialog, som blant annet har resultert i at vi samles om kun tre fysiske møteplasser/konferanser for kommunenes toppledelse, og at vi samarbeider om hvilke tema som prioriteres gjennom året.

19 av fylkets 47 kommuner er involvert i prosesser med kommunesammenslåing, hvorav én sammenslåing skal skje med en kommune i annet fylke. Disse er fulgt tett fra fylkesmannens side, blant annet for å sikre riktig forståelse av fellesnemndenes ansvar for økonomiplaner i balanse. I tillegg har det vært flere grensejusteringer til behandling, hvorav en er vedtatt i embetet og tre oversendt KMD for behandling. Enn videre nevnes at vi også har forberedt mottak av en ny kommune fra 2019, da Rindal ble vedtatt overført fra Møre og Romsdal til Trøndelag.

Innovasjon og kompetanseheving i kommunesektoren er viktige områder for fylkesmannen. Dette er også prioritert ved tildeling av skjønnsmidler til prosjekter og fellestiltak, for eksempel kan nevnes Helseplattform (samarbeid kommunene og Helse Midt om den nasjonale piloten for én felles pasientjournal), flere digitaliseringsprosjekt, 0-24-satsing for barn og unge, samt kompetanseløft rettet mot viktige fagmiljø i kommunene.

Regjeringen inviterte de største byområdene til byvekstforhandlinger i 2018. Nytt denne gang, sammenlignet med tidligere bymiljøavtaler, var at KMD skal være avtalepart i tillegg til SD, og at fylkesmannen skulle ivareta KMDs interesser i forhandlingene, særskilt knyttet til arealpolitikken og i tråd med eget mandat. Fylkesmannen har fulgt opp dette gjennom personlig deltagelse i den administrative forhandlingsgruppen for byvekstavtale i Trondheimsregionen, sammen med Vegdirektoratet og Jernbanedirektoratet på statlig side, og dialog med KMD underveis.

Den største NATO-øvelsen siden den kalde krigen, Trident Juncture, involverte både fylkesmann, kommuner og statlige virksomhet i regionen i planlegging og gjennomføring. Det som for de militære var en øvelse med omfattende innrykk og forflytning av personell og materiell, var for regionen og mange lokalsamfunn en stor, reell hendelse som måtte håndteres. Det vises til særskilt omtale av dette, men fylkesmannen vil her understreke det gode samarbeidet mellom forsvar, politi og sivile myndigheter i regionen som ble utvist i forbindelse med Trident Juncture.

1.3 Sentrale forhold internt og eksternt som har hatt betydning for oppnådde resultater

Ny organisasjon var etablert fra første dag i 2018, ledere og ansatte var plassert og overgangen godt forankret og forberedt. Jobben med å få det nye embetet til å fungere sammen i praksis har likevel preget året. For alvor er denne jobben gjort i de syv fagavdelingene og deres underliggende seksjoner. En viktig prioritet har vært å sikre samme type service og kvalitet i saksbehandling samme hvor i fylket en sak kommer fra, eller hvilket kontorsted hos fylkesmannen som behandler den. Det kan ikke legges skjul på at de to embetene hadde utviklet til dels ulike arbeidsformer, dialogform i møte med eksterne, interne beslutningsprosesser m.v. På flere områder ble det således avdekket behov for harmonisering av praksis, samt å velge eller utvikle ny, god praksis.

Andre ting, som å få vedtatt delegeringsreglement, vedta budsjett og rammer for økonomistyringen, opprette et velfungerende

medbestemmelsesapparat m.v. var vanskeligere å få på plass tidligere; dels på grunn av prioriterings- og tidshensyn, dels fordi embetet også fikk ny fylkesmann som tiltrådte og formelt kunne fatte beslutninger først fra 1.1.2018.

Utvikling av felles kultur og felles forståelse av det nye embetets rolle er tillagt stor vekt i hele organisasjonen; her vektlegges noen forhold som for ledelsesnivået har vært særlig viktig. Med ny toppledergruppe og nye mellomledere, alle i nye roller i en ny organisasjon, ble det tidlig enighet om å kjøre et lederutviklingsprogram. Blant målene var å bidra til felles forståelse av, og mellom, ledernivåene, utvikle felles ledelsesstrategi og kultur, hvordan lede med ansatte på to kontorsteder og hvordan utvikle ledere som kjenner medansvar for hele embetet. Programmet ble støttet av Difi, og involverte både ledere og tillitsvalgte.

Embetet manglet ved oppstart en egen strategisk plan, noe som naturlig nok best utvikles av og i den nye organisasjonen. Det viste seg meget egnet å bruke arbeidet med en ny strategisk plan som en konkret case i lederutviklingen, men hele organisasjonen ble trukket inn i arbeidet. Fylkesmannen har etter dette følgende visjon: «Trøndelag – et godt sted å bo, vokse og virke i for alle».

1.4 Andre forhold

Nær hele administrasjonsavdelingen, både ledere og ansatte, ble naturlig nok berørt av forberedelsene til FMFA-etableringen. Fasit ble at 20 medarbeidere fra FMTL ble med over til FMFA. Den personellmessige siden av endringen forløp etter vår vurdering uten vesentlig innvirkning på driften i 2018, og de økonomiske mellomværendene ble etter hvert også klarlagt. Når det gjelder prosessene for å få frem avklaringer knyttet til grensesnitt og servicenivå mener vi fortsatt dette ikke har vært optimalt, herunder at vi opplever å 'få tilbake' oppgaver som vi har gitt fra oss ressursene for å løse.

Nye tillitsvalgte og ny vernetjeneste ble valgt tidlig i 2018, og takket være også disse fikk vi etablert godt fungerende medbestemmelsesapparat og arbeidsmiljøutvalg.

Like mye som den geografiske dimensjonen i det nye embetet, har det vært viktig å samkjøre organisasjonen på tvers av områder. Embetet har nytt meget godt av at det tidlig er etablert fora på aktuelle områder hvor alle avdelinger deltar, både for eksternt og internt rettede oppgaver; plan, kommune, tilsyn, kommunikasjon, kvalitetssystem, økonomi mm.

Men også på mer avgrensede tematiske områder har vi hatt stor nytte av at flere avdelinger jobber sammen for å skape resultater (skolematsatsing, klimaforebygging) eller forebygge risiko (etter Tolga-saken). En betydelig andel av fylkets plansaker, både nominelt og i kompleksitet, har sin opprinnelse i og rundt storbyen Trondheim. Embetet har derfor også etablert en tverrfaglig ressursgruppe som skal bidra til god intern koordinering i den sammenheng.

Fylkesmannen i Trøndelag har gjennom 2018 opplevd god dialog og godt samarbeid med Det kongelige hoff, det være seg i forbindelse med kongelige besøk til fylket, fortjenstmedaljer og løpende avklaring av andre forhold. Det ble fra vår side satt stor pris på at de av våre medarbeidere som arbeider med bistand og tilrettelegging i slike sammenhenger, ble invitert til en egen temadag på Slottet. Det var en nyttig samling med mulighet for å motta oppdatert informasjon, stille spørsmål og gi tilbakemeldinger.

Sted, dato og fylkesmannens signatur

Steinkjer den 28.02.19

Frank Jenssen (sign)

2 Introduksjon til embetets hovedtall

2.1 Embetet og samfunnsoppdraget

Fylkesmannen er Kongens og Regjeringens representant i fylket og skal arbeide for at Stortingets og Regjeringens vedtak, mål og retningslinjer blir fulgt opp. Fylkesmannen skal med dette som utgangspunkt virke til gagn og beste for fylket og ta de initiativ som finnes påkrevd.

Fylkesmannen fyller sin funksjon gjennom bl.a. følgende roller:

- Formidler av nasjonale mål og styringssignal til fylket
- Sektormyndighet på mange politikkområder
- Regional samordningsmyndighet for staten
- Rettssikkerhetsmyndighet
- Initiativtaker til gagn og beste for fylket
- Formidler av virkningene av styringssignal til sentrale myndigheter

Visjon

Trøndelag – et godt sted å bo, vokse og virke i for alle

Verdigrunnlag

Vi har som en del av arbeidet med Strategisk Plan for 2019-22 jobbet frem følgende verdier som vi ønsker skal særprege Fylkesmannen i Trøndelag.

KOMPETENT

Vi har god lokalkunnskap om Trøndelag, og er kompetente og oppdaterte innen våre fagområder

- Vi veileder og gir god og tydelig informasjon

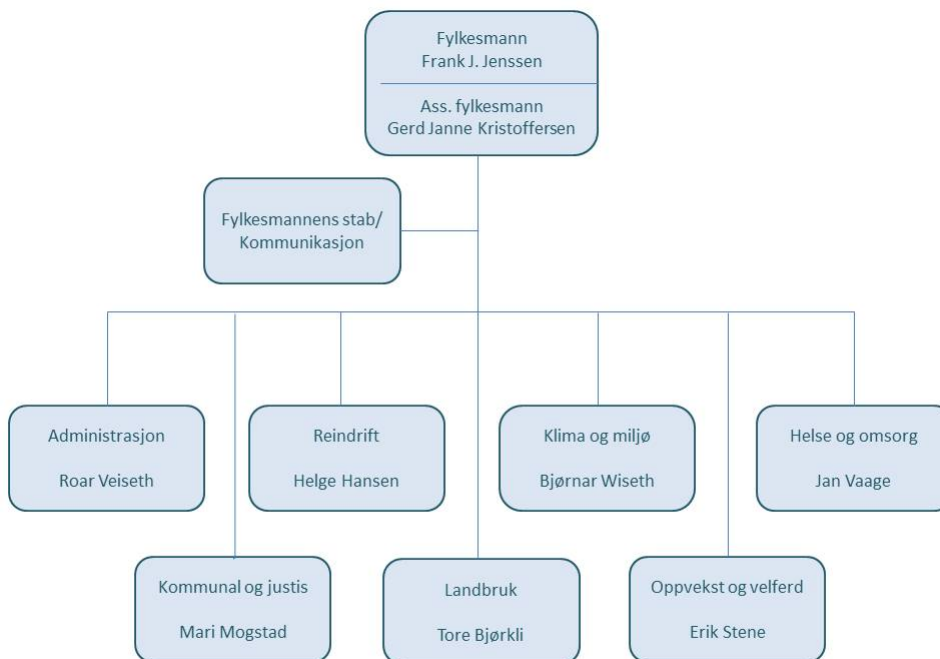
ENGASJERT

- Vi er løsningsorientert og positiv til utfordringer og endringer
- Vi jobber aktivt for at innbyggerne i Trøndelag får et godt tjenestetilbud, attraktive lokalsamfunn og et livsgrunnlag for fremtiden
- Vi ligger i forkant, prøver ut nye løsninger og deler erfaringer og kompetanse med andre

SAMORDNET

- Vi tar en aktiv rolle for å sikre dialog og samordning med statlige virksomheter så vel som andre aktører
- Vi framstår som ett fylkesmannsembete
- Vi er tilgjengelig og pålitelig

2.2 Organisasjon og ledelse

Embetet har kontorer i Trondheim, Steinkjer, Snåsa og Røros med hovedsete på Statens Hus Steinkjer. I tillegg har vi 7 nasjonalparkforvaltere som sitter Røyrvik, Lierne, Røros og Tydal.

Fylkesmannen hadde pr. 31.12.18 254 ansatte. Disse er fordelt på 163,6 årsverk kvinner og 90,3 årsverk menn.

Embetet ble ledet av Fylkesmann Frank Jenssen og assisterende fylkesmann Gerd Janne Kristoffersen

Embetet var organisert i syv fagavdelinger, i tillegg til embetsledelsen. Avdelingsledelsen bestod av:

Kommunal og justisavdelingen: Direktør Mari Mogstad

Helse og Omsorgsavdelingen: Fylkeslege Jan Vaage

Oppvekst og Velferdsavdelingen: Direktør Erik Stene

Klima og Miljøavdelingen: Direktør Bjørnar Wiseth

Landbruksavdelingen: Direktør Tore Bjørkli

Reindriftsavdelingen: Direktør Helge Hansen

Administrasjonsavdelingen: Direktør Roar Veiseth

2.3 Presentasjon av utvalgte nøkkeltall

Tabellene nedenfor viser de utvalgte nøkkeltallene for Fylkesmannen i Trøndelag. Tallene er tatt ut iht. brukerveidningene fra KMD.

For nærmere omtale av nøkkeltall knyttet til personalområdet vises til det kap.4.2. For nærmere omtale av nøkkeltall på økonomiområdet vises det til kap.3.4. Se også ledelseskomentar til årsregnskapet.

Administrativ kostnadsdekning

Betegnelse på rapporteringskrav	Tall i 1000 kr.
Administrativ kostnadsdekning	11 576

Vi har hatt en økning i ført overhead på ca 5mill sett opp mot tallene fra FMNT og FMST i 2017. Dette er knyttet opp mot ny budsjettmodell for Fylkesmannen i Trøndelag.

Budsjettavvik

Betegnelse på rapporteringskrav	
Budsjettavvik (kr)	7 065.3
Budsjettavvik (%)	3.4 %

Embetet har en stor økning sett opp mot 2017, noe som har flere årsaker, men vi er godt innenfor 5%. For en nærmere forklaring til budsjettavviket se punkt 3.4 og ledelseskomentar i årsregnskapet.

Driftsutgifter og lønn

Driftsutgifter	198 124.0
Lønn 052501	160 457.0
Lønnsandel av driftsutgifter	81.0 %

Lønnsandel av driftsutgifter er noenlunde det samme i 2018 som for 2017, sett opp mot snittet på 81,05 for FMST(81,3) og FMNT(80,8) i 2017. Driftsutgifter er redusert med 5,6mill, og det skyldes i hovedsak økt uttak av overhead. Lønnsutgifter er redusert med 4,7 mill fra 2017 til 2018, og det har sammenheng med vakanser og lønnsbelastning av fast ansatte på prosjekt.

Husleie

Husleie (tall i 1000 kr)	25 034
Husleie (% av driftsutgifter)	13 %

Økning i husleie fra 2017 pga økt KPI og avregning fellesutgifter. På grunn av reduserte driftsutgifter i 2018 har andel husleie av driftsutgiftene økt for 2018 med 0,4%.

Journalposter

Betegnelse på rapporteringskrav	Journalposter totalt	Antall journalposter i ePhorte	Antall journalposter i vergemåls-ePhorte
Antall journalposter	118 606	69 525	49 081

Nedgang i antall journalposter(JP) fra 79.353 til 69.525 henger sammen med at vi sluttet å journalføre JP som gjelder tilskudd på Landbruksavdelingen der kommunen var inne og fattet vedtak, disse ble ført i FMNT men når vi ble FMTL sluttet vi med det. Det kan også være andre type saksområder hvor FMNT journalførte, men at vi valgte å ikke journalføre når vi ble FMTL. På vergemål er det alltid ekstra arbeid med vergeregnskap. De er veldig tidkrevende, da det må legges inn flere metadata for selve vedleggene til vergeregnskapene. Vergemålsregnskapet er journalført i vergemåls-ephorte med en journalpost med flere vedlegg og regnskap.

Regnskapstall sortert på poster

Betegnelse på rapporteringskrav	2018
052501	198 665
052521	12 016
Post 01 (unntatt 052501)	40 229
Post 20-29 (unntatt 052521)	107 588
Post 30-39	14 063
Post 40-49	594
Post 60-69	206 556
Post 70-79	62 022
Post 80-89	7 480

Belastning på postene vil avhenge av tildelingene vi mottar på de ulike postene.

Årsverk

Betegnelse på rapporteringskrav	2018
Totalt antall årsverk pr. 31.12.	253.9
Totalt antall årsverk for kvinner pr. 31.12.	163.6
Totalt antall årsverk for menn pr. 31.12.	90.3
Totalt antall årsverk for faste stillinger pr. 31.12.	236.2
Totalt antall årsverk for midlertidige stillinger pr. 31.12.	17.5
Sum andel administrasjon	13.0 %
Økonomi	4.4
Lønn	1.0
IKT	3.9
Personal	2.4
Arkiv	12.9
Resepsjon/sentralbord	8.4
DFØs definisjon av årsverk er benyttet.	

Sum årsverk for faste og midlertidige stillinger vil ikke stemme med totalsum, da vi også har ansatte registrert på medarbeidergruppe vikarer o.l. På administrasjon har vi tatt med årsverk knyttet til administrasjonsstaben (ADMA) i 2018, som embetets felles administrative enhet. Adm.dirktøren er fordelt forholdsmessig ut på fagområdene. Embetsledelsen er ikke tatt med. På resepsjon/fellestjenester har vi tatt med vår andel av stillingsressursene, inkl. ressursene på renhold. Vårt sentralbord er i Engerdal. Arkivårsverk må sees i sammenheng med oppgaveportefølgen på arkiv knyttet til bl.a. innsynsbegjæringer. Øvrig adm.ressursbruk i fagavd.er ikke tatt med da denne er vanskelig å måle.

Turnover

Betegnelse på rapporteringskrav	2018
Turnover i prosent	6.8 %
Gjennomsnittlig antall ansatte	236.4
Totalt antall ansatte som sluttet (ekskudert de som gikk av med pensjon) i løpet av året og ble erstattet	16.0
Totalt antall ansatte som sluttet	67.0
Herav ansatte som sluttet grunnet pensjonering	9.0
Herav ansatte som sluttet grunnet andre årsaker	42.0

Totalt antall ansatte som slutter er oppgitt til 67. Dette er inklusive alle ansatte som overføres til FMFA (21 personer), midlertidige og vikarer som er avsluttet i 2018 (totalt 21 personer), 16 med egen oppsigelse og 9 pensjonister (AFP. uføre og alderspensjonering). Turnover for de to tidligere embetene var på hhv 0,6% (FMST) og 5,8% (FMNT). I nytt embete er den en turnover på 6,8%. For gjennomsnittlig antall årsverk er denne rapporten brukt; Årsverkrapporten og tatt gjennomsnittlig antall årsverk for faste stillinger.

Sykefravær

Betegnelse på rapporteringskrav	Dager/Prosentdel
Sum totalt sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	3 130.0
Prosent sykefravær (legemeldt og egenmeldt)	4.4 %
Sum totalt sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	619.0
Prosent sykefravær menn (legemeldt og egenmeldt)	2.6 %
Sum totalt sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	2 511.0
Prosent sykefravær kvinner (legemeldt og egenmeldt)	5.3 %
Antall legemeldte sykedager for menn	421.0
Prosent legemeldte sykedager for menn	1.8 %
Avtalte arbeidsdager for menn	23 466.0
Antall legemeldte sykedager for kvinner	1 937.0
Prosent legemeldte sykedager for kvinner	4.1 %
Avtalte arbeidsdager for kvinner	46 953.0
Antall egenmeldte sykedager for menn	198.0
Prosent egenmeldte sykedager for menn	0.8 %
Antall egenmeldte sykedager for kvinner	574.0
Prosent egenmeldte sykedager for kvinner	1.2 %

Sum totalt legemeldt og egenmeldt for FMTL er på 4,4%. For de to tidligere embetene var tallene hhv 4,3% for FMNT og 6% for FMST. Det er positivt at fusjonen ikke har ført til økt fravær.

Likestilling

Betegnelse på rapporteringskrav	Antall kvinner	Andel kvinner	Antall menn	Andel menn	Årslønn kvinner	Årslønn menn	Andel kvinners lønn av menns lønn
Totalt i virksomheten	208.0	66.9 %	103.0	33.1 %	554 407.0	606 716.0	91.4 %
Kategori 1: Embetsledelse/Dir/Admsjef	2.0	22.2 %	7.0	77.8 %	1 026 830.0	978 425.0	104.9 %
Kategori 2: Seksjonssjef/Ass dir	12.0	48.0 %	13.0	52.0 %	784 401.0	764 537.0	102.6 %
Kategori 3: Saksbehandler 1	103.0	64.8 %	56.0	35.2 %	586 444.0	586 778.0	99.9 %
Kategori 4: Saksbehandler 2	48.0	70.6 %	20.0	29.4 %	517 378.0	499 006.0	103.7 %
Kategori 5: Kontorstillinger	34.0	82.9 %	7.0	17.1 %	448 810.0	378 614.0	118.5 %
Kategori 6: Fagarb. stillinger	9.0	100.0 %	0.0	0.0 %	372 543.0	0.0	Infinity %
Kategori 7: Læringer	0.0	0.0 %	0.0	0.0 %	0.0	0.0	

I kategori 2 er ass.fylkesleger med. De har ikke personalansvar, derfor er antall ledere som er omtalt i kap 4.2 forskjellig fra summen av kategori 1 og 2 i denne tabellen (TAB 127)

HR

Betegnelse på rapporteringskrav	2018
Sum antall ansatte	311.0
Antall kvinner	208.0
Antall menn	103.0
Sum antall deltidsansatte	16.0
Antall deltid kvinner	11.0
Antall deltid menn	5.0
Sum antall deltidsansatte grunnet omsorg jf.AML §10-2, fjerde ledd og HTA § 20	2.0
Antall deltid kvinner, omsorg	1.0
Antall deltid menn, omsorg	1.0
Sum antall midlertidige ansatte	23.0
Antall kvinner, midlertidig	15.0
Antall menn, midlertidig	8.0
Sum antall ansatte med personalansvar	29.0
Antall kvinner, personalansvar	11.0
Antall menn, personalansvar	18.0
Sum antall ansatte	311.0
Antall ansatte under 20 år	0.0
Antall ansatte 20 - 29 år	23.0
Antall ansatte 30 - 39 år	59.0
Antall ansatte 40 - 49 år	87.0
Antall ansatte 50 - 59 år	91.0
Antall ansatte over 60 år	51.0
Sum antall ansatte i foreldrepermisjon	14.0
Antall kvinner i foreldrepermisjon	12.0
Antall menn i foreldrepermisjon	2.0

Antall kvinner og menn i foreldrepermisjon: Alle personer som har hatt permisjoner registrert med kode 410, 415, 418 og 420 er tatt med.

2.4 Andre forhold

I forbindelse med arbeidet med å etablere ny felles praksis har effektivisering og det å ta i bruk muligheten som ligger i digitalisering vært sentral. Embetet er på enkeltområder som for eksempel økonomi tidlige ute med og nyttiggjøre seg digitalisering/robotisering. Vi har hatt stort fokus i 2018 på å bygge ut tilstrekkelig møteplasser med skype/videokonferanse for både og samhandle internt og eksternt.

3 Årets aktiviteter og resultater

3.1 Redegjørelse for, analyse og vurdering av oppnådde resultater

Hovedmål 1 - Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

Fylkesmannen i Trøndelag legger nasjonale forventninger og vedtatt politikk til grunn i vår dialog med kommunene og andre aktører gjennom en rekke ulike kanaler.

Fylkesmannen i Trøndelag, Trøndelag fylkeskommune og KS videreutviklet vårt trepartssamarbeid i fjor. Blant annet har dette ført til at vi har opprettet en felles møtearena for politisk og administrativ ledelse i fylket. Vi er enig om å ha tre årlige fellessamlinger, og vinteren 2018 gjennomførte vi den første fellessamlingen.

Vi har i 2018 hatt tett dialog med kommunene for å kunne gi råd og veiledning i kommuneøkonomispørsmål. Dette gjelder spesielt kommuner som er i en krevende økonomisk situasjon. Vi har også fokusert på nye kommuner og kommende nye kommuner. Ved utgangen av 2018 er det ingen kommuner i Trøndelag som står oppført på ROBEK-listen.

I alle typer plansaker som kommer på høring til oss formidler vi nasjonale forventninger på vegne av de sektorinteresser vi er satt til å forvalte. Signalene formidles også ved deltakelse i regionale planforum, konferanser, nettverkssamlinger og i møter med kommunene.

På reindriftsområdet skjer dialogen med kommunene i hovedsak i forbindelse med kommuneplanarbeid og i konkrete arealsaker. De aller fleste saker avklares gjennom dialogen, men man har ansett det nødvendig å fremme innsigelse i noen få saker.

På miljøområdet er flere rikspolitiske retningslinjer sentrale i vår behandling av arealsaker, som blant annet differensiert forvaltning av strandsonen og samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. I tillegg er rundskrivet nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet viktig i vår behandling av arealsaker, samt revidert RPR for klima og energiplaner og klimatilpasning.

Gjennom uttalelser til kommunenes planer på ulike nivå bidrar vår landbruksavdeling med sitt fokus på å bevare arealressursene (dyrkamark og skogsarealer), til en bærekraftig utvikling av kommunene.

Innføringen av ny veileder fra Direktoratet for samfunnssikkerhet (DSB) vedrørende samfunnssikkerhet i plan- og bygningsloven må fortsette også i 2019. Likevel er vår vurdering at kunnskapen er relativt god på dette i de største kommunene. I planhøringer er det tendenser til at de mindre kommunene ikke har ressurser og kapasitet til å håndtere dette på en god måte.

Første halvår 2018 besøkte fylkesmann Frank Jenssen samtlige kommuner i Trøndelag. Hensikten var å bli bedre kjent med kommunene, men samtidig diskutere aktuelle problemstillinger i den enkelte kommune og region. Av den grunn var også fagavdelingene representert på kommunebesøkene. Hvilke avdelinger, og hvor mange avdelinger som var representert, varierte fra møte til møte. Våre fagavdelinger har også sine arenaer og kanaler for å formidle nasjonal politikk til sine fagmålgrupper i kommunene.

For eksempel er vår Klima- og miljøavdeling aktiv i ulike nettverk, der også kommunene deltar. På dette viset har de fått formidlet nasjonale mål for utslippsreduksjoner og klimatilpasning. Dette er også formidlet gjennom webinarer og egne temasamlinger. Avdelingen har fått kartlagt status i kommunenes arbeid med klimatilpasning.

Vår landbruksavdeling deltar i flere nettverks og møtearenaer hvor sentrale problemstillinger blir drøftet. Tema varierer i tråd med de oppdrag og oppgaver vi får fra nasjonale myndigheter. I vår dialog med kommunene og samarbeidsaktører er vi opptatt av å synliggjøre mulighetsrommet for landbruksproduksjon. Dette gjelder innen jord, skog og landbruksbaserte næringer.

I nært samarbeid med kommuner, Innovasjon Norge, fylkeskommunen, næringssselskaper og andre har vi gjennomført mobiliseringsmøter for å motivere og bidra med kunnskap om virkemiddelapparatet. Som følge av sammenslåing av Trøndelagsfylkene anså landbruksavdelingen at det var nødvendig å etablere nye arenaer for kontakt med kommunene og næringen. Derfor er det etablert eget landbruksforum og regionmøter i hele fylket.

Når det gjelder kommunens ansvar og nasjonale forventninger på GIS-området er dette gjennomført gjennom arbeidet i Norge Digitalt, vår webkartportal (www.gislink.no) og i møter med kommunene.

Vår oppvekst- og velferdsavdeling måtte i fjor nedprioritere det generelle arbeidet med informasjon og veiledning. Det er likevel viktig å presisere at avdelingen har prioritert informasjon og veiledning knyttet til de store nasjonale satsingene. Dette har skjedd med utgangspunkt i ROS-analyser, sektorovervåking og egen kjennskap til sektor.

I Trøndelag er de mange kommuner som er med i «Oppfølgingsordningen» fra utdanningsdirektoratet. Kommuner med lav kvalitet og kompetanse har blitt prioritert gjennom særskilte tilbud om kompensatoriske forhold, som for eksempel veilederkorps og bedre læringsmiljø. De samme kommunene har blitt prioritert i arbeidet med informasjon, veiledning og kompetanseheving.

I 2018 har vi hatt et spesielt fokus på kompetanseheving i det nye regelverket etter opplæringslovens kap. 9A, implementering av ny rammeplan for barnehagen, samt etablering av kompetansenettverk og nytt system for kompetanseutvikling (REKOM og DEKOM).

På barnevernområdet rettet vi innsatsen spesielt mot etablering av kompetansestrategien, som en viktig del av arbeidet med kvalitets- og strukturreformen. Dette sammen med akuttberedskapen har vært sentrale tema i alle dialogmøtene vi har gjennomført med kommuneledelsene.

Også vår helse- og omsorgsavdeling hadde i fjor mindre ressurser tilgjengelig til ekstern aktivitet enn vanlig. Avdelingen har likevel prioriterte

besøk til alle kommunene gjennom elleve regionale møter. Samtlige kommuner ble invitert til dialogmøter, der tema i stort var dagens- og fremtidens omsorgstjenester. Dette med bakgrunn i de utfordringene kommunene står overfor innenfor omsorg, habilitering og rehabilitering, folkehelse, vold i nære relasjoner, rus og psykisk helse.

I forkant av møtene hadde vi forberedt «statistikkpakker» for de enkelte regionene, med framskrivninger som viste kommende utfordringer. Arbeidet i møtene er oppsummert i en egen rapport som ble ferdig i januar 2019. Denne gir oss et godt utgangspunkt for vårt videre arbeid.

Vi anser situasjonen på behandling av klagesaker etter plan- og bygningsloven som ikke tilfredsstillende. Embetet har for tiden lang saksbehandlingstid, og ved årsskiftet var det fortsatt relativt store restanser. Resultatene hva angår lovbestemt saksbehandlingstid er ikke gode nok. Bare rundt 20 prosent av byggesakene og 52 prosent av plansakene ble behandlet innenfor fristen.

Årsaken til dette er knappe saksbehandlerressurser grunnet utskiftninger i saksbehandlergruppen og vakante stillinger. Det har også vært en nedgang i antall juridiske saksbehandlere som har jobbet med klagesaker ved juridisk seksjon etter sammenslåingen.

Vi har dog prioritert å benytte ressursene til saksbehandling. Av den grunn var det i 2018 lite utadrettet virksomhet ovenfor kommunene og andre innen plan- og bygningsrettsområdet og noen andre juridiske områder.

Et annet forhold vi velger å trekke frem er vår oppgave i å bistå Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap i arbeidet med å innføre nødnett til nye brukergrupper. I Trøndelag var det kun fire kommuner som i 2018 kjøpte inn terminaler. Vi vil derfor fortsette arbeidet med å påvirke kommunene og andre beredskapsaktører til å anskaffe dette.

Hovedmål 2 - Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

Fylkesmannen i Trøndelag erfarer at effekten av rollen som samordningsmyndighet er god når funksjonelle strukturer er etablert og blir vedlikeholdt. De to embetene i gamle Nord- og Sør-Trøndelag hadde veletablerte strukturer. Av den grunn har vi gjennom 2018 arbeidet med å tilpasse etablerte strukturer til det faktum at det nå er ett fylkesmannsembete i Trøndelag. Vi har også etablert nye strukturer for å kunne ivareta rollen som regional samordner. Ett konkret eksempel er etableringen av en felles møtearena for politisk og administrative ledere i Trøndelag. Arenaen er etablert sammen med Trøndelag fylkeskommune og KS.

Også våre fagavdelinger har etablert eller videreutviklet funksjonelle strukturer for bedre samhandling og samordning.

Ett godt eksempel på dette er vår Helse- og omsorgsavdeling og Oppvekst- og velferdsavdeling som har jobbet aktivt gjennom Velferdsnettverket og samarbeidet med kompetansesenterforum. Velferdsnettverket er en arena hvor NAV, IMDi, UDI, Kriminalomsorgen, BUF-etat, Politiet, Husbanken og Fylkesmannen samordner arbeidet ut mot kommunene. Fra 2018 har også Trøndelag fylkeskommune og KS deltatt i møtene.

I 2018 har 0-24 vært et av hovedfokusområdene for nettverket. Arbeidet mot vold og overgrep og barn og unges medvirkning har vært hovedmålsettinger. Vi har blant annet arrangert en felles fagdag for å skaffe oss felles kunnskap og etablere et forpliktende samarbeid på temaene. I tillegg til velferdsetatene er de nasjonale og de regionale kompetansesentrene viktige aktører opp imot mange av oppdragene på oppvekst- og velferdsområdet. Velferdsnettverket har også bidratt til at utsatte barn og unge ble et eget søknadsområde for skjønnsmidler for 2018.

Kompetansesenterforum er et samarbeidsforum for Napha, KoRus, RKBU, RVTS, NAKU, Statped og KBT. Forumet har to årlige møter med Fylkesmannen hvor målet igjen er å samordne innsatsen mot kommunene og orientere hverandre om pågående satsinger og oppdrag. I fjor har vi blant annet kartlagt hvilke kompetansetiltak de ulike kommunene i fylket har gjennomført. Dette er viktig kunnskap i vår tilskuddsforvaltning, tilsynsvirksomhet og i utviklingsarbeidet.

Vår helse- og omsorgsavdeling har et stort fokus på samarbeidet mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene, og prioriterte derfor deltakelse på formelle samarbeidsarenaer. Dette ga Fylkesmannen anledning til å adressere samarbeidsutfordringer direkte til partene i fellesskap.

Vår klima- og miljøavdeling har gode erfaringer med tilsynssamarbeidet med andre regionale HMS-tilsynsetater, samt dialogmøter med NVE. Det har vært gjennomført faste kontaktmøter og dialog i enkeltsaker. Innenfor arbeidet med reduserte klimagassutslipp og klimatilpasning er det etablert samarbeid med regionale myndigheter, fylkeskommunen, NHO og kunnskapsmiljøene i Trøndelag. Dette for å motivere og veilede kommunene i arbeidet med klimaomstilling.

Også vår landbruksavdeling deltar aktivt i Klimaråd Trøndelag. Klimarådet skal jobbe for å øke samhandlings- og gjennomføringskraft samt styrke samordning mellom og i kommune.

I samarbeid med fylkeskommunen startet Klimapartner Trøndelag opp høsten 2018 med næringslivet som hovedmålgruppe. Klima og miljøavdelingen har også etablert en fellesarena for kommunene, avfallsselskapene, havbruk, fiskeri og landbruk samt frivillige lag og organisasjoner i arbeidet med marint avfall. Arenaen skal bidra til god samhandling og et mer effektivt arbeid med rydding i fjæra langs sjøen og vassdrag.

Som tidligere år har landbruksavdelingen også for 2018 hatt god samhandling med andre regionale statsetater. Det kan være samordning på overordna nivå eller enkeltsaksbehandling - innenfor blant annet planarbeid, arbeid med kontroll mm. Statens vegvesen, Nye veier, Mattilsynet og NVE er de vesentligste regionale statsetatene avdelingen samarbeider med.

Fylkesmannen arrangerer dessuten jevnlig møter på etatssjefnivå for informasjonsutveksling og eventuell rolleavklaring. Fylkesmannens interne samordning mellom de ulike avdelingene, samt embetets fokus på helhetstenking, er også viktig i denne sammenheng.

Trøndelag var ett av fylkene som var vertskap for den største militærøvelsen på mange år, Trident Juncture 2018. Både i forkant og etterkant av selve feltøvelsen har vi prioritert regional samordning med regional stat og berørte kommuner. Spesielt vil vi trekke fram møtene med kommunene, som ble gjennomført sammen med Forsvaret (HV-12), Politiet og Statens Vegvesen. God informasjon til kommuneledelsene og på folkemøter bidro til en svært vellykket gjennomføring av feltøvelsen. Vår vurdering et at samordningen av informasjonsarbeidet i internt og eksternt har fungert svært godt, og at dette har bidratt til å redusere konflikter med det sivile samfunn.

Gjennom tilsyn, vår behandling av rettighetsklager, dialogmøter og annen kontakt med oppvekst- velferdssektoren erfarer vi at det er utfordringer med mange ulike statlige aktører - som ikke alltid klarer å samordne seg. Det er særlig kritisk å registrere at dette skjer i alvorlige enkeltsaker, hvor mange aktører har stolt på hverandre.

Samhandlingen rettet mot barn og unge har vi forankret i embetets tverrfaglige barn- og ungegruppe, som har jobbet både internt og eksternt. Vi har også jevnlig felles interne ledermøter mellom Oppvekst- og velferdsavdelingen og Helse- og omsorgsavdelingen. Fylkesmannen har fulgt opp tidligere tverrfaglige tilsyn og samarbeidet med andre avdelinger i sammensatte enkeltsaker samt i plansaker.

Det har vært, og er fortsatt, for dårlig samordning på regionalt nivå i fylket i forhold til forvaltning av samiske spørsmål. Her bør både den interne samordningen hos Fylkesmannen og samordning opp mot andre forvaltningsaktører gjennom nettverksarbeid bli bedre.

I forbindelse med sammenslåing av fylkesmannsembetene i 2018 hadde reindriftsavdelingen ambisjoner om en «fyrårnsatsning på samisk kultur og folkerett. Hensikten er å samordne regionalt nivå i forvaltningen av samiske spørsmål. Avdelingen konstaterer at det har vært krevende å følge opp slik intensjonen var.

Tidligere delte embetene i Sør-, Nor-Trøndelag og Nordland en jurissessurs som arbeidet på reindriftsområdet. Det har vært en svakhet at denne ressursen ikke lenger er like tilgjengelig som før. En slik ressurs kan bidra med kompetanse på folkerett i den hverdagslige forvaltningen, samt se mangler og behov i forvaltningen ut fra et noe annet perspektiv. Juristen i Nordland har kun vært brukt i konkrete saker, og mindre enn i 67 prosent.

Reindriftsavdelingen har derfor nedprioritert «fyrårnet» ut i fra samlede ressurser og i påvente av arbeid med organisasjonsstrukturen internt i embetet.

Avdelingen konstaterer imidlertid at publisiteten rundt «fyrårnsatsningen» kan ha bidratt til større fokus på samiske spørsmål på regionalt nivå.

For planområdet (høringssaker) fungerer samordningen tilfredsstillende på reindriftsområdet. Vår reindriftsavdeling deltar i de prosesser og møter på regionalt nivå som har vesentlig betydning for å ivareta reindriftsinteressene. Dialogmøtet med NRL og sametinget ble avlyst i 2018 på grunn av forfall til planlagt møte. Det er satt opp nytt møtetidspunkt i 2019.

Hovedmål 3 - Rettssikkerhet skal være ivarettatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

Fylkesmannen har i 2018 hatt et strategisk fokus på å bygge opp et tett samspill med regionale statsetater. Vi hadde tre møter med regionale etatsjefer med mellom 15-25 deltakere i hvert møte. I møtene drøftes nye Trøndelag, mulige felles tiltak og aktiviteter som kan gi bedre måloppnåelse, samt at vi blir bedre kjent med omstilling og andre forhold i den enkelte etat.

Arbeidet med kommunereformen ble naturligvis også fulgt opp. Dette har blant annet skjedd ved at vi har tett kontakt med nye kommuner, og det er gjennomført flere grensejusteringssaker. Regionrådene har vært under endring, og Fylkesmannen har deltatt i prosesser rundt dette og vært i dialog med kommuner som satser på interkommunalt samarbeid som strategi for kommunen framover. Fylkesmannens dialog med kommunen har vært i støpeskjeen i 2018.

Vår kommunal og justisavdeling har behandlet litt over 400 klagesaker etter plan og bygningsloven. Dette gjelder både bygge- og plansaker. Det har vært 15 klagesaker til behandling etter offentleglova. Det er også avgjort 21 saker hvor det er krevd dekning for saksomkostninger etter fvl. § 36. Det har vært noen enkeltmøter/faglige innlegg for kommuner innen særskilte rettsområder. Vi har i svært liten grad avholdt kurs og konferanser i 2018, da en har måttet prioritere saksbehandling.

Vår beredskapsseksjon har til sammen behandlet 1213 plansaker, herav 812 dispensasjonssaker og sjekket ut planene ifht. ROS analyser og samfunnssikkerhet generelt.

Sammenslåingen av embetene i Trøndelag har gitt en mer ensartet og lik praksis på vergemålsområdet. I tillegg har dette medført at vi innenfor vergemålsområdet er blitt mer robust, mindre sårbar og det er lettere å sette inn nødvendige prioriteringer på utvalgte områder. Vi har jobbet kontinuerlig med å utvikle våre rutiner vedrørende organisering av arbeidet og delegering, etablere en god læringskultur, utvikling av arbeidsmiljø og drive felles kulturbygging.

Vi klarte resultatkravene innenfor alle områder med resultatmål på vergemål i tredje tertial 2018. Vi har i løpet av året dermed klart å redusere behandlingstiden. Dette er tilfredsstillende med tanke på at det første året med fusjon er krevende, i tillegg til at begge embetene hadde store restanser ved årets begynnelse. Vi har utført kontroll av alle vergeregnskap i det sentrale uttrekk fra SRF. Vi har nå samtaler med alle vergehavere i forbindelse med oppnevning av nye vergemål (jf. «Tolgasaken»).

I 2018 ble det brukt mye ressurser på å nivellere og samordne praksis i det nye embetet. Vi har dessverre i liten grad hatt ressurser til å drive utadrettet virksomhet, som å arrangere kurs og konferanser innenfor eksempelvis særskilte plan- og bygningsrettstemaer.

Vi har ovenfor kommunene fulgt opp veiledningsansvaret kommunene har innenfor motorferdsel i utmark. Det er i tillegg foretatt lovlighetskontroll av fem vedtak, som har resultert i omgjøring av kommunens vedtak. Omgjøringsvedtakene er påklaget og fire av fem er oversendt Miljødirektoratet. Endelig avgjørelse i klagesakene vil ha stor betydning for videre veiledning på dette området.

Den omfattende tilsynsaktiviteten med virksomheter på klima- og miljøområdet, er et viktig bidrag for ivaretagelse av rettssikkerheten. Det ble i 2018 ført tilsyn med et stort antall virksomheter innenfor et bredt spekter av bransjer.

I tillegg har Fylkesmannen som klageinstans behandlet saker bl.a. innenfor motorferdsel, samt saker som embetet er tildelt som settefylkesmann.

Vår landbruksavdeling har planlagt og gjennomført et omfattende kontrollarbeid i 2018. I henhold til risikobasert kontrollplan er det både gjennomført foretakskontroller og for åtte kommuner er det gjennomført forvaltningsrevisjon.

Det er en positiv utvikling i mange kommuner, men funnene viser fortsatt mange avvik og behov for forbedringer. Av den grunn har avdelingen vektlagt kontroll, dialog og kompetansetilbud overfor kommunene.

Gjennom klagebehandling, kursing og veiledning sikrer Fylkesmannen at kommunene praktiserer jord- og konsesjonslovgivningen innenfor de rammene som regelverket trekker opp, samtidig som det er rom for at kommunene bruker sitt faglige og politiske skjønn til å ivareta lokale forhold. Ved bruk av

Rapporteringsplikten etter § 3 i jordloven kan Fylkesmannen fange opp og korrigere praksis i kommunene som er på kollisjonskurs med nasjonale hensyn.

I 2018 arrangerte landbruksavdelinga ei stor landbrukssamling for kommunal landbruksforvaltning. Ett av temaene der var å harmonisere praktiseringen av jord- og konsesjonsloven. Vi har i tillegg orientert om dette lovverket på flere møter med kommuner som ønsker å sette søkelys på særlige problemstillinger som bl.a. driveplikt og spredt boligbygging.

Fylkesmannen i Trøndelag har i 2018 behandlet 77 klagesaker etter jord- og konsesjonsloven i 2018. 42 saker etter jordloven og 35 etter konsesjonsloven. Tallene inkluderer avgjørelser i klagesaker, omgjøringsvedtak, første-instansvedtak og vedtak om dekning av sakskostnader. Som sektormyndighet avgir vi også et stort antall uttalelser til søknader om dispensasjon, jf. plan- og bygningsloven § 19-1 mv. Der landbruksinteressene er berørt av dispensasjonen kan vi frarå dispensasjon, og eventuelt påklage et kommunalt vedtak om å innvilge dispensasjon. I 2018 ble 17 slike vedtak påklaget av Fylkesmannen. 45 dispensasjonssaker ble frarådd.

På reindriftsområdet er fylkesmannen førstelinje i forhold til reieneierne. Vi legger vekt på kompetanseheving av egne medarbeidere, spesielt de som jobber med tilskuddsforvaltning. Avdelingen prioriterer å delta på fagsamlinger på tema reindrift.

For å sikre den generelle rettssikkerheten for reindriftsutøverne har reindriftsavdelingen brukt den delte juristkompetansen i Nordland aktivt i konkrete saker. Vi mener det er stort behov for egen jurist på reindriftsområdet, etter at det tidligere samarbeidet om jurist i Nordland er avsluttet. Dette er tatt opp i brev til Kommunal- og moderniseringsdepartementet datert 15.11.2018, og ved styringsdialogen med Landbruks- og matdepartementet den 21.11.18.

Det var i 2018 en felles kontrollplan for landbruk og reindrift. Denne er fulgt opp på reindriftsområdet, og kontrollen har ikke avdekket avvik.

Rettsikkerhet har naturlig nok stor oppmerksomhet også på oppvekst- og velferdsområdet. I 2018 ble det lagt ned et stort arbeid med å samordne rutiner og maler. Dette for å sikre at kvaliteten i saksbehandlingen i klagesaker, tilsynssaker og planlagte tilsyn på områdene barnehage og opplæring er i samsvar med regelverket og skjer enhetlig i det sammenslåtte Trøndelag.

Løpende kompetansetilførsel på regelverksforståelse er en forutsetning for arbeidet vårt hvor vi deltar for det meste på samlinger i regi av sentrale oppdragsgivere og i nettverk på tvers av embeter for å sikre felles forståelse og lik saksbehandling.

Her kan vi nevne at det er reetablert regionsamarbeid, hvor Trøndelag sammen med Møre og Romsdal, Nordland og Troms/Finmark utgjør en region. Dette er gjort på utdanning, barnehage og barnevern. Vi jobber videre med dette med sikte på NAV/sosialområdet. Vi gir videre aktiv råd og veiledning på regelverket overfor våre samarbeidsparter gjennom utfyllende begrunnelser i klagesaker og tilsynsrapporter. Vi gir også løpende veiledning på telefon, e-post og på samlinger/møtearenaer i egen og andres regi. Sårbare kommuner/kommuner innen oppfølgingsordningen har vært særlig prioritert; jf. hovedmål 1.

I 2018 var det stort press på 9 A-området (skolemiljø). Sammen med et omfattende arbeide med å få etablert et nytt embete med felles rutiner og praksis, har dette ført til at embetet i 2018 ikke oppfyller poengkravene for tilsyn på barnehage- og opplæringsområdet, jf. eget brev og rapportering på dette. Turnover og vakanser deler av året er også noe av forklaringen.

Vi har åpnet kun ett tilsyn med enkeltbarnehage etter ny hjemmel om tilsyn i særskilte tilfelle.

På barnevern har året vært preget av oppfølgingsarbeidet etter Sivilombudsmannens rapport etter tilsyn på Kvarmen akuttinstitusjon. I godt samarbeid med Helsetilsynet har vi gjennomgått våre tilsynsrutiner, fylkesmannens rolle i tilsynsarbeidet og utviklet gode verktøy for ROS-vurderinger også på institusjonsområdet. Vi har valgt å avvike tilsynsomfanget på noen institusjoner for å kunne ha et større fokus på de institusjonene der vi er bekymret for om beboerne får et forsvarlig tilbud i tråd med rettighetsforskriften.

Det å sikre barn og unges medvirkning har vært et av våre hovedfokusområder i 2018. Vi erfarer at de gode samtale med spesielt unge barn på institusjon er krevende. For å forbedre praksis på dette området har Fylkesmannen i Trøndelag utviklet et digitalt verktøy for samtale med barn. Verktøyet har fått stor oppmerksomhet både i fylket og i resten av landet.

På NAV/sosialområdet har vi gjennomført ROP-tilsyn i samarbeid med Helse- og omsorgsavdelingen, vi erfarer at mange av kommunene har et stort forbedrings- potensiale i oppfølgingen av denne brukergruppen. I tillegg har vi gjennomført et egenvurderingstilsyn innen tematikken aktivitetsplikt, mange av kommunene ønsket å delta i tilsynet og vi erfarer at kommunene både er realistiske i vurderingen av egen praksis og begeistret for denne måten å organisere tilsyn på.

Fylkesmannens helse- og omsorgsavdeling har en stor portefølje med rettsikkerhetsoppgaver. Avdelingen opplevde en betydelig sårbarhet våren 2018 gjennom en kombinasjon av sykefravær og de utfordringene som «stengt arkiv» ga i forbindelse med sammenslåingen. Avdelingen fikk dermed store restanser på flere saksbehandlingsområder som dreier seg om helse- og omsorg.

Dette har i sum gitt manglende måloppnåelse på saksbehandlingstid på behandling av rettighetsklager og tilsynssaker og på antall gjennomførte tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester og spesialisthelsetjenesten. Flere tiltak ble igangsatt høsten 2018 for å rette på dette, men det vil ta tid å bygge ned restanser på hendelsesbaserte tilsynssaker.

I løpet av 2017 kom det nytt lovverk knyttet til tvang i psykisk helsevern som har ført til et sterkere rettsvern for pasienter, men også mer krevende klagebehandling hos Fylkesmannen. Det anslås at Fylkesmannen bruker inntil dobbelt så mye ressurser på denne oppgaven som før.

I 2018 har vi også sett en sterk økning i rettighetsklager knyttet til dekning av utgifter til pasientreiser. Dette gjelder ikke bare Fylkesmannen i Trøndelag, men er en nasjonal trend med opptil dobling av antall saker. 90% av sakene stadfestes. Oppgaven legger beslag på ressurser og det bør være potensiale for å redusere sakstilgangen. Fylkesmannen har lagt merke til at Pasientreiser gir en fyldestgjørende forklaring i klagesaksbehandlingen som kunne ha forebygget klagen hvis den var gitt på avslagstidspunktet.

Fylkesmannen har i 2018 gjennomført sju tilsyn med kommunenes etterlevelse av reglene i Pasient- og brukerrettighetslovens kapittel 4A. Disse tilsynene gjennomføres som en forenklet systemrevisjon, samtidig som det gis tilbud om undervisning til ansatte i etterkant. Denne modellen har blitt svært godt mottatt i kommunene og virker klart å bidra til en større bevissthet omkring og bedre saksbehandling av vedtak etter kapittelet. Fylkesmannen ser dette gjennom at vi mottar flere slike vedtak enn sammenlignbare fylker og at det i to av kommunene er blitt hjemlet om tilsammen 64 heldøgns omsorgsboliger til institusjon.

Hovedmål 4 - Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk

Fylkesmannen har tett kontakt med Trøndelag fylkeskommune, regionale statsetater og KS for å se, utfra de roller vi har, om det er satsinger og aktiviteter vi kan stå sammen om for å realisere nasjonale- regionale satsinger i Trøndelag.

Fylkesmannen har videre tett kontakt med de nye kommunene som forbereder seg til 1.1.2020. Det er også samtaler med andre kommuner som ønsker dialog om den strategi og veivalg de tok i kommunereformen.

Flere kommuner henvendte seg til Fylkesmannen i 2018 med bekymring rundt økte utgifter knyttet til økonomisk sosialhjelp. Av den grunn gjennomførte vi en kartlegging av situasjonen. Denne viste blant annet to hovedbegrunnelser for veksten: økt bosetting og mottak av flyktninger, samt omlegging i ordningen med arbeidsavklaringspenger.

Fylkesmannen er opptatt av at dette ikke skal utvikle seg til å bli et spill om «hvem som skal betale hva» - der grupper og enkeltmennesker blir «syndebukk». Dette kan bidra til å fjerne nødvendig fokus på arbeidet med oppfølging av disse menneskene, med tanke på å bidra til selvhjulpenhet. Vi registrerer at det er betydelige variasjoner og utfordringer i overgangen fra introduksjonsprogram. Fylkesmannen mener det er viktig å få ytterligere kunnskap om hva som er god praksis og hvordan man bedre kan lykkes i å bruke introduksjonsperioden. Målet må være større grad av selvhjulpenhet.

Den nye håndhevingsordningen har nå virket i rundt et år. Dette er en ordning som «trenger å finne sin plass» og praksis på en god måte. Det faktum at enkeltelevens subjektive opplevelse legger premissene for en sak, viser seg å skape en del utfordringer. Det bærende prinsippet om barnets beste er selvsagt det avgjørende, men vi registrerer at det skaper mye energi lokalt. Det stilles spørsmål ved rettssikkerhet til enkeltansatte og forholdet til andre elever. Fylkesmannen ser at dette er utfordrende for enkeltskoler og ansatte. Det utfordrer både holdninger, praksis og spørsmålet om kompetanse. Selve rollen er også utfordrende for Fylkesmannen. Det er derfor viktig med klok dialog mellom aktørene, samtidig som det også følges opp med informasjon, kompetansetiltak og ressursvurderinger knyttet til den samlede innsatsen som dette området trenger.

Gjennom mange år har det vært en stor innsats for å skaffe full barnehage dekning. Fylkesmannen registrerer nå at det i noen tilfeller har oppstått overdekning. Endrede demografiske forhold bidrar til at det i enkelte kommuner blir behov for å tilpasse kapasiteten. Vi ser at det kan være krevende å gjennomføre dette på en god måte. Videre ser vi at kunnskapen om samiske barns rettigheter i barnehage ikke er godt nok ivarettatt. Regelverket er fortsatt vagt på hva som ligger i kravet, selv om ny rammeplan har fremmet noe hva som er forventet. En nasjonal veileder vil kunne bidra til å gjøre området lettere å angripe for barnehager, og på denne måten bidra til å ivareta samiske barn rettigheter med tanke på språk og kultur, samt å øke forståelsen for samenes kultur blant det norske folk.

Vår landbruksavdeling har gjennom året vært jevnlig i kontakt med Landbruksdirektoratet og Landbruks- og matdepartementet. Dette har vært på både ledelses- og saksbehandlernivå. Kontakten skjer gjennom faglige samlinger, i form av møter og via telefon og eposter. I mange tilfeller er det tilbakemeldinger fra kommunene som vi melder «oppover i forvaltningen». Det kan blant annet være tilbakemelding på effekter av landbrukspolitikken, avklaring på spørsmål av prinsipiell karakter, tanker om mulige satsingsområder og eventuell effektivisering av oppgaveløsingen.

Fylkesmannen er jevnlig oppdatert på statistikk på jord-, skog-, areal-, og lovforvaltningsområdet. Dette for at vi skal ta nødvendige initiativ regionalt, og for å melde tilbake til sentrale myndigheter om effekten av statlig politikk. Det ble gjennomført styringsmøte med LMD i november 2018. Dette var en viktig arena for tilbakemeldinger som vi mener ble godt utnyttet.

Også vår reindriftsavdeling informerer fortløpende Landbruksdirektoratet om utfordringer og uavklarte problemstillinger. Særlig er dette knyttet til forhold rundt tilskudds- og ressursrelaterte problemstillinger. Vi holder også Landbruks- og matdepartementet oppdatert med tanke på inngåtte leieavtaler, vedlikehold av sperregjerder, samt eventuelt behov for nye avtaler. Gjennom deltakelse i sekretariatet for Rovviltnemnda i region 6 orienterer vi både regionale og sentrale myndigheter om effekten av den statlige rovviltforvaltningen på reindriften i fylket/regionen.

Fylkesmannen har i 2018 tatt et initiativ for skolemåltid i barne- og ungdomsskolene i fylket. Dette er et samarbeid mellom Avdeling for landbruk og bygdeutvikling, Oppvekst- og velferdsavdelingen og Helse- og omsorgsavdelingen. Det ble tatt initiativ overfor politisk ledelse i kommunene med god respons. Som ledd i arbeidet med utsatte barn og unge (0 - 24) ble kommunene oppfordret til å søke skjønnsmidler til formålet. 5 kommuner fikk tildelt midler til prosjekter med skolemåltid. Arbeidet skal fortsette i 2019.

For å få oversikt over utfordringene innen helse og omsorg i det nye fylket tok Fylkesmannen initiativ til å besøke alle kommunene i regionvise møter om helse og omsorg. Møtene ble delvis brukt til å formidle nasjonal politikk og delvis til gruppearbeid hvor kommunene beskrev sine hovedutfordringer.

Fylkesmennene i Midt-Norge har over tid vært bekymret for virkningen av regelverket knyttet til dom til tvungent psykisk helsevern. Ved overføring av domfelte til kommunene oppstår det tidvis store problemer på grunn av uenighet om hva som er helsehjelp og hva som er samfunnsvern. Det er også utfordringer knyttet til hvilke tiltak som kan gjennomføres i kommunene innenfor rammene av helselovgivningen og bruk av tvang. Fylkesmannen har tatt initiativ til et møte mellom RHF, de lokale helseforetakene og statsadvokatembetet og vil skrive til aktuelle departementer om problemstillingen og behov for regelverksutvikling

3.1.1 Nasjonal politikk skal være kjent og iverksatt i fylket

3.1.1.1 En bærekraftig, trygg og fremtidsrettet samfunnsutvikling og arealbruk

Samfunnssikkerhet og beredskap

Beredskap har til sammen behandlet 1213 plansaker, herav 812 dispensasjonssaker og sjekket ut planene ifht. ROS analyser og samfunnssikkerhet generelt.

Plan/areal

Fylkesmannen formidler nasjonale forventninger ved tilbakemeldinger på høringer ved alle typer plansaker og ved deltakelse i regionalt planforum. Formidling skjer også på konferanser, nettverk og i møter med kommunene. Nasjonale føringer ligger også til grunn for embetets høringsuttalelser til dispensasjonssaker etter plan- og bygningsloven. Et mindre antall av dispensasjonssakene frarådes (11 %) og påklages (3 %) pga. motstrid med nasjonale føringer.

Landbruk

Med utgangspunkt i arbeidet med revidering av regionalt bygdeutviklingsprogram, regionalt miljøprogram og regionalt skog og klimaprogram, samt konkrete tilbakemeldinger gjennom uttalelser til kommunenes planverk, har landbruksavdelinga i 2018 lagt til rette for en aktiv, kunnskapsbasert og bærekraftig forvaltning av jord- og skogressursene. Blant annet knyttet til målet om økt matproduksjon, økt verdiskaping med basis i bruk av tre, fokus på landbruksbasert næringsutvikling, samt en realistisk tilpassing til klimaendringene og klimamålet. Kommuneplanens arealdel er et viktig verktøy for å ivareta landbrukets arealressurser. I tillegg er dialog med kommunene vesentlig. Her blir de nasjonale forventningene formidlet gjennom fokuset på forvaltnings- og utviklingsoppgaver innen de ulike fagområdene landbruksavdelinga har ansvar for.

Reindrift

Reinbeitearealene innskrenkes kontinuerlig, og uten noen form for kompensasjon. Vi prøver å bidra til at reindriften involveres tidlig i planprosessene. Reindriftsavdelingen er involvert i planprosesser som berører reindriften og hvor FMTL har en rolle. Reindriftsinteressene må vike for annen arealbruk i noen saker, men der hvor vi ser det vil gå vesentlig ut over/gi store negative konsekvenser for reindriften, bruker vi våre verktøy for å ivareta reindriften. Vi arbeider aktivt for å inkludere det sørsamiske perspektivet og reindriftsinteressene på arenaer hvor FMTL deltar.

Helse og omsorg

Fylkesmannen vurderer konkret universell utforming og de folkehelserelevante tema i alle planer mottatt på høring. Det gjøres jevnt over gode vurderinger av kommunene og de folkehelserelevante tema er beskrives. Universell utforming beskrives i noe mindre grad på plannivået og det er behov for en større grad av bevisstgjøring på temaet i kommunene. I noen grad kan dette forklares med at universell utforming også handler om detaljutforming og dermed at forskriftskravene må ivaretas ved byggesaksbehandlingen. Det savnes likevel i en del planer en drøfting og beskrivelse av hvordan det også på plannivået er en sikring av universell utforming.

For folkehelseområdet er det temaene støy og luftkvalitet

som har de tydeligste kravene i. Disse er gitt ved statlige planretningslinjer T-1442/2016 og T-1520. Innsigelse benyttes som verktøy når planen ikke sikrer akseptable støyforhold og luftkvalitet. Svakheterne er oftest mangelfull utredning inkludert at det ikke tas hensyn til fremtidig trafikkvekst eller sumstøy og at bestemmelsene er for lite presise. Innsigelsene løses gjennom dialog med kommunene. Støy og luftkvalitet er oftest et tema i områder med fortetning og langs større veier. I Trondheim spesielt er det gjort mye godt arbeid for bedre luftkvalitet ved veirenhold. I områdene med fortetning er det ofte press på grøntarealer og risiko for lite soltilgang grunnet høyden på bebyggelsen og små utearealer. For trafiksikkerhet gjøres det mye gjennom planleggingen ved at store veiprojekter utformes med trygge krysningspunkter, adskilte kjørefelt og at kurvaturer rettes ut. Myke trafikanter og gang- og sykkelveier er viktige plantema som kommunene gir mye oppmerksomhet og prioriterer. Utenfor sentrumsområdene og i spredt befolkede områder følges boligbygging oftere ikke opp med sikring for de som går og sykler.

Fylkeskommunale veier som utbedres blir sikrere for kjøretøy og myke fotgjengere, men i omfang gjøres det mindre enn på de større

riksveiene. Forebygging av sosiale ulikheter i helse er erfaringsvis kun i noen grad et plantema. Sosiale møteplasser beskrives ofte.

Fylkesmannen har savnet en presisering av kriterier for vurdering og bruk av innsigelse for andre folkehelse tema enn støy og luftkvalitet. Det ble i 2018 gitt høringsvar til et utkast til dokument som beskriver helseforvaltningens innsigelsespraksis. Det er positivt og på tide at dette arbeidet ble satt i gang. En slik tydeliggjøring vil gi sektormyndighetene større mulighet til å bidra til en helsefremmende kommunal arealdisponering.

I samfunnsdelen av kommuneplanen er det gjennomgående omtalt at en økende andel eldre vil kreve tilpasning av tjenesteytingen. Det er oftest mindre eller ikke fokus på de mindre tjenesteområdene helsestasjon/skolehelsetjeneste, rehabilitering og tjenestene til personer med psykiske lidelser og rusavhengighet. Ressurskrevende grupper som psykisk utviklingshemmede får ofte lite omtale på nivået for samfunnsdelen.

Planprosesser – formidling av nasjonale og regionale hensyn (fra kapittel 3.1.1.1.1 i TB)

Rapportere på

FM har hatt dialog med og formidlet nasjonale og regionale hensyn til alle kommuner i fylket, og deltar aktivt i regionalt planforum.

Gjennom kommunebilder utarbeidet i forbindelse med kommunebesøkene formidles nasjonale forventninger til kommunene. I tillegg benyttes arenaer som regionalt planforum, årlige dialogsamling og løpende saksbehandling til å formidle nasjonale og regionale hensyn. Alle avdelinger benytter så vel felles arenaer som skriftlige og muntlige kontaktflater i formidlingen av nasjonale og regionale hensyn til kommunene

Kommunale og regionale planer med tidlig medvirkning (fra kapittel 3.1.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Andel relevante kommunale og regionale planer med tidlig medvirkning: 100 %.

Fylkesmannen har deltatt og gitt innspill i regionalt planforum til de planene som kommunene har presentert og ønsket tilbakemelding på. Det er mottatt 224 reguleringsplanforslag til oppstart i 2018 og Fylkesmannen har gitt innspill til alle disse oppstartsvarslene. Det samme gjelder for de 251 reguleringsplanforslaga som har vært sendt til offentlig ettersyn.

Fylkesmannen har også gitt innspill til 9 kommuneplanens arealdel og 23 kommunedelplaner som har vært sendt på høring i 2018.

Vi deltar på alle relevante kommunale og regionale planprosesser som vi blir invitert inn i. Vi er tidlig og tydelige, søker dialog og leter etter omforente løsninger.

Embetet har uttalt seg til 812 dispensasjonssaker på høring fra kommunene i 2018. I 88 av disse sakene frarådet Fylkesmannen tiltaket, på bakgrunn av landbruks-, miljø og klima- og reindriftshensyn. Fylkesmannen klaget på 26 kommunale vedtak i 2018. Embetet fikk medhold i 13 av 14 klagesaksavgjørelser fra settefylkesmann i 2018.

Mekling i planer med uløste innsigelser (fra kapittel 3.1.1.1.3 i TB)

Rapportere på

Mekling i planer med uløste innsigelser: 100 %.

Fylkesmannen har som sektormyndighet fremmet innsigelse til 50 reguleringsplaner, 6 kommuneplanens arealdel og 6 kommunedelplaner i 2018.

Det ble i 2018 gjennomført mekling i 7 reguleringsplansaker og 2 kommuneplaner. Innsigelser til reguleringsplanene var fremmet av Trøndelag Fylkeskommune, Bane NOR og Fylkesmannen. Til kommuneplanene var det fremmet innsigelse fra Fylkesmannen, Sametinget og NVE.

Mekling i planprosesser med uløste innsigelser

Resultatmål	Differanse	Resultat
100 %	0 %	100 %

Reindriftens arealressurser er ivaretatt (fra kapittel 3.1.1.1.4 i TB)

Rapportere på

Reindriftens arealressurser er ivaretatt i alle planprosesser.

Embetet gir uttalelse til varsel om oppstart og offentlige høringer i alle plansaker. Vi forsøker å påse at reinbeitedistriktene blir involvert tidlig i planprosesser. Likevel er nok realiteten at reinbeitearealene innskrenkes, og uten noen form for kompensasjon. Distriktsplan er viktig verktøy i

arealplanleggingen. Vi har jobbet for at Årjel Njaarke sijte skal få på plass distriktsplan, uten at det har lyktes.

Reindriftens arealressurser er ivaretatt

	Distrikter med godkjente regler/planer	Antall distrikter med godkjente regler/planer	Antall distrikter i reinbeiteområdet
Distrikter med godkjente bruksregler etter reindriftsloven av 2007	100 %	10	10
Distrikter med godkjente distriktsplaner etter reindriftsloven av 2007	90 %	9	10

Årjel Njaarke sijte har fått opphevet beitebruksreglene av jordskifteretten 4.4.2013. I tillegg har vi Trollheimen sijte og 5 reinlag med godkjente bruksregler og driftsplaner

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord (fra kapittel 3.1.1.1.5 i TB)

Rapportere på

Gradvis reduksjon i omdisponering av dyrka jord frem mot 2020, i tråd med det nasjonale jordvernmålet.

Landbruk

I tråd med det nasjonale jordvernmålet skal omdisponeringa av dyrka jord gradvis reduseres fram mot 2020. Det nasjonale målet er en maksimal omdisponering på 4000 daa i 2020. Dette målet ble omtrent oppnådd i 2018 da omdisponeringa på landbasis var 4025 daa. Variasjonen mellom kommunene og mellom år er imidlertid svært stor. Det er derfor viktig at fokuset på vern av dyrka mark fortsatt er sentralt i dialog med kommunene og andre aktuelle aktører som for eksempel Statens veivesen, Nye veier mm. Landbruks-avdelinga har hatt jordvern som tema på mange arenaer i løpet av året. I dialog med de enkelte kommunene og andre samarbeids-partnere viser vi til det nasjonale jordvernmålet knyttet til konkrete plansaker. Vi informerte også om dette temaet på regionmøter for kommunene og på vår store landbrukskonferanse høsten 2018. I tillegg viser vi til det nasjonale jordvernmålet i våre uttalelser til plansaker fra kommunene. Vi har dessuten en restriktiv holdning til dispensasjoner i enkeltsaker.

Reduksjon i omdisponering av dyrka jord

2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
1 574.0	1 973.0	945.0	1 067.0	1 339.0	744.0	691.0	1 406.0	2 052.0	983.0

Fylkesmennene i Nord- og Sør-Trøndelag ble sammenslått fom 01.01.2018. Tallene som er oppgitt fom 2008 tom 2017 er sammenslåtte tall fra hhv tidligere Nord- og Sør-Trøndelag. Som tabellen viser er variasjonen stor mellom år, men det er tidligere Sør-Trøndelag som naturlig nok bidrar til de høyeste omdisponeringstallene. Årsakene er blant annet stor aktivitet mht boligbygging og utvikling av næringsområder i Trondheimsområdet, utbygging av ny E6 gjennom hele Trøndelag mm.

Alle kommuner har planprogram som redegjør for hvordan boligsosiale utfordringer (fra kapittel 3.1.1.1.6 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner har planprogram som redegjør for hvordan boligsosiale utfordringer og løsninger skal ivaretas.

De statlige planretningslinjene er lagt til grunn i alle relevante planer (fra kapittel 3.1.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

De statlige planretningslinjene er lagt til grunn i alle relevante regionale og kommunale planer.

Regional plan for arealbruk i Trøndelag er under arbeid og vi har gjennom tilbakemeldinger til planprogrammet omtalt behovet for at de statlige planretningslinjene må legges til grunn for planleggingen. Dette er også koplet opp mot pågående forhandlinger om byvekstavtale.

De statlige planretningslinjene er kommunisert inn i alle kommuneplanprosesser, både samfunnsdeler og arealdeler. Dette har vært med på å øke bevisstheten om temaet, men i hvor stor grad dette er innarbeidet i planene varierer mye fra kommunene til kommune. I Trondheimsregionan arbeides det godt med implementeringen av BATP både i egne arealplaner og inn mot forhandlingene om Byvekstavtalen. Vi imøteser imidlertid et enda sterkere fokus på helhetlige løsninger for å sikre et godt lokalt og regionalt kollektivtilbud, inklusive tog, samt at knutepunktstenkning og utvikling av gode og robuste lokalsentre blir gitt økt prioritert.

Vi formidler nasjonal politikk om behovet for fortetting, nærhet til kollektivknutepunkt og 0-nullvekstmål i både oppstartsvarsel og høringsuttalelser til alle relevante detaljplaner fra kommunene, men med klart størst fokus på de større bykommunene fylket. Vi opplever spesielt i mindre kommuner at ønske om aktivitet i alle grender ofte kan komme i konflikt med de overordnede målsettingene om fortetting, konsentrasjon og knutepunktstenkning.

Kommuner i storbyområdene tilrettelegger aktivt for boligbygging (fra kapittel 3.1.1.1.3.1 i TB)

Rapportere på

Alle relevante kommuner i storbyområdene tilrettelegger aktivt for boligbygging.

Aktiviteten i storbyområdet har i 2018 vært stor og da spesielt knyttet til planer for boligbygging. Totalt er det fra kommunen i storbyområdet (Trondheim, Melhus, Malvik og Stjørdal) fremmet 29 reguleringsplaner med et utbyggingspotensiale på om lag 4000 boliger.

Vurdering av samfunnsikkerhet i plan (fra kapittel 3.1.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Alle planer etter plan- og bygningsloven er vurdert med hensyn til samfunnsikkerhet, herunder klimaendringer.

Alle planer som er behandlet ved embetet er vurdert med hensyn til samfunnsikkerhet. Totalt gjelder dette 1213 planer hvorav 812 dispensjonssaker

3.1.1.2 Informasjon og veiledning er tydelig og målrettet

Oppvekstavdelingen har også i 2018 informert om de nasjonale satsingene på alle relevante møtearenaer med sektor, men har vært mindre utadrettet enn tidligere som følge av interne prosesser knyttet til sammenslåingen. Hovedfokus har vært på nytt regelverk om skolemiljø (9 A), ny rammeplan for barnehage og nye ordninger for desentralisert og regional kompetanseutvikling. Her har vi vært aktive og kommet godt i gang med å etablere regionale nettverk som også benyttes når vi skal informere om nasjonal politikk, satsinger og regelverk. Trøndelag har mange kommuner på oppfølgingsordningen og alle disse har fått oppfølging samt besøk med veiledning om mulige tiltak. Vi har her hatt en tett og god dialog med disse og mange er godt i gang med arbeidet. Det samme gjelder inkluderende barnehage- og skolemiljø.

Oppfølging av bhgmynd med bhgeiere som ikke har tatt i bruk rammeplan (fra kapittel 3.1.1.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Alle barnehagemyndigheter med barnehageeiere som ikke har tatt i bruk ny rammeplan, skal ha fått nødvendig oppfølging.

Fylkesmannen i Trøndelag har tatt initiativ til tiltak knyttet til et av satsningsområdene i Revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2018-2020; *et inkluderende miljø for omsorg, lek, læring og danning*. Tiltaket er i samarbeid med Dronning Maud Minne høgskole og skal styrke de ansattes kompetanse i å forebygge utestenging, mobbing, krenkelser, uheldige samspillmønstre og fremme et trygt og godt barnehagemiljø. Barnehagemyndighetene i kommunene i fylket har blitt ansvarliggjort i å knytte barnehageeiere som trenger nødvendig oppfølging i forhold til nevnte tema i rammeplanen. Arbeidsmåten er barnehagebaserte kompetanseutviklingstiltak, for å sikre et kollektivt utviklingsarbeid i barnehagene. Det skal kunne ut i en erfaringsdelingsdag, samt at det skal lages handlingsplaner mot mobbing og krenkelser.

3.1.1.3 Fylkesmannen understøtter kommunenes arbeid med samfunnsikkerhet og beredskap

Basert på DSBs kommuneundersøkelse og tilbakemelding fra kommunene vurderes måloppnåelsen på dette som meget bra.

Tilsyn med kommunal beredskapsplikt (fra kapittel 3.1.1.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

På bakgrunn av bestemmelser i sivilbeskyttelsesloven og forskrift om kommunal beredskapsplikt, skal Fylkesmannen gjennomføre tilsyn med kommunal beredskapsplikt i ¼ av kommunene. Kommuner for tilsyn velges ut på bakgrunn av en vurdering av risiko og vesentlighet.

Måloppnåelsen er meget bra. 12 tilsyn av 47 kommuner. 3 kommuner hadde avvik.

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt

Tilsyn og veiledning med kommunenes etterlevelse av kommunal beredskapsplikt.				
Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Totalt antall kommuner i embete	Antall gjennomført tilsyn
25.00 %	0.53	25.53 %	47.00	12.00

3.1.1.4 Økt kunnskap om sosialtjenesteloven

Vi har gjennomført både generell, spesiell og tilpasset undervisning i sosialtjenesteloven i 2018, i form av grunnkurs, temakurs og særskilt oppfølging av kommuner som har meldt behov for kompetanseheving, eller har ønsket dette etter tilsyn. Vi har arbeidet videre med nettverk i henhold til oppdrag. Vi vurderer at bredden i opplæringstiltakene har bidratt til måloppnåelse, både ved å heve grunnkunnskapen på

sosialtjenesteloven generelt og på området økonomisk rådgivning, samt på det område som i 2018 var gjenstand for praksisendring: EØS-borgeres rettigheter etter sosialtjenesteloven. Et skreddersydd opplæringsopplegg for kontor med utfordringer har bidratt til diskusjoner og dialog mellom Fylkesmannen og ansatte i NAV, og også i kontoret. Vi vurderer at det gir læringseffekt. Vi viser til punkt 3.1.2.1.2.1 for ytterligere omtale om dette.

Alle NAV-kontor i fylket (fra kapittel 3.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle NAV-kontor i fylket har fått tilbud om opplæring i sosialtjenesteloven og forskrifter, med særlig vekt på aktivitetsplikt for personer under 30 år og kvalifiseringsprogram.

Alle NAV-kontorene har mottatt tilbud om opplæring i sosialtjenesteloven generelt, gjennom invitasjon til todagens grunnkurs i sosialtjenesteloven. Vi gjennomførte flere fagsamlinger om plikten til å stille vilkår til personer under 30 år i hele fylket i 2017. I 2018 er opplæringen av dette temaet integrert og vektlagt i grunnkursene, det samme gjelder for opplæring i kvalifiseringsprogrammet.

NAV-kontorene har også fått tilbud om todagens grunnkurs i økonomisk rådgivning, fagdager om EØS-borgeres rettigheter etter sosialtjenesteloven samt fagdager for ansatte som arbeider med økonomisk rådgivning og gjeldsrådgivning.

Fylkesmannen har i samarbeid med NAV Trøndelag, Trondheim kommune, kompetansesentrene NAPHA, KORUS, RVTS og KBT samt rusmisbrukernes interesseorganisasjon RIO og Mental helse gjennomført konferansen "Rus og psykisk helse. Opptappingsplan for rusfeltet (2016-2020). Hvor står vi, og hvor går vi?" Blant temaene på konferansen var brukermedvirkning og Individuell jobbstøtte.

Fylkesmannen har deltatt i opplæring av nyansatte i NAV i samarbeid med NAV Fylke gjennom "Ny i NAV".

Opplæringstiltak for NAV

Resultatmål	Differanse resultatmål - resultat	Resultat	Antall NAV-kontor i fylket som har mottatt tilbud om opplæring	Antall NAV-kontor i fylket totalt
100 %	0 %	100 %	29	29

Økt tilgjengelighet til de sosiale tjenestene. (fra kapittel 3.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Økt tilgjengelighet til de sosiale tjenestene. Opplæringen skal vektlegge kravet om å gjøre individuelle vurderinger i den enkelte saken og at barneperspektivet i de sosiale tjenestene ivaretas.

Fylkesmannen har satt fokus på tilgjengelighet til de sosiale tjenestene og barneperspektivet gjennom arbeid med Tjenestebarmometeret. Som to av fokusområdene tjenestene risiko- og sårbarhetsvurderes på, er temaene løftet frem i dialog med pilotkontorene, overfor NAV-lederne i fylket og i samarbeid med NAV Fylke.

Vi har hatt fokus på tilgjengelighet til tjenestene samt kravet til å gjøre individuelle vurderinger på alle opplæringsarenaer i 2018. Vi vil særlig trekke frem grunnopplæringens fokus på disse tema, samt på barneperspektivet. Kravet til å gjøre individuelle vurderinger samt barneperspektivet er også særlig løftet frem i oppfølgingen av enkeltkontor.

Antall kommuner (fra kapittel 3.1.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen har fulgt opp kommuner der det gjennom tilsyn, klagesaksbehandling og annen veiledning er avdekket særlig utfordringer.

Fylkesmannen har i 2018 særskilt fulgt opp to større tjenester, som har etterspurt opplæring og bistand. Den ene tjenesten har mottatt opplæring etter tilsyn, i form av to likelydende halvdagssamlinger for samtlige ansatte om tjenesten "midlertidig botilbud". Den andre tjenesten har mottatt et skreddersydd opplæringstiltak fordelt på to halvdagssamlinger, der tema delvis er løftet av tjenesten selv, og delvis av Fylkesmannen. Tjenesten har selv gjennomført en intern opplæringsdag mellom samlingene med Fylkesmannen. Fylkesmannen har også deltatt som observatør på politiske møter om sosiale tjenester i kommunen. Fylkesmannen har prioritert tiltakene, i det første tilfellet for å kunne bidra til at læringspotensialet i tilsynet ble utnyttet, og for å bidra til endret praksis. I det andre tilfellet har vi vurdert vår bistand som nødvendig for å bidra

til at kommunen har forsvarlige tjenester.

Fylkesmannen har fulgt opp ytterligere to tjenester, i form av samtaler med, og møte med ledelsen ved kontorene. Foranledningen til oppfølgingen var i det ene tilfellet en hendelsesbasert tilsynssak med påpekt lovbrudd, med flere påfølgende klagesaker. Tema for møtet var ledelsens håndtering av de tema sakene reiste. Det ble i ettertid åpnet en ny hendelsesbasert tilsynssak som er under arbeid hos oss. Vi har også gjennomført samtaler med leder, samt involverte ansatte, knyttet til et større klagesakskompleks om EØS-borgeres rettigheter etter sosialtjenesteloven. Tiltaket ble prioritert for å gi kontoret nødvendig veiledning om regelverket etter praksisendringen.

3.1.1.5 Økt tilgjengelighet og kapasitet, samt styrket kvalitet i helse- og omsorgssektoren i kommunene

De fleste kommunene er opptatt av å ta i bruk omsorgstrappa og dreier tjenestene sine fra institusjonsopphold til hjemmebaserte tjenester. Vi ser noen ganger utfordringer med dette fordi demente som trenger institusjonsplass, plasseres i omsorgsboliger uten mulighet for lovlig tilbakeholdelse.

Variasjonen mellom kommunene er stor og det er særlig den systematiske analysen av fremtidens omsorgsbehov flere kommuner må jobbe med. Vi ser imidlertid at mange kommuner retter blikket mot hvilke utfordringer de vil få og setter inn bruk av kompetansemidler til å dekke dette behovet.

De fleste kommuner i fylket har økning av årsverk innen brukerrettede helse- og omsorgstjenester, men det oppleves økende rekrutteringsproblemer. Dette gjelder særlig sykepleiere og vernepleiere. Situasjonen er til tider utfordrende også i større kommuner. Vi ser at kommunene i Namdalen har mindre rekrutteringsproblemer enn andre kommuner. Dette har med stor sannsynlighet sammenheng med at Nord universitet har sykepleieutdanning i Namsos som rekrutterer de fleste studentene fra nærområdet.

Vi ser fortsatt stor interesse for kompetanse og innovasjonstilskuddet og mange kommuner deltar i nasjonal lederutdanning for primærhelsetjenesten.

Alle kommuner jobber for å ta i bruk velferdsteknologi og det er etablert et nettverk med bistand fra Fylkesmannen for å sikre erfaringsdeling og støtte for nye kommuner. Dette vil bli tydeliggjort gjennom egen rapportering til Helsedirektoratet.

Gjennom arbeidet som Fylkesmannen har gjort med "Ressursportalen" har vi hatt fokus på planlegging av tjenestene. I 2018 besøkte vi alle kommunene og presenterte hvordan Ressursportalen kan bidra til god planlegging.

Som det fremgår av rapporteringen nedenfor er det en økning i kommuner som har dagtilbud til demente og antall plasser som tilbys.

Minst 70 % av kommunene (fra kapittel 3.1.3.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Minst 70 % av kommunene har politisk vedtatt planer for å møte fremtidens utfordringer på helse- og omsorgsfeltet, bl.a. kompetanse- og rekrutteringsplaner.

Ikke utført kartlegging av kommuner i 2018. Viser til årsrapport for 2017.

Andel av kommunene som har lagt planer for å møte fremtidens utfordringer

Resultatmål	Differanse	Resultat
70	-2	68

Resultat av kartlegging 2017

Flere kommuner enn i (fra kapittel 3.1.3.1.1.2 i TB)

Rapportere på

Flere kommuner enn i 2017 gir dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens .

I 2018 hadde 33 av fylkets 47 kommuner dagaktivitetstilbud til personer med demens. Det var totalt 539 brukere fordelt på 252 dagaktivitetsplasser.

Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud til hjemmeboende personer med demens

Resultat	Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud i 2017	Antall kommuner som gir dagaktivitetstilbud i 2018
9	24	33

Flere plasser med dagaktivitet (fra kapittel 3.1.3.1.1.3 i TB)

Rapportere på

Flere plasser med dagaktivitetstilbud for personer med demens sammenliknet med 2017.

Det er etablert 32 nye hele plasser i 9 kommuner hvor 97 personer med demens får ett tilbud. Totalt tilbud i fylket er 252 plasser hvor 539 personer med demens får ett tilbud.

Personell i helse- og (fra kapittel 3.1.3.1.1.4 i TB)**Rapportere på**

Personell i helse- og omsorgstjenesten har fått økt grunn- og videreutdanningsnivå sammenliknet med 2017.

Kommunene i Trøndelag har hatt en samlet økning på 549 (430 Sør Trøndelag og 119 i Nord-Trøndelag) i den kommunale helse – og omsorgstjenesten fra 2015 – 2017. Mens det for landet i denne perioden har vært en økning på 6,30% har det i gamle Nord-Trøndelag vært en økning på 2,70% og gamle Sør-Trøndelag en økning på 5,10%.

Andel fagutdannede i de brukerrettede omsorgstjenestene ligger på 79% i Sør Trøndelag og 78 % i Nord Trøndelag. Dette er en liten økning fra 2015, men fylket ligger over landsgjennomsnittet som ligger på 74%. Landsgjennomsnittet når det gjelder andel fagutdannede med høyskole/universitet i brukerrettet tjeneste er 35% , og kommunene i gamle Nord-Trøndelag er over landsgjennomsnittet med 39% , mens gamle Sør-Trøndelag har 31%. Hele fylket har imidlertid økning fra 2015 – 2017. Det er i Trøndelag vært en økning av sykepleiere med videreutdanning i de brukerrettede helse – og omsorgstjenestene, hvor det i Sør-Trøndelag er 22,5% og Nord-Trøndelag 30,2%. Landsgjennomsnittet er 22,7. Trøndelag har en utfordring ved at 44,7% av helsefagarbeiderne i gamle Nord-Trøndelag og 36,7% i Sør-Trøndelag er over 55 år. Sykepleiere Landsgjennomsnittet er 34,80%. Alderssammensetningen blant sykepleiere er 22,5 % som er over 55 år i gamle Sør-Trøndelag og 25% i gamle Nord-Trøndelag. Landsgjennomsnittet er 21.40.

Legeårsverk i kommunale institusjoner viser en oppgang for Trøndelag, mens fysioterapiårsverk har hatt oppgang i gamle Nord – Trøndelag, mens vært stabil i gamle Sør – Trøndelag fra 2015 – 2017.

Økt ressursinnsats (fra kapittel 3.1.3.1.1.5 i TB)**Rapportere på**

Økt ressursinnsats i kommunalt psykisk helse- og rusarbeid sammenliknet med 2017, jf. vekst i kommunerammen på 300 mill. kroner til styrket innsats på rusfeltet i 2018.

Økningen av årsverk i Trøndelag er på 1,6 % i 2018. Ytterligere 1 årsverk ble innvilget etter at innhenting av data fra SINTEF var ferdigstilt. Hva dette utgjør i % er uklart.

Med bakgrunn i at Nord- og Sør-Trøndelag fylke ble sammenslått i 2018, var Fylkesmannens oppgave å sørge for at alle videreføring av årsverk ble ivarettatt ut fra den rammen vi hadde til rådighet. I tilsagnsbrevene ble kommunene gjort oppmerksom på størrelsen på de frie midlene, og en påminning om Opptrappingsplanens målsettinger om varige

Økt andel av pasienter (fra kapittel 3.1.3.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Økt andel pasienter med behov for habilitering og rehabilitering mottar tjenester i kommunene sammenliknet med 2016 (tekst endre noe i forbindelse med første felles supplerende tildelingsbrev for 2018).

(Resultatmålet slettes fordi det i dag ikke finnes gode tall på dette. Det er mulig å finne tall på antall mottakere av hab/rehab i IPLOS, men det kan Helsedir ta ut selv. Det finnes flere andre resultatmål på hab/rehab i tillegg til egen rapportering under kap. 7)

Resultatmålet er slettet.

Flere kvalifiserte årsverk (fra kapittel 3.1.3.1.2.2 i TB)**Rapportere på**

Flere kvalifiserte årsverk enn i 2016 arbeider innen habilitering og rehabilitering i kommunene.

Man kan ikke å gi et konkret svar på dette spørsmålet. Grunnen er at kommunene ikke registrerer habilitering og rehabilitering som særskilte tjenester, og det

er heller ikke definert hvilke typer personell som skal jobbe i disse tjenestene. Denne skal det ikke rapporteres på, jmf. epost fra Sigrunn Gjønnnes, 14. desember 2018

Flere kvalifiserte årsverk arbeider innen habilitering og rehabilitering i kommunene

Resultat	Antall kvalifiserte årsverk i 2016	Antall kvalifiserte årsverk i 2017
0		

Man kan ikke gi et konkret svar på dette spørsmålet. Grunnen er at kommunene ikke registrerer habilitering og rehabilitering som særskilte tjenester, og det er heller ikke definert hvilke typer personell som skal jobbe i disse tjenestene. Denne skal det ikke rapporteres på, jmf. epost fra Sigrunn Gjønnnes, 14. desember 2018

Minst ett innsatsområde (fra kapittel 3.1.3.1.2.3 i TB)

Rapportere på

Minst 75 % av kommunene rapporterer forbedring på innsatsområder/tiltak i opptrappingsplanen 2017-2019 sammenlignet med 2017.

Fylkesmannen i Trøndelag har en oppfattelse av at kommunene etter opptrappingsplanen har satt fokus på å innsatsområder/tiltak i opptrappingsplanen 2017-2019 i større grad enn tidligere. Tilskudd til styrking av habilitering og rehabilitering har blitt fordelt til 18 av fylkets kommuner. Noen kommuner søker tilskudd til å utvikle sine tjenester og de fleste søknadene dreier seg i tillegg om å utarbeide en plan for habilitering og rehabilitering. De fleste søknadene gjelder rehabilitering og inntrykket er at habilitering ikke er like mye i fokus.

3.1.1.6 Forbedret, forsterket, tverrsektoriell og samordnet innsats på psykisk helse, rus- og voldsfeltet

Fylkesmannen opplever at det er stort fokus på psykisk helsearbeid og arbeid med ruslidelser i kommunene i fylket. Det har vært en beskjeden økning i antall ansatte. Fylkesmannen samarbeider med KORUS, NAPHA og brukerorganisasjoner om et nettverk for ansatte som jobber med psykisk helse og rus. Dette er en arena som er veldig nyttig i forhold til formidling av nasjonal politikk og tilbakemelding om utfordringer fra kommunene. I 2018 ble det gjennomført landsomfattende tilsyn med tjenester til personer med behov fra bistand fra både psykisk helsearbeid og rustjenester i kommunene. Fylkesmannen i Trøndelag ble ikke ferdig med alle tilsynene i 2018, men foreløpig har vi avdekt tydelige mangler i samhandlingen om brukere med behov for samtidige tjenester. Dette blir viktig å følge opp videre. Fylket er ellers preget av mange små utkantkommuner hvor behov og muligheter er andre enn i større og sentrale kommuner.

90 % av kommunene har kartlagt (fra kapittel 3.1.3.2.1.1 i TB)

Rapportere på

90% av målgruppen er kartlagt for å belyse rusmiddelsituasjonen fylkets kommuner gjennom BrukerPlan eller annet kartleggingsverktøy.

73 % av kommunene i Trøndelag har i 2018 svart på IS 24/8-kartleggingen at de har kartlagt rusmiddelsituasjonen ved hjelp av Brukerplan eller annen type kartlegging i løpet av de to siste årene. Resultatet i 2017 var 78 %.

Nedgangen kan skyldes at det noen ganger går flere år mellom hver kartlegging. Trøndelag har mange kommuner med færre enn 2000 innbyggere hvor oversikten er god og behovet for regelmessig kartlegging mindre.

Brukermedvirkning i tjenesteutvikling innen rus- og psykisk helse

Resultatmål	Resultat	Andel av kommunene
70 %	- 38 %	32 %

Prosenttallet må sees i lys av spørsmålene som ble stilt. Det vil si at av Trøndelagskommunene som Ja på om de sikrer brukermedvirkning i tjenestene er det 15 kommuner som svarer Ja, mens 30 kommuner svarer Nei, og 2 kommuner har ikke svart.

Minst 70 % av kommunene (fra kapittel 3.1.3.2.1.2 i TB)

Rapportere på

Minst 70 % av kommunene sikrer brukermedvirkning i tjenesteutvikling innen rus- og psykisk helsefeltet.

Brukermedvirkning:

32% av kommunene i Trøndelag rapporterer at de sikrer brukermedvirkning i tjenesteutviklingen innen rus- og psykisk helse.

Tallet er lavt, men kan igjen ha sammenheng med at fylket har mange kommuner med få innbyggere.

Kartlagt rusmiddelsituasjonen

Resultatmål	Resultat	Andel av kommunene
90 %	- 17 %	73 %

Et større antall personer med rus (fra kapittel 3.1.3.2.1.3 i TB)

Rapportere på

Et større antall personer med rus- og/eller psykisk helseutfordringer har tilfredsstillende botilbud enn i 2017.

På spørsmål til kommunene om hvordan boligsituasjonen i målgruppen for kommunalt psykisk helse- og rusarbeid, har utviklet seg det siste året på en gjennomsnittscore for kommunene i fylket. Gjennomsnittet er beregnet på en skala fra 1-5, der 1 = stor forbedring, mens 5 = storforverring. Trøndelag scorer 2,7 på begge områdene noe som tilsvarer en svak forbedring.

Sektorovergripende system for identifisering av personer

Resultatmål	Resultat	Andel av kommunene
70 %	- 16 %	54 %

Bedre kvalitet i tilbudet til personer (fra kapittel 3.1.3.2.1.4 i TB)

Rapportere på

Bedre kvalitet i tilbudet til personer med psykisk helse- og/eller rusproblemer gjennom kunnskapsbaserte metoder herunder etablering av flere aktivt oppsøkende behandlings- og oppfølgingsteam etter modell av ACT/FACT-team, Individuell jobbstøtte/ Jobbmestrende oppfølging og Rask psykisk helsehjelp enn i 2017.

I Trøndelag er følgende tiltak i gang.

Oppsøkende sosialt arbeid ungdom: 33 % av kommunene

Flerfaglig oppsøkende team: 20% av kommunene

ACT/FACT-team: DPS Stjørdal i samarbeid med Værnesregionen, DPS Tiller og DPS Nidaros, Trondheim kommune. Etablert i 2006 og 2007 ifm Storbymidler. Disse kommunene har 240.000 av fylkets innbyggere.

Forprosjekt FACT-team: DPS Orkanger, opptaksområde på 13 kommuner.

Fylkesmannen har tidligere tatt initiativ til et samarbeid med NAV for å etablere IPS i forhold til personer med rus- og psykiske lidelser. 19 jobbspesialister arbeider nå i tverrfaglig spesialiserte tjenester for rusmisbrukere og DPS.

Flere kommuner har etablert (fra kapittel 3.1.3.2.1.5 i TB)

Rapportere på

80% av kommunene omfattes av tilskuddsordningen til kommunalt rusarbeid.

62 % av kommunene i Trøndelag mottar tilskudd til kommunalt

Flere kommuner har rekruttert psykolog (fra kapittel 3.1.3.2.1.6 i TB)

Rapportere på

Flere kommuner har rekruttert psykolog og flere benytter denne kompetansen i rusarbeid enn i 2017.

Som sammenslått fylke i 2018, vil det være vanskelig å gi svar på dette spørsmålet, sammenlignet med 2017. Dette skyldes endrede samarbeidskonstellasjoner mellom kommunene.

Trøndelag har totalt 51 kommuner/bydeler og 30 av disse mottar tilskudd til psykolog. Imidlertid er det flere småkommuner som ikke har lyktes i å rekruttere. Mangel på søknad etter ordningen kan ha sammenheng med flere små kommuner har en høy andel eldre og relativt færre barn og unge.

70 % av kommunene har etablert tidlig intervensjonstiltak (fra kapittel 3.1.3.2.1.7 i TB)

Rapportere på

70 % av kommunene har etablert tidlig intervensjonstiltak ved rusrelatert problematikk.

IS 24/8 presenterer ikke tall på fylkesnivå for dette. Nasjonale tall viser at noen færre kommuner enn de som systematisk identifiserer personer med behov for tidlig intervensjon også har tiltak for dette.

Alle kommunene kjenner til opptrappingsplanen (fra kapittel 3.1.3.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle kommunene kjenner til opptrappingsplanen mot vold og overgrep og nye lovbestemmelser i helselovgivningen som berører arbeidet.

3-3 a i helse- og omsorgstjenesteloven om at kommunen er lovpålagt å ha kommunale planer om vold og overgrep, vil bli spredd gjennom kurs og konferanser i samarbeid med RVTS og andre.

Flere kommuner har utarbeidet (fra kapittel 3.1.3.2.2.2 i TB)

Rapportere på

Flere kommuner har utarbeidet kommunale eller interkommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner enn i 2017.

22 av 47 i Trøndelag har utarbeidet handlingsplaner mot vold i nære relasjoner. I samarbeid med RVTS vil det i 2019 bli tilbud om veiledning til utarbeidelse av planer i flere kommuner.

3.1.1.7 Styrket folkehelsearbeid

Fylkesmannen i Trøndelag medvirker i folkehelsearbeidet samarbeid med fylkeskommunen i program for folkehelse .Vi er representert i flere arbeidsgrupper og utvalg
Frisklivsarbeidet er fulgt opp med tilskudd og samlinger for frisklivssentraler og folkehelsekoordinatorer.

100 % . (fra kapittel 3.1.3.3.1.1 i TB)

Rapportere på

100 %

Fylkesmannen er usikker på denne rapporteringen. Vi har registrert 16 kommuner i Ressursportalen og dette antallet stemmer ikke med tidligere oversikt.

Systematisk og langsiktig folkehelsearbeid

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
100 %	- 65 %	35 %

Det er registrert 16 kommuner i Trøndelag i ressursportalen. Dette mener vi er underrapportert da vi i 2017 hadde kjennskap til at det var et større antall enn dette som har et oversiktsdokument.

100 % . (fra kapittel 3.1.3.3.2.1 i TB)

Rapportere på

100 %

Vi har ikke et eksakt tall på andel kommuner som har vektlagt utjevning av sosiale helseforskjeller i planer etter plan- og bygningsloven. Ut av kommunenes ulike planer ser vi at det er fokus på utjevningsspektivet.

Vektlagt utjevning av sosiale helseforskjeller

Resultatmål	Resultat	Andel kommuner
100 %	- 60 %	40 %

3.1.1.8 Økosystemene i fylket har god tilstand og leverer økosystemtjenester

Restaurering av myr: her er det et stort potensiale i fylket. Prosjektene krever mye kapasitet til å drive prosess og gjennomføre anskaffelse.

Overvåkingsprogram i alle vannregioner skal være etablert. (fra kapittel 3.1.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Overvåkingsprogram skal være etablert i alle vannregioner i løpet av 2018.

Overvåkning er etablert i Trøndelag og tilgrensende vannregioner i Norge. De to som er oppført som ikke etablert er svenske vannregioner - da norsk side har mindre påvirkede områder er det overvåkingen kun i form av enkeltprosjekter (ikke etablert programmer). Harmonisering pågår etter sammenslåing NT-ST. Ventet system for «tagging» av prøvelokaliteter gjør at OV-lokaliteter kan vises i kart i vannmiljø.

Overvåkingsprogrammene (fra 2014 NT og ST) er gjeldende til nytt ventes i 2019. Vannområdene m.fl. er tildelt midler til overvåking med 50 % egenfinansiering. Fylkesmannen har prioritert vannlokaliteter som er belastet med eutrofi, fysiske inngrep og miljøgifter, og som har brukerinteresser og viktige miljøverdier.

Utnyttelsen av overvåkingsmidlene er best i områder med vannområdekoordinator.

Etablering av overvåkingsprogram i vannregioner

Antall vannregioner	Antall vannregioner med etablert overvåkingsprogram	Resultat
4	4	0

I tillegg har vi vannforekomster i fjellet i to regioner i Sverige, disse er ikke tatt med

Økt bruk av påleggsmyndigheten (fra kapittel 3.1.4.1.2 i TB)

Rapportere på

Økt bruk av påleggsmyndigheten hjemlet i vannkraftkonsesjoner sammenliknet med 2017.

Tre nye pålegg gitt i 2018. Fiskeundersøkelser i Fjergen, Bangsjøan og Storvatnet (Indre Fosen). Jevnt, evt. en liten økning fra 0-1 nytt pålegg per fylke per år tidligere. Også oppfølging av aktive pålegg og frivillige avtaler som erstatter pålegg (Neareguleringen, Namsenreguleringen m.fl.). Stor fellesfinansiert prosjekt i Gaula som er ment å erstatte tradisjonelt utsetningspålegg. Økt bevissthet pga sterkere uttalt i VØI, ikke full effekt ennå.

Antall nye pålegg eller gjennomførte tiltak og undersøkelser hjemlet i vannkraftkonsesjoner

Antall pålegg i 2017	Antall pålegg i 2018	Resultat
0	3	3

Restaureringstiltak (fra kapittel 3.1.4.1.3 i TB)

Rapportere på

Alle innvilgede restaureringstiltak skal være igangsatt i løpet av 2018.

60 % av tiltakene er igangsatt i 2018. Færre enn planlagt på grunn av begrenset kapasitet hos kommunen som skulle gjennomføre myrrestaureringen (verneområde med lokal forvaltning).

Antall igangsatte restaureringstiltak i myr og våtmark

Antall innvilgede restaureringstiltak	Antall innvilgede restaureringstiltak igangsatt	Resultat
5	3	-2

Gjennomført kontroll av rettighetshaverorganisering (fra kapittel 3.1.4.1.4 i TB)

Rapportere på

Kontroll av rettighetshaverorganisering skal være gjennomført i løpet av 2018.

Ikke gjennomført kontroll. Har ikke oppfattet dette som et prioritert tema. Mangler veiledning om hvordan slik kontroll gjennomføres. Fortsatt flere vassdrag som ikke har fullført pliktig organisering. Noen har søkt om dispensasjon fra kravet. Vet ikke om dette er svart på.

3.1.1.9 Et representativt utvalg av norsk natur skal tas vare på for kommende generasjoner

Utkast til fagrapport for marin verneplan for Bjugnfjorden, Grandefjæra og Kråkvågsvaet er sendt til Miljødirektoratet for faglig gjennomgang. Kommuner, representanter for fiskarlag, bondelag og naturvernorganisasjoner samt aktuelle myndigheter er involvert i arbeidet gjennom egen referansegruppe.

Gjennomførte verneplanprosesser skogvern økt i forhold til 2017. (fra kapittel 3.1.4.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Antall gjennomførte verneplanprosesser innenfor skogvern er økt i forhold til 2017.

Sør- og Nord- Trøndelag hadde ganske høyt antall områder i verneprosess i 2017 og det har ikke vært like mange aktuelle områder i 2018. Tallet er inkludert både nye verneområder og utvidelser.

Antall gjennomførte verneplanprosesser innenfor skogvern

Antall gjennomførte verneplanprosesser i 2017	Antall gjennomførte verneplanprosesser i 2018	Resultat
23	18	- 5

Verneverdiene i verneområdene (fra kapittel 3.1.4.2.2.1 i TB)

Rapportere på

100 %

237 verneområder i Trøndelag forvaltes av Fylkesmannen. 56 av disse verneområdene har godkjent forvaltningsplan. Vi har hatt god fremdrift i arbeidet siste halvdel av 2018. 8 nye planer ble godkjent i 2018. 4 nye ble sendt på høring. 8 ble sendt til faglig godkjenning i 2018. Vi jobber med å få en god oversikt over hvilke av de resterende verneområdene som har behov for forvaltningsplan.

Andel verneområder med behov for forvaltningsplan som har en godkjent forvaltningsplan

Resultatmål	Resultat	Prosentandel oppnådd
100 %	- 76 %	24 %

3.1.1.10 Forurensning skal ikke skade helse og miljø

Reduksjon i utslipp av helse- og miljøfarlige stoffer fra forurensa sedimenter og forurensa grunn har høy prioritet. Vi har hatt stort fokus på dette ved bla. utbygginger på Ørlandet (ringvirkninger av kampflybasen) samt i mange veganleggsarbeider på Fosen, som er startet for å bedre vegstandarden for transport av elementer til vindparker.

Ved større utbygginger, drift av ulike avfallsanlegg, mekaniske bedrifter og pukkverk kan støy og støv gi utfordringer for mange innbyggere. Ved næringsmiddel-/biproduktanlegg kan i tillegg lukt være utfordrende. Her har vi har mange klager og det går med en del tid og ressurser.

Mye av dette kunne ha vært unngått ved bedre arealplanlegging.

Kvalitetssikret informasjon om brannøvingslokaliteter (fra kapittel 3.1.4.3.1.1 i TB)

Rapportere på

All informasjon om brannøvingslokaliteter i fylket i Forurensningsdatabasen skal være kvalitetssikret i løpet av 2018.

Andel kartlagte og kvalitetssikrede kommunale brannøvingslokaliteter

Resultatmål	Resultat	Prosentandel oppnådd
100 %	- 7 %	93 %

Mangler informasjon fra Leka kommune

100 % av lokalitetene er kvalitetssikret. (fra kapittel 3.1.4.3.2.1 i TB)

Rapportere på

100 % av lokalitetene med grunnforurensning er kvalitetssikret.

Andel kvalitetsikrede grunnforurensningslokaliteter

Resultatmål	Resultat	Prosentandel kvalitetssikret
100 %	0 %	100 %

Gjenstående prioriterte skipsverftslokaliteter har fått pålegg innen 31.12.2018 (fra kapittel 3.1.4.3.5.1 i TB)**Rapportere på**

Alle gjenstående prioriterte skipsverftslokaliteter har fått pålegg innen 31.12.2018

Gjenstående prioriterte skipsverftslokaliteter

Resultatmål	Resultat	Andel gjenstående prioriterte skipsverft som har fått pålegg
100 %	- 40 %	60 %

Situasjonen for ett verft skal avklares av Miljødirektoratet, det siste verftet er foreløpig ikke prioritert da vi har hatt fokus på annen sjøbunnsoppdydding i området.

3.1.1.11 God økonomiforvaltning i kommunene

Det generelle bildet er at det er god økonomisk kontroll i kommunene, og ingen kommuner er i ROBEK. Men det er krevende og sårbar økonomi i flere kommuner. De store utfordringene vi ser ofte knyttes til endringer i demografi og nødvendige strukturendringer, samt fagkompetanse i de små kommunene. Vi har i 2018 hatt spesielt fokus på kommuner som sammenslås fra 2020. Disse er blant annet fulgt i veiledning både gjennom brev, våre fagnettverk og deltagelse i møter med kommunene. FM har besvart innkomne spørsmål fra kommunene, deltatt på kurs- og konferansevirksomhet, herunder konferanser ifm statsbudsjett og kommuneproposisjon. Etter sammenslåing av fylkesmannsembetet er nettverkene for kommuneøkonomi blitt slått sammen i et felles nettverk. Dette nettverket ser vi fungerer bra, og bidrar til god dialog mellom kommunene seg imellom og overfor KS, NKK og Fylkesmannen.

Vi erfarer at det er behov for bistand særlig fra de mindre kommunene.

For omtale av KOSTRA og statistikk, se pkt 7.3.6.3.1.

Antallet kommuner i ROBEK (fra kapittel 3.1.5.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Antallet kommuner i ROBEK ved utgangen av 2018 skal ikke overstige antallet ved utgangen av 2017.

Viser til punkt 7.3.6.3.2 for ytterligere beskrivelse av embetets arbeid på dette området.

Antall kommuner i ROBEK

Resultat	Kommuner per desember 2017	Kommuner per desember 2018
- 2	2	0

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2017. (fra kapittel 3.1.5.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Antall feil i KOSTRA-rapporteringen reduseres vesentlig sammenliknet med 2017.

Viser til pkt 7.3.6.3.1

Kvalitet i KOSTRA-data

Resultat	Feil per juni 2017	Feil per juni 2018
- 1	15	14

Feil per 2017 er sum av Nord- og Sør-Trøndelag. Viser for øvrig til pkt. 7.3.6.3.1.

3.1.1.12 Endringer i kommunestrukturen

Arbeidet med kommunestruktur i 2018 har i stor grad vært knyttet til videreføring av oppdrag og vedtak gjort i 2017, samt flere grensejusteringssaker (Verrabotn, Lund, Oppdal-Rennebu og Austra). I Trøndelag ble det i 2017 gjort to Stortingsvedtak på tvers av kommunenes egne vedtak om kommunesammenslåing, der det har vært krevende prosesser knyttet til å få på plass en operative fellesnemder. Oppfølging har skjedd både gjennom prosessbistand til enkeltkommuner, prosjektlederforum (nettverk) og spørsmål/henvendelser fra

kommunene. 1. januar 2019 var det fylkesbytte for Rindal kommune, og Fylkesmannen har bistått i prosessen med å få på plass dette.

I forbindelse med etablering av Trøndelag og nytt fylkesmannsembetet har det vært lagt et betydelig arbeid i å få på plass rammene for kommunedialog, både i fellesarena sammen med KS og Fylkeskommunen og med besøk av ny Fylkesmann til alle kommunene, der en i fortsettelsen vil legge til grunn en risiko og sårbarhetsvurdering i dialogen med kommunene.

Vi registrerer også at de kommunene som i reformrunden var tydeligst på at de skulle lage et omfattende og forpliktende interkommunalt samarbeid som alternativ er krevende å få på plass, og har så langt ikke resultert i nye tydelige forpliktende samarbeid, eksempel; Værnesregionen, Indre Namdal og Røros, Holtålen og Os (i Hedmark). Fylkesmannen har i den sammenheng gjennomført dialogmøte med kommunene i Indre Namdal.

Fylkesmannen kjenner ikke til prosesser nå som vil, eller muligens kan, ende i sammenslåing på nåværende tidspunkt. 2019 er et valgår. Situasjonen kan endre seg i 2020, f. eks med nye kommunestyre som ønsker informasjon, og med allerede mange kommunesammenslåinger i Trøndelag fra 2020, kan det i seg selv aktualisere temaet.

Vi ser ellers betydelige endringer i samarbeidsbilde i fylket, både med nye samarbeidsrelasjoner (nye og større regionråd) og at kommuner får endret sitt samarbeidsbilde pga av at andre slår seg sammen. Dette kan f. eks bli aktuelt for Leka, Rindal, Osen, Flatanger, Overhalla (oppløsning av samkommunen, men valgte å ikke bli med i nye Namsos kommune som de tre andre kommunene i Midtre Namdal Samkommune), og kanskje flere. Nye grensejusteringer kan også aktualisere temaet.

3.1.1.13 Økt verdiskaping i landbruket

Landbruk

Landbruksavdelingen i Trøndelag har i 2018 fortsatt det målrettede og systematiske arbeidet som tidligere var drevet av «nord og sør», men gjerne i et nært samarbeid, for å bidra til økt verdiskaping.

Vi har vært engasjert i flere strategisk viktige utviklingsprosjekter i tillegg til at vi har drevet aktivitet selv og i samarbeid med andre. Fylkesmannens landbruksavdeling deltok i 2018 aktivt i utforming av Handlingsprogram 2018-2019 for strategien Et verdiskapende Trøndelag. Handlingsprogrammet ble politisk vedtatt i februar 2018. Bioøkonomi er et satsingsområde og et av målene er «Trøndelag er Nord-Europas matregion nr 1», der tiltakene m.a. er økt produksjon av matspesialiteter basert på trøndersk og sør-samisk kultur.

Fylkesmannen har vært pådriver i utarbeidelsen av Handlingsplan for lokalmat og matopplevelser 2018 – 2022. Planen ble ferdigstilt høsten 2018 og legger grunnlaget for et koordinert og målrettet arbeid innen matområdet. Trøndersk matmanifest er et viktig felles verdigrunnlag, og fokusområder i planen er blant annet kompetanseheving, omdømmebygging, utvikling av Trøndelag som matdestinasjon, samt fokus på god mat og matkultur hos barn og unge. Felles utviklings- og omdømmeprosjekt i 2018 har vært deltagelse på Internasjonale Grüne Woche og Matstreif. Fylkesmannen har også vært aktivt med i planlegging og gjennomføring av Trøndersk matfestival.

Landbruksavdeling har, i samarbeid med to andre fagavdelinger hos Fylkesmannen, bidratt til å få i gang ei regional satsing på skolemat. Målet er å få fram piloter som kan bidra til å utvikle bærekraftige modeller for skolemåltid i grunnskolene i Trøndelag.

Fylkesmannen har mobilisert til utviklingsarbeid innen landbruket gjennom flere ulike tiltak. I samarbeid med kommunene er det tilrettelagt for inspirasjons- og mobiliseringsarrangement. Det er gjennomført flere møter med bedrifter som er i en tidlig fase, og som ønsker å utvikle nye produksjoner i tilknytning til gårdsbruket. Fylkesmannen deltar i styret for Kompetansenavet på Mære, og er aktivt med i planlegging og tilrettelegging av kompetansetiltak rettet mot produsenter av lokalmat i Midt-Norge. Fylkesmannen har også tilrettelagt for flere «verksted» der rekruttering og utviklingstiltak i landbruket har vært fokus. I tillegg bidro Fylkesmannen til igangsetting av interreg-prosjektet Mat og drikke langs Nordens grønne belte. Prosjektet har fokus på kompetanseutvikling rettet mot mat- og opplevelsesbedrifter.

I 2018 er det i Trøndelag gjennomført regionvise møter med kommunene og regionalt partnerskap der dialog om næringsutvikling har vært tema. Landbruksavdelingen sto som arrangør for en møterunde, og Innovasjon Norge for den andre.

Inn på tunet er et område Fylkesmannen har spesielt ansvar for. Landbruksavdelingen, drifter Kontaktforum IPT Trøndelag, som består av tilbyderorganisasjonen Inn på tunet Midt Norge, Inn på tunet Trøndelag SA, utdanningsinstitusjoner, Trøndelag fylkeskommune, faglagene i landbruket, NLR Trøndelag (HMS). I 2018 arrangerte FM i samarbeid med Kontaktforum et arbeidsverksted/regionkonferanse som definerte fokus og satsingsområder for hvordan arbeidet med utvikling av næringa skal legges opp, herunder synliggjøring av IPT.

2018 var første året med felles «pott» for UTL-midlene i Trøndelag. Midlene er strategisk brukt med utgangspunkt i Regionalt næringsprogram for 2018, og i samarbeid med bondelagene og småbrukerlagene. Dette vil omtales nærmere i egen rapport. Et vesentlig mål med bruken av midlene er å bidra til økt verdiskaping.

Regionalt bygdeutviklingsprogram er fulgt (fra kapittel 3.1.6.1.1.1 i TB)

Rapportere på

Regionalt bygdeutviklingsprogram med tilhørende underprogrammer er fulgt opp i tråd med nasjonal politikk

Landbruk

Nytt Regionalt bygdeutviklingsprogram for Trøndelag 2018 – 2022 (RBU) ble ferdigstilt i mars 2018. RBU ble utarbeidet parallelt med andre strategiske planer for Trøndelag fylke. Dette har gitt gode muligheter for samkjøring av prosesser. I neste omgang har dette gitt godt samarbeid om tiltak og oppfølging for å nå målene.

Vi har gjennom Regionalt bygdeutviklingsprogram satt mål, utledet fra nasjonale mål og tilpasset regionale utfordringer og muligheter innen følgende målområder:

- * Arealressursgrunnlaget
- * Jordbruksproduksjon
- * Miljø- og klimavennlig jordbruk
- * Skog og klima
- * Innovasjon og næringsutvikling
- * Kunnskapsutvikling og kunnskapsformidling
- * Rekruttering

For å få til resultat innenfor målområdene er vi avhengig av å spille på et samlet partnerskap fra både faglag, Fylkeskommune, Innovasjon Norge og andre aktører. Dette er også gjennomgående for de underliggende programmene RNP, RSK og RMP.

RNP for 2018 var det Fylkesmannen som hadde ansvaret for å utarbeide, og den var ferdig i desember 2017. RNP ble oversendt Innovasjon Norge som et styrende dokument for deres prioritering av IBU-midlene. Når RBU for Trøndelag var vedtatt i mars 2018 startet Fylkeskommunen prosessen med å lage ny RNP for 2019 – 2022. Dette arbeidet har foregått i nært samarbeid med blant annet Fylkesmannen. Det ble overført økonomiske ressurser fra Landbruksavdelingen til Fylkeskommunen som følge av forsøksordningen. Noe av midlene Fylkeskommunen fikk tilført brukte de til å kjøpe kompetanse og kapasitet fra Fylkesmannen til utarbeidelse av ny RNP. Vårt inntrykk er at samarbeidet fungerte godt i 2018.

Regionalt skog- og klimaprogram (RSK) ble også ferdigstilt i 2018. Fylkesmannen har valgt å utvide omfanget av RSK slik at programmet omfatter status, utfordringer og virkemidler i hele primærskogbruket, samt en aktiv bruk og oppbygging av skogressursen. RSK er utvida med bred involvering. (Regionalt miljøprogram omtales senere).

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst. (fra kapittel 3.1.6.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Tilfredsstillende foryngelse etter all hogst innen tre år etter hogst.

Fylkesmannen har brukt mye tid på foryngelse i 2018. Vi hadde en gjennomgang av status for tidligere år på alle fire regionmøtene hvor vi traff alle kommunene vinteren 2018. Vi fulgte dette opp med brev hvor vi gav retningslinjer for kommunenes gjennomføring av oppfølgingen for 2018. I juni ble kommunene kontaktet på telefon av FM hvor vi gikk gjennom status i arbeidet for den enkelte kommune. Selv om vi har økt fokus på foryngelse registrer vi gjennom resultatkartleggingen at 8 % av foryngelsesarealet har et plantetall under minste lovlige tre år etter hogst.

3.1.1.14 Bærekraftig landbruk

Fylkesmannen legger stor vekt på satsing på klima, kulturlandskap, miljø og bærekraft, spesielt gjennom utarbeidning og forvaltning av Regionale miljøtilskudd/RMP, klima og miljøprogram, Utvalgte kulturlandskap, RSK. Siste år er tiltak og ordninger innretta mot klima prioritert opp. Partnerskap samordning og dialog med andre aktører er vektlagt. For å styrke dette arbeidet er det oppretta et fagråd jordbruk for samordning av miljøretta virkemidler innen jordbruket. Her deltar regional forvaltning, rådgiving, kommuner og nærings. Tilsvarende er det oppretta et fagråd skogbruk. I embetet er klima et viktig satsingsområde for samhandling på tvers av fagområdene der landbruksavdelingen deltar aktivt.

Embetet har avgitt høringsuttalelse til ca. 135 søknader om nydyrking.

Økt planting med tilskudd (fra kapittel 3.1.6.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Økt planting med tilskudd til tettere planting, og økt gjødsling, sammenlignet med 2017

Når det gjelder tilskudd til tettere planting så økte aktiviteten med ca 12 % i 2018 i forhold til 2017. Fylkesmannen har ikke hatt spesielle initiativ knyttet til ordningen. Med tanke på økt skoggjødsling har Fylkesmannen, nært samarbeid med noen lokale skognettverk, initiert målrettede tiltak for å få øke oppslutningen i gårdsskogbruket om ordningen.

Skoggjødslingen (fastmark) var i 2017 samlet 12 320 dekar. Større bruk med egen fagadministrasjon utgjorde da en dominerende del av aktiviteten. Gårdsskog utgjorde da ca 4600 dekar (38 %). I 2018 ble samlet aktivitet 10 587 dekar. Gårdsskog utgjorde ca 8500 dekar (81 %).

Tiltak i regionalt miljøprogram (fra kapittel 3.1.6.2.2.1 i TB)

Rapportere på

Tiltak i regionalt miljøprogram er innrettet mot de regionale miljøutfordringene.

Fylkesmannen laga i samarbeid med partnerskapet nytt regionalt miljøprogram for Trøndelag i 2018 for perioden 2018-22. Det regionale miljøprogrammet er godkjent av Landbruksdirektoratet. Programmet er innretta for å ivareta kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturminner/miljø, friluftsliv, avrenning, plantevernmidler og utslipp til luft. Tiltak for å redusere utslipp av klimagasser til luft er sterkt prioritert opp fra forrige program. Regionalt miljøprogram er grunnlag for valg av regionale miljøtilskudd til jordbruket og grunnlag for føringer til kommunene om prioriteringer av SMIL.

3.1.1.15 Andre oppdrag

Fylkesmannen mener at den tverrsektorielle måloppnåelsen har vært god i 2018. Vi har etablert gode samhandlingsarenaer innenfor for eksempel miljø og klima, 0-24 satsingen, planforum, skolemåltid, folkehelse. Det er ikke meldt vesentlige avvik på andre oppdrag i tildelingsbrevet.

3.1.2 Statlig virksomhet på regionalt nivå skal være godt samordnet og legge til rette for gode helhetsløsninger

3.1.2.1 Den offentlige boligsosiale innsatsen skal være helhetlig og effektiv

Samordning av sektorovergrepene oppgaver

Fylkesmannen har i 2018 deltatt i «Fagnettverk Bolig for velferd». Dette faglige fora har vært koordinert av Husbanken Region Midt-Norge. I dette fora møtes regional stat (Kriminalomsorgen, NAV Fylke, KoRus, NAPHA, Husbanken, Fylkesmannens representanter på helse-, omsorg- og NAV-området). Målet med samarbeidet er at den offentlige innsatsen er helhetlig og effektiv.

Boligsosiale hensyn i planprosesser

Fylkesmannen gir uttalelser til kommunale planer, herunder boligsosiale planer. Her vektlegges at det tas boligsosiale hensyn for vanskeligstilte på boligmarkedet grupper, eksempelvis barnefamilier og personer med sammensatt problematikk.

3.1.2.2 Tilsyn skal være samordnet, målrettet og medvirke til læring og forbedring

Samordning tilsyn

For nærmere beskrivelse av embetets arbeid med samordning av tilsyn, viser vi til rapporteringskrav fra tildelingsbrevet og rapporteringskrav 7.3.6.2.1.

Vi har spesielt fokus på lærende tilsyn. Vi vil i den sammenheng trekke fram tilsyn som kombineres med opplæring, eksempelvis tilsyn som er gjort på temaet pasient- og brukerrettighetsloven § 4 a. Innen skole- og barnehageområdet, er det også gode erfaringer ved å avholde felles samlinger og gi veiledning i forkant av tilsyn. Det er også gode erfaringer ved å avholde et slutt møte.

Under gis en nærmere beskrivelse av læring og forbedring i tilknytning til tilsynsarbeid.

Helse og omsorg

Her vil vi spesielt trekke frem de tilsyn som er gjort på temaet pasient- og brukerrettighetsloven § 4 a.

I 2018 ble det gjennomført sju tilsyn med dette tema, på sykehjem og i hjemmetjenesten. Tilsynene er utført på én dag og det er gitt opplæring på kvelden samme dag som tilsynet. Det har vært stor oppslutning på opplæringene og tilsynsteamet ser at det er stor etterspørsel etter kompetanse på tema. Nærmere 300 helsepersonell har deltatt på undervisning i 2018. Denne metodikken med tilsyn på dagtid og opplæring på kveld anses av

kommunene som svært attraktiv og funksjonell. Etter hvert tilsyn har virksomheten/tilsynsobjektet mottatt en forespørsel om å evaluere tilsynet/opplæringen. Tilbakemeldingen på disse er utelukkende positive. Kommunene gir tilbakemelding om at de anser det som svært positivt at opplæringen gis til de som er nærmest pasientene i tjenesteytingen, samt til deres ledelse. Dette har medført at de har fått en felles lovforståelse for temaet. Videre påpekes det at de anser det som funksjonelt at opplæringen gis ute i kommunen. Det gis anledning til å diskutere lokale utfordringer og det er gitt avklaringer på utfordringer som kommunene tidligere har stått overfor.

Fra Fylkesmannens side, anser vi at tilsynene har hatt meget god effekt og det har skjedd store endringer i noen av kommunene. Blant annet er det i to av kommunene blitt hjemlet om til sammen 64 heldøgns omsorgsboliger til institusjon. Etter hvert tilsyn, ser vi også at det fattes flere vedtak og vi legger til grunn at mørketallene på området er redusert.

Fylkesmannen i Trøndelag gjennomførte 4 landsomfattende tilsyn med kommunale tjenester til personer med samtidig rusmiddelproblem og psykisk lidelse i 2018. Fylkesmannen undersøkte om kommunene legger til rette for og følger opp at brukergruppen mottar individuelt tilpassede, samordnede og forsvarlige helse- og omsorgstjenester og sosiale tjenester.

Organiseringen av tjenestene i kommunene rettet mot brukergruppen varierer, men involverer ulike avdelinger uavhengig av organiseringen. En helhetlig tjenesteytelse må involvere samhandling med kommunale enheter som: NAV, egne helse- og omsorgsavdelinger rettet mot brukergruppen (rustjenester og psykisk helse), hjemmesykepleien, fastleger, eventuelle lavterskeltilbud og eventuelle forvaltningskontor. Videre må kommunen samordne tjenestene mot spesialisthelsetjenesten.

Gjennomføringen av tilsynene har vært ressurskrevende for kommunene, i og med at tilsynet særlig var rettet mot samhandling mellom enheter innen kommunen og med spesialisthelsetjenesten.

Kommunal beredskap og helsemessig- og sosial beredskap

Det er i 2018 gjennomført samordnet tilsyn om kommunal beredskap og helsemessig- og sosial beredskap. Dette har gitt kommunene en arena for å se og videreutvikle sammenheng og samarbeid mellom kommunal beredskap og helseberedskap i kommunen.

Barnevern

Det lages en tilsynsplan som sikrer oversikt over årets volumbestemte og planlagte tilsyn. Alle tilsyn har et avgrenset tema. Helsetilsynets veileder om tilsyn i barneverninstitusjon er gradvis blitt implementert i løpet av året.

Vi prioriterer å gi grundige redegjørelser for regelverket, samt omfattende begrunnelser i våre tilsynsrapporter med mål om at dette skal bidra til læring og forbedring i tjenesten. Vi har mottatt tilbakemeldinger fra virksomhetene om at rapportene er gode bidrag til virksomhetenes læring og forbedringsarbeid. Videre er det gjennomført møter med ledelsen i flere virksomheter (kommune, barneverninstitusjoner og Bufetat region midt), der det er avdekket lovbrudd eller der det vurderes å være høy risiko for lovbrudd. At vi kan bistå med råd og veiledning parallelt med tilsyn, vurderes å ha god effekt, dog med noen unntak. I 2018 ble det avdekket at en virksomhet, der Fylkesmannen over tid hadde påpekt forbedringsområder (og egentlige lovbrudd) uten at dette førte til endringer. Virksomhetens praksis ble bekreftet av Sivilombudsmannen etter deres besøk i januar 2018. Fylkesmannen har i etterkant av dette justert sin praksis med tanke på å tydeliggjøre vår konklusjon om evt. lovbrudd.

Dialogmøter med kommuneledelsen og barneverntjenesten vurderes også å være en god arena for å medvirke til læring og forbedring, se punkt 3.1.3.3 under. Det er også barnevernledernetverkets møter. Fylkesmannen har deltatt på alle møtene i barnevernledernetverket, der det både er redegjort for aktuelt regelverk, forberedelse og informasjon om pågående barnevernsreform og kompetanseprogram, samt øvrige tema som barnevernlederne er opptatt av.

I løpet av 2018 har Fylkesmannen jobbet målrettet med å styrke barnas stemme under tilsyn. Vi har i samarbeid med et spillutviklingsselskap, Forandringsfabrikken og Landsforeningen for barnevernsbarn utviklet et digitalt samtaleverktøy til bruk under tilsyn i barneverninstitusjon for barn under 12 år «HER BOR». Samtaleverktøyet ble prøvd ut under tilsyn i november og desember 2018, og viser så langt svært gledelige resultater. Først og fremst fordi barna ønsker å snakke med oss, men viktigst; det bidrar til å skape trygge rammer slik at barnet klarer å fortelle hvordan det opplever sin egen omsorgssituasjon på institusjonen. Dette gir Fylkesmannen er god mulighet til å avdekke samt iverksette tiltak for å sikre endring, læring og forbedring hos virksomhetene.

Barnehage og skole

Tilsyn kan være tema på samlinger for barnehagemyndigheten/skoleeiere. Slike samlinger har blitt avholdt både i forkant av tilsyn, med fokus på regelverksforståelse, og i etterkant av tilsyn med vekt på funn fra gjennomførte tilsyn.

Praksis er også at vi veileder i forkant av tilsyn. Veiledningen skjer både til enkeltkommuner, grupper av kommuner og regionvis. Vi tilbyr både dialog og veiledning underveis i rette-prosessen.

Slutt møte anser vi som viktig for å sikre god forståelse, spesielt hvis vi påpeker regelverksbrudd.

Innsikt i bruk av RefLex (verktøy for å vurdere egen praksis/ verktøy som brukes ved levering av egenrevisjoner før tilsyn) gjør kommunene i stand til å gjennomføre egenrevisjoner utenom tilsyn.

Landbruk

På landbruk har vi på de stedlige forvaltningskontrollene brukt egenvurderingsskjema i dialogen med kommunene. På selve kontrolldagen er det ført en dialog rundt temaene fra egenvurderingsskjemaet. Tilbakemeldingen fra kommunene er positiv, det forbereder dem før selve kontrolldagen og gir den mer utbytte av selve dagen. Vi vil også fremheve at utarbeidelse av kontrollrapporten og oppfølging av den i kommunen bidrar læring i etterkant av kontrollen.

På fagsamling for kommunene i 2018 var kontroll et av temaene som ble tatt opp. Typiske gjengangeravvik på ulike tilskuddsordninger ble gjennomgått, slik at kommuner vi ikke har vært på forvaltningskontroll hos i det siste kan vurdere sin praksis på området.

I tillegg er det gjennomført flere dagsamlinger og temasamlinger innenfor ulike tilskuddsordninger samt innenfor de juridiske virkemidlene. Samling for nytilsatte er også gjennomført der forvaltning var et av temaene på agendaen.

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder (fra kapittel 3.2.1.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Alle tilsyn på Helsetilsynets områder hvor det er funnet brudd på lov- og forskriftskrav er avsluttet (dvs. praksis er endret) innen en avtalt frist.

Barnevern

Fylkesmannen har fortsatt tilsynsmessig oppfølging av Bufetat i etterkant av avdekkede lovbrudd i forbindelse med Landsomfattende tilsyn 2017. Bufetats ledelse skal gi en tilbakemelding om iverksatte tiltak har hatt effekt innen 1. juni 2019.

I 2018 er det gjennomført en systemrevisjon som en del av årets landsomfattende tilsyn. Tilsynet er per dags dato ikke konkludert. Hovedårsaken til at det ikke er gjennomført flere systemrevisjoner som en del av det landsomfattende tilsynet i 2018, er omfattende tilsynsmessig oppfølging av flere barneverninstitusjoner og kommuner/barneverntjenester der det i løpet av året er avdekket alvorlige lovbrudd. Dette har vært nødvendig, men ressurskrevende for faggruppa.

Det har vært gjennomført stikkprøvetilsyn med tema «Forsvarlig håndtering av bekymringsmeldinger» i en interkommunal tjeneste. Dette omfatter totalt fem kommuner. Tilsynet avdekket brudd på regelverket og er ikke lukket.

I tillegg er det gjennomført systemrevisjon juni 2017 der det ble avdekket lovbrudd (ikke forsvarlige undersøkelser og forsvarlig evaluering av hjelpetiltak). Tilsynet er fortsatt ikke lukket.

I virksomheter der det avdekkes lovbrudd, er det erfaringsvis omfattende sårbarheter og avvik på flere områder enn det utvalgte tilsynsystemet. Vi erfarer at det er krevende for kommunene å imøtekomme de krav som vi setter i vår oppfølging i etterkant av avdekkede lovbrudd. Omfattende avvik medfører også behovet for at enkelte prosesser går over tid, noe som fører til at tilsynene ikke kan lukkes fra vår side.

Helse og omsorg

Det er gjennomført tilsynsaktivitet ovenfor både kommunens helse- og omsorgstjeneste og spesialisthelsetjenesten, og det er i denne sammenheng påpekt lovbrudd. I oppfølgingen fastsettes det ikke fra vår side frist for når lovbrudd skal være lukket. Virksomhetens ledelse bes fremlegge en plan for tiltak som skal iverksettes for å sikre at tjenesteutøvelsen er i samsvar med lovkrav, herunder fastsettelse av frist for gjennomføring. Vi vil etterspørre statusrapporter i forbedringsarbeidet, og tilsynet vil ikke avsluttes før virksomhetens ledelse selv vurderer at igangsatte tiltak har ønsket effekt.

Sosiale tjenester

To planlagte tilsyn som ble startet i 2017 er fulgt opp videre inn i 2018. Dette gjelder oppfølging av lovbrudd i en kommune etter tilsyn med midlertidig botilbud, samt oppfølging av tre kommuner etter tilsyn som egenvurdering - tjenester til unge 17 - 24 år med barnevernerfaring: ettervern og samarbeid mellom barneverntjenesten og nav. Vår erfaring er at kommunene i det store og hele overholder fristene som er satt, dette gjelder også for hendelsesbaserte saker. Samtidig ser vi at oppfølging som krever større endringsprosesser tar tid, og at kommunene noen gang må be om lengre frist. Dette gjelder spesielt for tilsyn med midlertidig botilbud, som vi skal følge videre i 2019.

Vi gjennomførte tilsyn med bruk av vilkår ved tildeling av økonomisk stønad i 2018 - som egenvurdering i 16 kommuner. 12 kommuner fant lovbrudd, 15 kommuner fant forbedringspunkter. Det ble avdekket ytterligere to lovbrudd ved Fylkesmannens gjennomgang av dokumentasjonen. Tilsynet er nå lukket i samtlige kommuner.

3.1.2.3 Klimahensyn skal ivaretas i alle sektorer

Gjennom arbeidet med Nettverk for klimatilpasning og Nettverk for lavutslipp er ulike sektorer invitert med som både deltakere og bidragsytere. Sektorene får slik fremmet klima og klimatilpasning som en del av sin sektorpolitikk, og et område der de må bidra til kommunenes og fylkeskommunes klima og klimatilpasningsarbeid. Klimapartnere en satsing mot næringslivet, er finansiert og har fått sine første medlemmer i Trøndelag høsten 2018.

Kommunedelplaner og reguleringsplaner er vurdert mht. klimaendringer og klimatilpasning. I tillegg avgir embetet uttalelser til kommunenes klima- og energiplaner når disse er på høring.

Minimum 50 % av kommunene tilfredsstiller krav (fra kapittel 3.2.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Minimum 50 % av kommunene tilfredsstiller krav.

26 av kommunen har Klima og energiplaner, men flertallet er eldre planer, fra 2010 eller eldre. Kun få kommuner har revidert planene sine etter Parisavtalen eller etter at Lov om klimamål ble vedtatt. Årsaken til dette er nok at forventningene til kommunene er lite presise på hva de skal strekke seg etter. Spennet i utslippsreduksjoner går fra "ikke etterprøvbare" formuleringer til Trondheim kommune med mål om 20% utslippskutt innen 2020 og 80% kutt i direkte utslipp innen 2030 (fra 1991).

Andel kommuner som tilfredsstiller statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging

Resultatmål	Resultat	Andel kvalitetssikret
50 %	5 %	55 %

Alle kommuner i fylket skal ha mottatt bistand til KE-planlegging (fra kapittel 3.2.1.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Alle kommuner i fylket har mottatt bistand til klima- og energiplanlegging, herunder veiledning til ny klimagasstatistikk og statlige forventninger til klima- og energiplanleggingen.

32 kommuner har deltatt på samling om lavutslippstiltak, søknader om klimasats og veiledning om Klima og energiplaner samt ny SPR for klima og energiplaner og klimatilpasning.

Mottatt bistand til klima- og energiplanlegging

Antall kommuner i fylket	Antall kommuner som har mottatt bistand til klima- og energiplanlegging	Resultat
47	32	- 15

3.1.2.4 Fylkesmannen understøtter nasjonale myndigheters og kommunenes arbeid med flyktnings situasjonen

Fylkesmannen har etablert et fagteam som jevnlig drøfter utfordringer knyttet til kommunenes arbeid med flyktnings situasjonen. Vi bidrar til arenaer der flyktnings tjenester og voksenopplæringer møtes med tanke på erfaringsutveksling og kompetanseheving. I slike sammenhenger formidler Fylkesmannen regelverksinformasjon og nasjonale føringer, bl.a. fra Regjeringens nye strategi «Integrering gjennom kunnskap». Tiltakene bidrar til tjenesteutvikling i kommunene.

Andel flyktninger bosatt innen (fra kapittel 3.2.1.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Andel flyktninger bosatt innen 6 måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting eller reisetillatelse er gitt: 90 % Resterende andel skal være bosatt innen 12 måneder.

Det er IMDi Midt-Norge som står for den konkrete utsøkingen av flyktninger til kommunene. Fylkesmannen har inngått en samarbeidsavtale med IMDi og følger utviklingen i kommunene på dette området nøye.

Situasjonen i 2018 var slik at omfanget av bosettingsanmodninger for flyktninger har falt kraftig. Dette har stilt og stiller kommunene overfor store utfordringer med tanke på tilpasning av tjenestekapasiteten. I mange tilfeller må kompetansmiljøer knyttet til bosetting og kvalifisering av flyktninger bygges ned. Bosettingstallene i Trøndelag var i 2018 slik 86% ble bosatt innen 6 mnd. og 99% innen 12 mnd.

Andel enslige mindreårige bosatt (fra kapittel 3.2.1.4.1.2 i TB)

Rapportere på

Andel enslige mindreårige bosatt innen 3 måneder etter at vedtak som danner grunnlag for bosetting eller reisetillatelse er gitt: 80 %.

Se omtale under pkt 3.2.1.4.1.1. Andel enslige mindreårige som ble bosatt innen 3 mnd. var i Trøndelag 50%

3.1.2.5 God samordning i opprydding av marin forsøpling

Vi har arbeidet for å mobilisere og samordne arbeidet mot marint avfall. Våren 2018 etablerte vi en arena sammen med de kommunale avfallsselskapene i regionene der vi inviterte SjømatNorge, Fiskarlaget Midt-Norge, landbruksorganisasjonene, aktuelle sektormyndigheter, Dykkerforbund, Idrettskretsen, Speiderforbund, kommuner og flere andre frivillige organisasjoner til samordningsmøter i forkant av oppryddingssesongen, og til en felles evaluering i etterkant av sesongen. Etter at Miljødirektoratet hadde tildelt tilskudd hadde vi møter med flere lag/organisasjoner som hadde fått tildelt tilskudd i overlappende geografiske områder. Dette for å samordne innsatsen.

Trøndelag har store verneområder langt fra kysten i Froan, Borgan-Frelsøy, Hortavær og Sklinna. Disse verneområdene samler store mengder avfall siden Atlanterhavsstrømmen gjør en sving inn mot kysten av Trøndelag. 80% av avfallet her stammer fra utenfor Norge. I disse områdene lar opprydding som dugnad seg ikke gjennomføre pga lange transportavstander til havs, liten tilgang på innbyggere til dugnadene, og stor eksponering for vind og sjø. Her er vi avhengig av å nytte profesjonelle aktører som i 2018 var Mausund feltstasjon i sør og Oppdretternes Miljøservice AS i nord.

Planer for 200 havner skal være godkjent (fra kapittel 3.2.1.5.1.2 i TB)**Rapportere på**

Planer for 200 havner skal være godkjent

Avfallsplaner for 200 havner skal være godkjent

Resultatmål	Differanse	Antall avfallsplaner i havner
200	141	341

341 planer er godkjent.

3.1.2.6 Andre oppdrag

Embetet hadde sammen med Fylkesmannen i Møre og Romsdal oppdrag med å utarbeide et regionalt sivilt vertlandsstøttekonsept. Utkast er ferdigstilt og underveis til oppdragsgiver DSB

Oppvekst- og velferdsavdelingen:**3.2.1.6.1 - 0-24-programmet**

Se særreportering.

3.2.1.6.2 - Fritidserklæringen

Fylkesmannen savner den skisserte dialogen fra

Buflir om arbeidet og håper dette vil bli løftet frem i 2019. Fylkesmannen ønsker å ha et mer systematisk fokus på dette oppdraget i 2019.

3.2.1.6.3 - Samarbeid mellom skole og barnevern

Oppvekst- og velferdsavdelingen har et stort fokus på å nyttiggjøre seg av den tverrfaglige kompetansen vi innehar og vi ser effekt av å ha felles fokusområder og kunnskapsgrunnlag på tvers av fagområdene.

3.2.1.6.4 - Kompetansestrategien

I 2018 har ingen tjenester deltatt i tjenestestøtteprogrammet. På bakgrunn av ROS vurdering har vi foreslått og fått godkjent to klynger i 2019.

I 2018 har ingen tjenester deltatt i veiledningsteam. Vi har spilt inn aktuell tjeneste for deltakelse i 2020.

I 2018 har Fylkesmannen i Trøndelag bidratt til etableringen av 5 læringsnettverk (6 i 2019 da deler av et læringsnettverk deltar i tjenestestøtteprogrammet). Vi har samarbeidet tett med barnevernledernetter i fylket og dette fungerer som styringsgruppe. I tillegg har vi etablert en referansegruppe der UH, kompetansesentre, KS og representanter fra rådmannsutvalg og de regionale læringsnettverkene deltar. Så langt har vi positive erfaringen med denne rammen. Vi ser også verdien av å ha bidratt til fokus på ledelsesstøtte i prosessene - både i barnevernledernetter og i de regionale læringsnettverk.

I 2019 har Fylkesmannen i Trøndelag gjennomført 13 dialogmøter (13 tjenester og 26 kommuner). Kommunene gir tilbakemelding om at dialogmøtene er en god arena som inviterer til åpenhet både i dialogen mellom fylkesmannen og kommunen, internt i kommunen som og fremmer eierskapet.

3.2.1.6.5 Akuttberedskap

Se særreportering

3.2.1.6.6 Risiko- og sårbarhetsanalyser i kommunal barneverntjeneste

Fylkesmannen i Trøndelag har i 2018 tatt i bruk og videreutviklet tjenestebarmometeret utarbeidet av Fylkesmannen i Nord-Trøndelag. Fylkesmannen erfarer at denne systematiske modellen for vurdering av risikobildet i kommunal barneverntjeneste gir et godt utgangspunkt for dialogmøtene med kommunene. I tillegg er modellen et nødvendig redskap for Fylkesmannen for å kunne sette inn riktig tiltak til riktig til på riktig sted.

3.2.1.6.7 Helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier

Holf prosjektet ble formelt avsluttet i 2018 og der er nå samlet inn data fra prosjektet som gjennomgås av forskere fra Oslo Met. Fylkesmannen har deltatt på to HOLF samlinger, hvor man har gått igjennom delrapport 1 og delrapport 2 i prosjektet. På siste samling ble arbeidsgruppa for implementering etablert og det er planlagt en samling for arbeidsgruppe implementering når endelig data fra prosjektet foreligger. Fylkesmannen deltar i arbeidsgruppa for implementering av HOlf. Agenda og mandat for arbeids/implementeringsgruppa er utarbeidet og det forventes at endelig rapport vil gi svar på hva som er de virksomme elementene i Holf, hvilke elementer som virker sammen og hvordan metodikken best kan implementeres i Nav. Det er forventet at det foreligger flere resultater våren 2019.

Enkelte kommuner har også fått innvilget forlengelse av prosjektet til ut 2019, og det er sendt ut tilsagnsbrev i forbindelse med dette.

3.2.1.6.8 Forsøk med NAV-veiledere i videregående skole

Se særreportering

3.1.3 Rettssikkerhet skal være ivaretatt på en enhetlig måte i fylket og på tvers av embetene

3.1.3.1 Høy kvalitet i veiledning, kontroll, tilsyn og saksbehandling

Fylkesmannen jobber tett opp mot kommuner, skoler og barnehageeiere på barnehage og opplæringsområdet og alle oppdrag er utført i tråd med føringene med unntak av tilsyn der resultatkravet totalt ikke er oppfylt. ROS-analyser fra to embeter måtte samkjøres ifbm sammenslåing fra 1.1.18. Dette ble ikke så optimalt som ønsket, men fortsatt legges ROS-analyser til grunn for å prioritere både tilsyn og oppfølging av sektor. Vi får også god tilbakemelding fra sektor på måten vi kombinerer tilsyn og veiledning, men det er generelt ønske om mer veiledning både ift regelverk og tilsyn.

Fylkesmannen har vært opptatt av å gi god veiledning til kommuner innenfor introduksjonsloven. Juristressursen er styrket i 2018 og medarbeidere deltar på de etablerte arenaene for kompetanseheving og erfaringsutveksling, både på kommune- og fylkesnivå. Vi ser at antallet uformelle henvendelser fra tjenestene har økt i løpet av 2018

Tilsyn er risikobasert og HMS og farlig avfall har hovedfokus. Tilsyn gir resultater og utslipp av helse- og miljøfarlige stoffer blir redusert.

Omfangskrav for Trøndelag (fra kapittel 3.3.1.1.1.13 i TB)

Rapportere på

Omfangskravet på 85 poeng skal være oppfylt.

Omfangskravet på tilsyn er *ikke* oppfylt på opplæringsområdet, jf. også varsel om dette i eget brev av 18. sept 2018. Hovedbegrunnelsene for avviket er svært stort press på 9 A-saker (skolemiljø), sammenslåing av embetene samt turnover i forbindelse med dette. Dette var også tema på styringsdialogmøte med Udir den 28. nov 2018.

Vi endte opp med 52 poeng på opplæring og 22 poeng på barnehage; totalt **74 poeng** av 85, jf. detaljert tabell under 3.3/TB 7.3.8.1.

62 poeng (ca 70 %) er knyttet til nasjonale tilsynsystema: 42 poeng på FNT for opplæring og 20 poeng på nasjonalt tilsyn bhg.

Bedre skolemiljø (fra kapittel 3.3.1.1.2.1 i TB)

Rapportere på

Alle skoleeiere skal ha fått nødvendig oppfølging for å sikre en enklere, raskere og tryggere behandling av saker om elevenes skolemiljø på skolenivå.

Fylkesmannen i Trøndelag har en innarbeidet praksis i enkeltsaker der skoleeier er involvert i veiledningen for å sikre at de på best mulig måte kan følge opp skolene i sin kommune. Tilbakemeldingene er at skoleeierne ønsker å være informert om de sakene som er meldt i sin kommune.

Fylkesmannen i Trøndelag gjennomførte en erfaringsamling 13.12.18 med alle skoleeiere og skoleledere. Her var temaet hvordan vi sammen kan jobbe for å sikre at barn og unge i Trøndelag får et trygt og godt skolemiljø. Tilbakemeldingene etter samlingen var positive og kommunene ønsker at Fylkesmannen er mer ute og veileder i både enkeltsaker og systemsaker.

Minimum 2 tilsyn per år. (fra kapittel 3.3.1.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Minimum 2 tilsyn per år.

Fylkesmannen gjennomførte tilsyn med retten til en individuell plan etter introduksjonsloven i 2 kommuner, Snåsa kommune og Orkdal kommune.

Alle klagesaker er behandlet innen (fra kapittel 3.3.1.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker, jf. § 7-1 bokstav d, i byggesaksforskriften

Fylkesmannen i Trøndelag behandlet til sammen 401 klagesaker etter pbl i løpet av 2018. Over 300 av disse gjaldt byggesaker. Opphevingsprosenten er på ca 30 %. Ved overgangen til 2019 var det fortsatt 163 ubehandlede saker. Dette er en økning i antall innkomne saker. Bare ca 20 prosent av byggesakene ble behandlet innen fristen.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i byggesaker etter plan- og bygningsloven

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 79 %	21 %	298	64

Det er et avvik i antall saker som totalt oppgis og Sysam. Dette skyldes at det er flere kategorier saker i sysam og at ikke alle fremgår av rapport.

Alle klagesaker der det er gitt (fra kapittel 3.3.1.1.4.2 i TB)**Rapportere på**

Alle klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42, er behandlet innen 6 uker, jf. § 7-1 bokstav e, i byggesaksforskriften

Det er behandlet 3 saker hvor det er bedt om at klagen gis oppsettende virkning etter fvl § 42. I to saker ble det gitt oppsettende virkning. Tallet er noe usikkert, da det er mangler ved rapporten i Sysam for 2018. Kommer ofte som en del av klagen.

Saksbehandlingstid for klagesaker der det er gitt utsatt iverksetting etter forvaltningsloven § 42

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 6 uker
100 %	- 100 %	0 %	2	0

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker (fra kapittel 3.3.1.1.5.1 i TB)**Rapportere på**

Alle klagesaker er behandlet innen 12 uker

Fylkesmannen behandlet 42 saker som gjelder klager på reguleringsvedtak. Halvparten av disse er avgjort innenfor 12 uker. Kun ett reguleringsvedtak ble opphevet i 2018.

Saksbehandlingstid i antall uker for klager over kommunens vedtak i klager over reguleringsplan

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 48 %	52 %	42	22

Saksbehandlingstiden overholdes i noe større grad for plansakene enn for byggesakene.

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans (fra kapittel 3.3.1.1.6.1 i TB)**Rapportere på**

Alle ekspropriasjonssaker i førsteinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

Det ble behandlet 3 ekspropriasjonssaker til Fylkesmannen i 2018. Det ble også gitt forhåndstiltredelse.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	0 %	100 %	3	3

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans (fra kapittel 3.3.1.1.6.2 i TB)**Rapportere på**

Alle ekspropriasjonssaker som klageinstans på plan- og bygningsrettens område er behandlet innen 12 uker

De kom inn 2 saker i 2018. 1 er ferdigbehandlet. Det ble også behandlet søknad om forhåndstiltredelse. Dette ble gitt.

Saksbehandlingstid i antall uker for ekspropriasjonssaker (klageinstans) på plan- og bygningsrettens område

Resultatmål	Differanse	Oppnådd andel av totalt antall behandlede saker	Totalt antall behandlede saker	Antall behandlede saker innen 12 uker
100 %	- 100 %	0 %	1	0

Budsjettmål for FMTL (fra kapittel 3.3.1.1.7.4 i TB)**Rapportere på**

FMTL skal gjennomføre om lag 65 endags- og flerdagstilsyn i 2018, tilsvarende gebyrinntekter på minimum 950 000 kroner.

Vi gjennomførte 60 tilsyn i 2018 og nådde gebyrinntektene.

Gebyrfinansierte tilsyn - resultatmål 950 000kr

Resultatmål	Differanse	Gebyrinntekter i kroner fra tilsyn
950 000	- 177 400	772 600

Resten av tilsynene blir fakturert i 2019

Kompetanse i regelverket på barnehage- og opplæringsområdet (fra kapittel 3.3.1.1.8.1 i TB)**Rapportere på**

All saksbehandling knyttet til klagesaker, tilsyn og håndheving av skolemiljø saker skal være utført med riktig kvalitet i tråd med regelverket og instruks.

Samtidig med at to embeter ble slått sammen, har vi hatt en betydelig turn-over. Dette har medført stort behov for internskolering både på regelverk, saksbehandling og tilsynsskolering i egen regi (Udires tilsynskurs utgikk dessverre i fjor). Tett lederoppfølging, kollegaveiledning, team-organisering samt saksbehandler 1 og 2 på de fleste saker er tiltak som er satt inn for å sikre kvaliteten. Dette tar samtidig ekstra tid og har gått på bekostning av effektiv og rask saksbehandling (for lang saksbehandlingstid - særlig i 9 A-saker).

3.1.3.2 Effektiv og korrekt lov- og tilskuddsforvaltning

Effektiv og korrekt lov og tilskuddsforvaltning følges opp gjennom risikobasert kontrollplan, og gjennom daglige rutiner, samhandling og god arbeidsfordeling i saksbehandlingen. Landbruksavdelingen legger vekt å benytte både juridisk kompetanse og landbruksfaglig kompetanse i saksbehandlingen. Det legges stor vekt på kvalitetssikring, spesielt av større saker og saker av prinsipiell betydning. Riksrevisjonen gjennomførte i 2018 revisjon av fylkesmannens håndtering av produksjonstilskudd og avløsertilskudd, rapport kommer i april 2019.

Gjennomført kontroll i henhold til kontrollplan (fra kapittel 3.3.1.2.1.1 i TB)**Rapportere på**

Gjennomført kontroll i henhold til kontrollplan.

Forvaltningskontroller:

Kontrollene er gjennomført i henhold til kontrollplan. Prioriterte ordninger har vært NMSK, Skogfond, AR5 Regionalt miljøtilskudd, SMIL og dreneringstilskudd. 6 kommuner har svarfrist på endelig kontroll i 2019. Svarene vil bli fulgt opp når vi mottar disse.

Foretakskontroller:

Tidligpensjon:

I tillegg til de 10 som er nevnt før, er det sjekket i landbruksregisteret at det ikke er tilknytninger i forhold til de som var oppført med næringsinntekt fra jord/skog. Alle ble funnet i orden. Dette gjelder 32 stk.

Produksjonstilskudd og regionale miljøtilskudd:

Det er gjennomført analyser på data fra produksjonstilskudd og regionalt miljøtilskudd på sau i forhold til vanlig jordbruksproduksjon og opplysninger om antall dyr samt på beitesamarbeid i melkeproduksjon. Vi gjør ikke funn i analysene som gjør at vi velger å gå videre med noen saker.

Vedlikeholdskontroll av skogsbilveier:

5 veier som var planlagt kontrollert er ikke gjennomført. To var planlagt, men kunne ikke gjennomføres pga snø. De tre andre ble ikke gjennomført pga utfordringer med kapasitet etter at en saksbehandler sluttet.

Veterinære reiser:

For alle søknadene blir det kontrollert at de har brukt riktige satser for året. Det blir også sjekket at de har summert riktig (antall kilometer) og at de har lagt inn riktig trekk for hver tur.

Ellers er det ikke foretatt kontroll for om antall kilometer er riktig. Det er kun foretatt noen få stikkkontroller uten at det er funnet noen graverende feil

Det er sendt ut informasjon til alle foretakene om at de må gjennomgå kjøreplanene og føre opp nøyaktig adresse til rekvirentene, slik at vi ha et bedre utgangspunkt for kontrollen neste år.

Husdyrkonsesjon:

Den årlige standardkontrollen på husdyrkonsesjon ble igangsatt i 2018, men ikke slutført. Årsaken til dette er kapasitetsutfordringer i forbindelse med sammenslåingsprosessen vi har vært gjennom. Det som ikke er slutført tar vi sikte på å bli ferdige med våren 2019.

Vi fikk i 2018 forespørsel fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal om vi kunne bistå dem i en større kontrollsak på husdyrkonsesjon og driftsfellesskap. Dette har vi stilt oss positive til.

Fylkesmannen i Trøndelag har over mange år prioritert driftsfellesskapsaker høyt og brukt mye ressurser på dette. I 2018 har vi måttet nedtone dette arbeidet noe, da sammenslåingsprosessen har tatt mye ressurser.

Kontroll av foretak og oppfølging av avvik

Foretak	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
A – 4 foretak	Årlig kontroll tidligpensjon 2017	2 avvik	Krevd tilbake feil utbetalt beløp.
B - 8 foretak	Årlig kontroll tidligpensjon 2018	3 avvik	2 krevd tilbakebetalt, den siste har NAV krevd tilbakebetalt.
E – 5 foretak	5-års vedlikeholdskontroll av skogsbilveier – vilkår om vedlikehold	0 avvik	
F – alle foretak	Veterinære reiser – alle søknader er kontrollert for sats, summering og trekk. Det er tatt stikkprøver på antall km.	0 avvik	
G – 2 foretak	Tidligpensjon – vurdering i forhold til politianmeldelse	To saker ble vurdert politianmeldt. Som følge av regelendring i jordbruksforhandlingene i 2018, der aktuelle mottatte NAV-ytelser ble tillatt samtidig med at en mottar tidligpensjon, ble det besluttet og ikke politianmelde forholdet. Dette er i samråd med Landbruksdirektoratet.	

Kontroll av foretak - husdyrkonsesjon

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Er kontroll av foretak på husdyrkonsesjonsområdet gjennomført i samsvar med Ldirs rundskriv?	Ja, arbeidet er igangsatt, men ikke slutført.
Antall kontrolltiltak av foretak der det er innhentet opplysninger utover det som er tilgjengelig i egne systemer	4
Antall kontrolltiltak av foretak som er fulgt opp etter kontroller i 2017	21
Antall kontrolltiltak av foretak som skal følges opp vedr produksjonsgrensen i 2019	34
Antall kontrolltiltak av foretak det er gjennomført stedlig kontroll hos i 2018	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er kontrollert pga mistanke om driftsfellesskap	4
Antall kontrolltiltak av foretak som er ilagt standardisert erstatning	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er ilagt standardisert erstatning pga driftsfellesskap	0
Antall kontrolltiltak av foretak som er kontrollert, men vedtak om standardisert erstatning er under arbeid	9
Beløp som er ilagt i standardisert erstatning	0

Kontroll av foretak - tilskudd og erstatninger

Ordning	Er kontrollpunktet fastsatt?	Effekter av kontrollpunktene
Tilskudd til kommunale veterinærtjenester, stimuleringsstilskudd	Ja	I 2019 kommer vi til å kreve en mer grundig søknad fra enkelte kommuner, de aktuelle kommunene har fått beskjed om dette etter saksbehandlingen i 2018.
Tilskudd til landbruksvikarvirksomhet	Ja	Vurdering av overskudd eller underskudd vil være et moment i helhetsvurderingen av neste års tildeling av tilskudd. Innhentning av rapporten «resultat landbruksvikar», er et godt hjelpemiddel i kontroll/kvalitetssikring av regnskapsinformasjonen i rapporten som avløserlaget sender inn sammen med søknaden.
Nærings- og miljøtiltak i skogbruket	Ja	Har som følge av fokusområdene bedt om mer dokumentasjon enn tidligere, og en har dermed et bedre grunnlag for forvaltning av ordningen.
Tilskudd til tiltak i beiteområder	Ja	Grunneieravtaler er sjekket på alle søknader til større faste installasjoner. Det er ikke gjennomført stedlig kontroll av den jobben kommunen gjør med kontroll av tiltakene. Vi har på alle søknader sjekket at kontroll er gjennomført. Tiltaket har ført til en mer systematisk innhentning av grunneieravtaler på søknader til større faste installasjoner. Dette er viktig i forhold til det å forhindre konflikter i beiteområdet i ettertid. Tiltaket har også ført til et enda tydeligere krav til avklaring i forhold til reindrifta. I forhold til kommunens kontroll kan det være aktuelt med stedlig kontroll, dette har så langt ikke vært mulig å gjennomføre på grunn av ressursituasjonen.

Inntektskontroll av tidligningsmottakere

Betegnelse på rapporteringskrav	Svar
Saker kontrollert som følge av avvik i kontrolliste	8
Saker funnet i orden	5
Saker med feil	3
Beskrivelse av feilene	Søker har urettmessig fått utbetalt tidligningsjon for 1. kvartal 2016. Dette er krevd tilbake og rettet opp. Mottaker av tidligningsjon hadde også arbeidsavklaringspenger i ei uke samtidig som han mottok tidligningsjon. Det er krevd inn utbetalt tidligningsjon for denne måneden. Søker har mottatt etterlattepensjon sammen med tpo. Denne saken er avsluttet. NAV har gjort om sitt vedtak og har tilbakekrevd etterlattepensjonen han har fått samtidig med tidligningsjon for jordbrukere. Han fortsetter med tpo.

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll (fra kapittel 3.3.1.2.1.2 i TB)**Rapportere på**

Gjennomført risikobasert forvaltningskontroll av 20 % av kommunene.

Gjennomført. Vi har i 2018 gjennomført nye ROS-analyser av tilskuddsordningene for Trøndelag. Det er også utarbeidet et verktøy og en ROS-analyse av kommunene i det nye fylket.

Forvaltningskontroller av kommunene

Kommune	Ordninger / omfang	Registrerte avvik	Oppfølging av avvik
Inderøy	Se årsrapport FM-NT 2017	Se årsrapport 2017	Avsluttet kontroll gjennomført i 2017. Svarbrev etter endelig rapport mottatt og godkjent.

Frosta	Se årsrapport FM-NT 2017	Se årsrapport 2017	Avsluttet kontroll gjennomført i 2017. Svarbrev etter endelig rapport mottatt og godkjent.
Stjørdal	Se årsrapport FM-NT 2017	Se årsrapport 2017	Avsluttet kontroll gjennomført i 2017. Svarbrev etter endelig rapport mottatt og godkjent.
Malvik	Se årsrapport FM-ST 2017	Se årsrapport 2017	Avsluttet kontroll gjennomført i 2017. Svarbrev etter endelig rapport mottatt og godkjent.
Skaun	Nærings- og miljøtiltak i skogbruket, Skogfond, Regionale miljøtilskudd, AR5	17 avvik: GENERELT: mangelfull delegasjon, kommunen behandler mangelfulle søknader, habilitet NMSK: manglende kartfesting SKOGFOND: manglende kontroll av virkesomsetning og skogfondsavsetning, feil bruk av rentemidler, manglende vedtak om frigivelse av skogfond RMP: manglende risikovurdering, manglende varsel om stedlig kontroll, mangelfull avkorting ved kontroll av gjødslingsplan, manglende vurdering av avkorting ved regelverksbrudd, manglende vurdering om avkorting ved feilopplysning i søknaden, endring av søknad til søkers gunst, overstyrt «erosjonsrisikokarteb» i saker om ingen/utsatt jordarbeiding, innvilget tilskudd uten at skjøtselsplan er vedlagt, innvilget uberettigta setertilskudd, innvilget uberettigta tilskudd til skjøtsel av slåttemark	Kommunen har svarfrist 15.02.2019 på endelig rapport
Steinkjer	Nærings- og miljøtiltak i skogbruket, Skogfond, Regionale miljøtilskudd, AR5, Fradeling etter jordloven (juridiske virkemidler)	16 avvik: GENERELT: Habilitet, manglende delegasjon NMSK: Mangelfull tilskuddskontroll, behandlet mangelfulle søknader SKOGFOND: Manglende forhåndsgodkjenning, feil bruk av skogfond, foreldet krav, manglende vedtak om frigivelse av skogfond RMP: manglende dokumentasjon på risikovurdering, manglende signert kontrollskjema, manglende vurdering av og manglende avkorting, innvilga tilskudd til beiting av utmarksarealer for ordninger som krever at arealene er innmark, manglende skjøtselsplan, uberettigta tilskudd til freda kulturminner, uberettigta tilskudd friareal gås, manglende/usikker stedfesting av tilskudd til utsatt/ingen jordarbeiding	Kommunen har svarfrist 28.02.2019 på endelig rapport
Midtre Namdal samkommune	Dekker kommunene Namsos, Overhalla, Namdalseid og Fosnes. Nærings- og miljøtiltak i skogbruket, Skogfond, Regionale miljøtilskudd, AR5	8 avvik: SKOGFOND: manglende forhåndsgodkjenning RMP: Laget egne regler som går ut over det som er gitt i forskrift og rundskriv knyttet til å endre søknad til søkers gunst, avkorting er ikke vurdert, gjennomført for få kontroller, kontrollskjema er ikke signert, avkorting er ikke gjennomført, utbetalt uberettiget tilskudd	Endring av praksis framover, tilbakebetaling av tilskudd. Kontrollen er avsluttet fra Fylkesmannen i Trøndelag sin side.
Snillfjord	Spesielle miljøtiltak i jordbruket, Tilskudd til drenering	12 avvik: SMIL: behandlet ufullstendig søknad, innvilget tilskudd hvor det ikke er dokumentert at tiltaket er innenfor ordningen, ikke vurdert søknaden opp mot naturmangfoldsloven, ikke satt tilskuddsprosent i vedtaket, mangler pålagte vilkår i vedtaksbrevet, foretatt sluttbetaling, uten at det foreligger nødvendig dokumentasjon, ikke dokumentert kontroll av at tiltaket er gjennomført før sluttbetaling DRENERING: behandlet ufullstendig søknad, mangler ved miljøvurderinger i vedtaksbrev, mangler ved vedtaksbrev – innhold og utforming, foretatt utbetaling av tilskudd, uten at tilstrekkelig dokumentasjon foreligger, ikke dokumentert opplysninger som ligger til grunn for utbetaling av tilskudd	Kommunen har svarfrist 23.01.2019 på endelig rapport
Hemne	Spesielle miljøtiltak i jordbruket, Tilskudd til drenering	11 avvik SMIL: behandlet ufullstendige søknader, innvilget tilskudd hvor det ikke er dokumentert at tiltaket er innenfor ordningen, ikke vurdert søknaden opp mot naturmangfoldsloven, ikke satt tilskuddsprosent i vedtaket, innvilget delutbetaling uten at nødvendig dokumentasjon foreligger, foretatt sluttbetaling, uten at det foreligger nødvendig dokumentasjon, ikke dokumentert kontroll av at tiltaket er gjennomført før sluttbetaling DRENERING: behandlet sak uten at det er skilt mellom ulike tiltak i dreneringsordningen, mangler ved kommunens vedtaksbrev – innhold og utforming, foretatt utbetaling av tilskudd, uten at tilstrekkelig dokumentasjon foreligger, ikke dokumentert opplysninger som ligger til grunn for utbetaling av tilskudd	Kommunen har svarfrist 23.01.2019 på endelig rapport
Høylandet	Spesielle miljøtiltak i jordbruket, Tilskudd til drenering	10 avvik SMIL: behandlet ufullstendig søknader, innvilget tilskudd hvor det ikke er dokumentert at tiltaket er innenfor ordningen, mangler pålagte vilkår i vedtaksbrevet, innvilget delutbetaling uten at nødvendig dokumentasjon foreligger, foretatt sluttbetaling, uten at det foreligger nødvendig dokumentasjon, ikke fattet vedtaksbrev i tildelingsåret, ikke dokumentert kontroll av at tiltaket er gjennomført før sluttbetaling DRENERING: behandlet ufullstendig søknad, foretatt utbetaling av tilskudd, uten at tilstrekkelig dokumentasjon foreligger, ikke dokumentert opplysninger som ligger til grunn for utbetaling av tilskudd.	Endring av praksis framover. Kontrollen er avsluttet fra Fylkesmannen i Trøndelag sin side i januar 2019.
Hitra	Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv	4 avvik: Samme dokumentasjon for utført avløsning er brukt for to søknader – samme søknad sendt to ganger, lagt til grunn dokumentasjon av utgifter til avløsning inklusive merverdiavgift, ikke lagt til grunn mottatt dokumentasjon ved trekk i dagsatsen, ikke innhentet tilstrekkelig dokumentasjon ved beregning av dokumenterte utgifter	Kommunen har svarfrist 15.03.2019 på endelig rapport
Grong	Tilskudd til avløsning ved sykdom og fødsel mv	3 avvik: Behandlet ufullstendige søknader – mangler nødvendig dokumentasjon, innvilget tilskudd uten tilstrekkelig dokumentasjon av at avløsningen har skjedd og av utgifter til avløsningen, ikke lagt til grunn mottatt dokumentasjon ved trekk i dagsatsen	Kommunen har svarfrist 23.01.2019 på endelig rapport
Hitra	Jordloven § 3	0 avvik	
Trondheim	Jordloven § 3	0 avvik	
Holtålen	Jordloven § 3	0 avvik	
Røros	Jordloven § 3	0 avvik	

Levanger	Jordloven § 3	0 avvik	
----------	---------------	---------	--

Forvaltningskontroller av kommunene, 20%

Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Antall gjennomførte forvaltningskontroller	Antall kommuner i fylket
20 %	15	35 %	16	46

Andel avvik avdekket under (fra kapittel 3.3.1.2.1.3 i TB)**Rapportere på**

Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100 %.

For forvaltningskontrollene som er avsluttet er avvik fulgt opp 100 %. 6 kommuner har svarfrist på endelig rapport i 2019, her vil avvikene bli fulgt opp når svar fra kommunen er mottatt.

Andel av siidaandeler der (fra kapittel 3.3.1.2.2.1 i TB)**Rapportere på**

Andel av siidaandeler der det er gjennomført kontroll: 15%.

Det er foretatt kontroll av grunnlaget for produksjonspremie for 12 av totalt 71 søknader om tilskudd, dvs 17%. Gjelder NTRBO og STHRBO. Kontrollen ble foretatt i forbindelse med behandling av tilskudd.

Kontroll av siidaandeler

Resultatmål	Differanse resultatmål	Resultat	Antall siidaandeler som er kontrollert	Antall siidaandeler i fylket som søker tilskudd
15 %	2	17 %	12	71

Andel avvik avdekket under (fra kapittel 3.3.1.2.2.2 i TB)**Rapportere på**

Andel avvik avdekket under kontroll som er fulgt opp: 100%.

Det er ingen avvik, korrekt grunnlag for produksjonspremien ble bruk ved utregning og utbetaling av tilskudd.

3.1.3.3 Befolkningen har tillit til tjenestene og får ivaretatt sin rett til forsvarlige og nødvendige tjenester**Barnevern**

Fylkesmannen arbeider med at befolkningen skal ha tillit til tjenestene gjennom våre tilsyn, klagesaker, råd- og veiledning og informasjonsarbeid. At befolkningen, både privatpersoner og offentlige instanser kan sende inn klager elektronisk ser ut til å ha gjort det enklere, samt senket terskelen for å varsle. Barneverngruppa har ingen begrenset telefontid og er tilgjengelig for publikum i våre åpningstider. Videre er det lav terskel for å gjennomføre møter og samtaler med de som tar kontakt, og for å ta kontakt med aktuelle klagere for å forklare, samt gi råd og veiledning. Vi erfarer at enkelte henvendelser kan bli ryddet opp i raskt, ved å bistå med oppklarende telefoner, eller være en drøftingspartner for klager.

Vi etterstreber å gjøre våre brev og vedtak lett tilgjengelige og tilpasset våre mottakere. Dette er viktig innenfor barnevernets målgruppe generelt, og overfor barn og unge spesielt.

Hendelsesbasert tilsyn og rettighetsklager

I løpet av 2018 har vi totalt mottatt 197 henvendelser, hvorav 75 er avsluttede tilsynssaker og 35 av disse (75) ble lokalt avklart. 53 % ble avsluttet innen 5 måneder. Fylkesmannen erfarer at det er krevende å få ferdigbehandlet de mest omfattende tilsynssakene innen rimelig tid. Det er flere årsaker til dette: I enkelte saker mottar vi manglende innsendt dokumentasjon fra tilsynsobjektet, noe som krever purringer og medfører lenger saksbehandlingstid. Vi erfarer også at dokumentasjonen som sendes inn, tidvis er for tynn, slik at vi må innhente dokumentasjon i flere omganger. Videre har vi tilsynssaker der klager ønsker å sende inn ytterligere opplysninger, da de mener det er viktig informasjon for å sikre at saken er tilstrekkelig opplyst. I tillegg til dette erfarer vi at det er krevende å få tilstrekkelig ro til å jobbe med de mest omfangsrige og komplekse klagesakene. Det tar tid å sette seg inn i all dokumentasjon, samt skrive grundige avgjørelser. Dette fører til at en del tilsynssaker blir liggende for lenge, og at vi har lengre saksbehandlingstid enn det vi ønsker. Dette er et forbedringsområde som vi stadig tar opp til drøfting.

Totalt har vi realitetsbehandlet 44 rettighetsklager, hvorav 84 % ble konkludert innen 3 måneder.

Institusjonstilsyn

Fylkesmannen har ikke gjennomført tilsyn med alle barneverninstitusjonene i tråd med lovkravet. I etterkant av en ROS-vurdering ble enkelte enheter/institusjoner nedprioritert med tanke på tilsyn siste halvår 2018. Det vises til Fylkesmannens årsrapport 2018 for utfylling av våre tilsyn med barneverninstitusjoner og sentre for foreldre og barn i Trøndelag.

Dialogmøter med fylkets kommuner

Vi har gjennomført 13 dialogmøter i 2018. Dette omfatter totalt 13 barneverntjenester og 36 kommuner. Vi erfarer at dialogmøtene er en konstruktiv arena for å sikre oversikt, samt bidra til økt forståelse og dialog mellom kommuneledelse, barneverntjenesten og Fylkesmannen. Fylkesmannen har gjennom året mottatt flere positive tilbakemeldinger.

Risiko- og sårbarhetsvurderinger

Fylkesmannen jobber systematisk med risiko- og sårbarhetsvurderinger og utviklede tjenestebaremeter. Dette benyttes og justeres løpende i forbindelse med dialogmøter og kommunenes halvårsrapportering til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet. Tjenestebaremeteret er også relevant når vi vurderer nye klager/saker og om- og evt. hvilken type tilsynsmetode som skal benyttes.

I 2018 har vi erfart at kommunene uoppfordret har tatt kontakt og ytret ønske om å benytte et slikt barometer i sin dialog mellom tjenesten og kommuneledelsen, uten Fylkesmannens involvering. Dette tilsier at barometeret oppleves som et nyttig verktøy i kommunens eget forbedringsarbeid.

Helse og omsorg

Helse- og omsorgsavdelingen hadde ressursutfordringer i store deler av 2018. Ved sammenslåing av embedene var ePhorte en periode utilgjengelig og avdelingen strevde en periode med å få oversikt over sakstilfanget. Dette har gjort at vi på mange områder ikke har nådd målkravene i 2018. Fra sommeren fikk vi muligheten til å sette inn ekstra ressurser og med økt fokus på saksbehandling klarte vi etter hvert å bedre restansesituasjonen. Året sett under ett fikk vi allikevel avvik på saksbehandlingstid både på rettighetsklager og tilsynssaker. Ved årsskiftet er det fortsatt store restanser på tilsynssaker. Vi klarte heller ikke å sette av ressurser til å nå målene for planlagt tilsyn, men bedret situasjonen betraktelig gjennom høsten. Vi opplever at kvaliteten på tilsynene har vært god. Samarbeid med beredskapsenheten om tilsyn med kommunal beredskap har vært fruktbart og det ble ført tilsyn i 12 kommuner. Arbeid med tilsyn er forskjellig mellom beredskapsenheten og Helse- og omsorgsavdelingen og gjør at tilsynene må følges opp i forskjellige spor.

Det vises også til innledningskapittelet hvor vi har omtalt den betydelig økningen i klagesaker på pasientreiser.

Sosiale tjenester

Tilsynsaktiviteten viser at kommunene har et forbedringspotensiale knyttet til sosiale tjenester. I 2018 er det avdekket lovstridig praksis knyttet til tjenester til personer med samtidig rus- og psykisk lidelse i de kommuner som har hatt tilsyn. Videre fant 8 av 16 kommuner lovbrudd i egenrevisningstilsynet - samt at fylkesmannen fant lovstridig praksis i ytterligere to kommuner. Det er også avdekket lovbrudd i hendelsesbasert tilsynssak. Dette viser at befolkningen ikke nødvendigvis får de tjenester de har krav på. Samtidig ser vi at vi stadfester 77% av rettighetsklagene. Selv om over 3/4 av sakene er stadfestet, ser vi at vi har merknader til saksbehandlingen ved NAV-kontoret i en større andel av sakene. Vi har satt fokus på hvordan kommunene selv arbeider med kompetanse knyttet til sosiale tjenester ved å ta det inn som et fokusområde i tjenestebaremeteret.

Vi har et mindre avvik på median saksbehandlingstid i rettighetsklagene, samt i antall tilsynspoeng, se egne punkt. Når det gjelder avvik fra saksbehandlingstid på hendelsesbaserte tilsynssaker, så ser vi at vi kontinuerlig og fortsatt må gjøre prioriteringer av ressurs basert på risiko og sårbarhetsvurderinger.

Antallet stedlige tilsyn skal økes (fra kapittel 3.3.1.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Antallet stedlige tilsyn er økt sammenlignet med 2017.

Fylkesmannen i Trøndelag har i 2018 gjennomført 23 stedlige tilsyn etter kapittel 9. På grunn av sammenslåing av trøndelagsfylkene får vi ikke frem tall fra 2017 for å se om vi har klart å øke antallet.

Stedlige tilsyn etter kap. 9

Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2017	Sum antall stedlige tilsyn gjennomført i 2018	Økning	Resultatmål
0	23	23	Positiv økning

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker (fra kapittel 3.3.1.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre.

Fylkesmannen nådde ikke saksbehandlingskravet for tilsynssaker i 2018. Helse- og omsorgsavdelingen fikk store utfordringer fra starten av året hvor sentrale medarbeidere ble sykmeldt i en lengre periode og erfarne saksbehandlere sluttet. Dette falt sammen med at ePhorte var ute av drift noen uker i forbindelse med sammenslåing av embetene. Vi strevde med å få oversikt over restansene og med å ha ressurser nok til å saksbehandle. Dette toppet seg sommeren 2018. Etter dette har det vært arbeidet systematisk og med bidrag fra tilleggsressurser, for å håndtere situasjonen og restansene ble gradvis redusert ut over høsten. Det vil ta tid å komme tilbake til et normalt nivå og det forventes fortsatt en periode med for lang saksbehandlingstid.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 6 måneder eller mindre (Helse/omsorg)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Helse/omsorg	50 %	39 %	39 %

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker(2) (fra kapittel 3.3.1.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre

Kravet til median saksbehandlingstid for hendelsesbaserte tilsyn er ikke oppfylt. Dette skyldes dels at lokal avklaring er forsøkt for ytterligere tilsynsmessig oppfølging, dels at en sak tok lang tid på grunn av mangel på kapasitet i faggruppa.

Median saksbehandlingstid for tilsynssaker: 5 måneder eller mindre (Sosial)

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
Sosial	50 %	0 %	0 %

Avslutning av klagesaker: Minst (fra kapittel 3.3.1.3.3.3 i TB)

Rapportere på

Avslutning av klagesaker: Minst 90 prosent innen 3 måneder.

Sosial

Vi har behandlet 87% av rettighetsklagene innen 3 måneder, med en median på 1,8 måneder. Flertallet av de 24 sakene som ikke er behandlet innenfor 3 måneder, er behandlet mellom 3 og 4 måneder. Noe av årsaken til forlenget saksbehandlingstid, er at enkelte saker fikk ekstra liggetid som følge av sammenslåingen av fylkene og overføring i ephorte.

I 4 saker har saksbehandlingstiden vært mellom 4 og 5 måneder. Dette skyldes hovedsakelig et utfordrende sakskompleks knyttet til EØS-borgeres rettigheter etter sosialtjenesteloven som lå til behandling samtidig med varslet praksisendring fra direktoratet.

Helse og omsorg

På helse- og omsorgsområdet er 72% av 329 saker behandlet innen 3 måneder. Også her er forklaringen utfordringer med saksbehandlingskapasitet og forhold knyttet til sammenslåing av embetene. I saker som gjelder nødvendig helsehjelp ble 88% av sakene behandlet innen 3 måneder. Fylkesmannen i Trøndelag opplevde, som mange andre fylker, en betydelig økning i klagesaker knyttet til pasientreiser. Dette har utfordret saksbehandlingskapasiteten.

Saksbehandlingstid - Avslutning av klagesaker

Saksområde	Resultatmål	Prosentpoeng	Realitetsbehandlet innen 3 md.
Sosial	90 %	87 %	87 %
Helse/omsorg	90 %	72 %	72 %

Andel vedtak om bruk av tvang (fra kapittel 3.3.1.3.3.4 i TB)

Rapportere på

Andel vedtak om bruk av tvang og makt overfor personer med psykisk utviklingshemning som er overprøvd innen 3 måneder: Minst 90 %.

Det er overprøvd 138 vedtak i 2018 hvorav 97.8 % er overprøvd innen 3 mnd.

Saksbehandlingstid - Vedtak om bruk av tvang og makt

Resultatmål	Prosentpoeng	Resultat
90 %	98 %	98 %

Andel søknader om dispensasjon (fra kapittel 3.3.1.3.3.5 i TB)

Rapportere på

Andel søknader om dispensasjon fra utdanningskrav som er behandlet innen 3 måneder: Minst 90 %.

Søknader om dispensasjon behandles samme dag som overprøving av vedtak. Det vil si at 97.8 % er behandlet innen 3 mnd.

Tilsynsaktiviteter(9) (fra kapittel 3.3.1.3.4.9 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 300 poeng

Fylkesmannen nådde ikke målene i forhold til planlagt tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester. Måloppnåelse ble 215 poeng. Måltallet var 300 poeng. LOT 2017/2018; landsomfattende tilsyn med kommunale tjenester til personer med samtidig rusmiddelproblem og psykisk lidelse, skulle etter planen gjennomføres i seks kommuner i 2018. På grunn av stor arbeidsbelastning i helse- og omsorgsavdelingen hos Fylkesmannen i Trøndelag, ble kun fire av disse gjennomført i 2018. Det var ved starten av året også planlagt for tilsyn med kommunale tjenester til personer med psykisk utviklingshemming. Av samme årsak som tidligere oppgitt ble heller ikke dette gjennomført.

Aktivitetsvolum av tilsyn med kommunale helse- og omsorgstjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
300	- 85	215

Tilsynsaktiviteter(7) (fra kapittel 3.3.1.3.5.7 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 70 poeng

Fylkesmannen nådde ikke målene i forhold til planlagt tilsyn med spesialisthelsetjenesten. Måloppnåelse ble 60 poeng. Måltallet var 70 poeng. På grunn av stor arbeidsbelastning i helse- og omsorgsavdelingen hos Fylkesmannen i Trøndelag ble et planlagt egeninitiert tilsyn ikke gjennomført.

Fylkesmannen har i 2018 gjennomført større oppfølginger i virksomheter. Vi har også gjennomført stedlig tilsyn på bakgrunn av varsel etter spesialisthelsetjenesteloven § 3-3.

Aktivitetsvolum av tilsyn med spesialisthelsetjenesten

Resultatmål	Differanse	Resultat
70	- 10	60

Tilsynsaktiviteter(7) (fra kapittel 3.3.1.3.6.7 i TB)

Rapportere på

Tilsynsaktiviteter tilsvarende: 100 poeng

Det er gjennomført tilsynsaktiviteter tilsvarende 93 poeng. Avviket skyldes at gjennomføring av to ROP-tilsyn måtte utsettes. Dette ble delvis kompensert gjennom at vi åpnet for at flere kommuner enn planlagt kunne gjennomføre egenvurderingstilsynet. Vi går likevel med et avvik på 7 poeng.

Aktivitetsvolum av tilsyn med sosiale tjenester

Resultatmål	Differanse	Resultat
100	- 7	93

3.1.3.4 En effektiv og velfungerende vergemålsforvaltning som ivaretar rettsikkerhet og rettslikhet

Sammenslåingen av embetene i

Trøndelag har innenfor området vergemål gitt en mer ensartet og lik praksis. I tillegg har dette medført at vi innenfor vergemålsområdet er blitt mer robust, mindre sårbar og det er lettere å sette inn nødvendige prioriteringer på utvalgte områder. Vi har jobbet kontinuerlig med å utvikle våre rutiner vedr. organisering av arbeidet og delegering, etablere en god læringskultur, utvikling av arbeidsmiljø og drive felles kulturbygging.

Vi klarte resultatkravene

innenfor alle områder med resultatmål på vergemål i 3. tertial 2018. Vi har i løpet av året dermed klart å redusere behandlingstiden. Dette er tilfredsstillende med tanke på at det første året med fusjon er krevende, i tillegg til at begge embetene hadde store restanser ved årets begynnelse. Vi har utført kontroll av alle vergeregnskap i det sentrale uttrekk fra SRF. Vi har nå samtaler med alle vergehavere i.f.m. oppnevning av nye vergemål (jf. «Tolgasaken»).

Innenfor området vergemål har

saksmengden også i 2018 vært stor (økende). Det arbeides hele året målrettet med å få ned restansene. Det er krevende å hele tiden prioritere tilgjengelig kapasitet blant de ulike oppgaver innenfor porteføljen. Oppgaver som er utfordrende å fylle i tillegg til saksområder med resultatmål er bl.a.: samtykkesaker, tilsyn og opplæring av verger samt tilgjengelighet og løpende oppfølging av verger.

Opprett vergemål (fra kapittel 3.3.2.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager.

Vi klarte resultatkravet i siste tertial 2018 (84 % av vedtakene ble i 3 tertial fattet innen 70 dager). Vi har kontroll på restansesituasjonen ved inngangen til 2019.

Saksbehandlingstid - Opprett vergemål – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 70 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
74 %	80 %	- 6 %

Vi klarte resultatkravet i siste tertial 2018 (84 % av vedtakene ble i 3 tertial fattet innen 70 dager). Vi har kontroll på restansesituasjonen ved inngangen til 2019.

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital (fra kapittel 3.3.2.1.1.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 20 dager.

Saksbehandlingstid - Fylkesmannens samtykke til bruk av kapital – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 20 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
96 %	80 %	16 %

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter (fra kapittel 3.3.2.1.1.4 i TB)**Rapportere på**

Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 45 dager.

Saksbehandlingstid - Godtgjøring og utgiftsdekning til verger og representanter – 80 % av vedtakene skal være fattet innen 45 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
89 %	80 %	9 %

Klagesaksbehandling (fra kapittel 3.3.2.1.1.5 i TB)

Rapportere på

Klagesaksbehandling – 80 % av klagenes Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 70 dager.

Vi klarte resultatkravet i siste tertial i 2018. (80 % av klagesakene ble i 3 tertial behandlet innen 70 dager). Vi har ved inngangen til 2019 kontroll på restansesituasjonen vedr. klagesakene på vergemålsområdet.

Klagesaksbehandling – 80 % av klagenes Fylkesmannen mottar på vergemålsområdet skal være behandlet innen 70 dager

Resultat	Resultatmål	Differanse
69 %	80 %	- 11 %

Vi klarte resultatkravet i siste tertial i 2018. (80 % av klagesakene ble i 3 tertial behandlet innen 70 dager). Vi har ved inngangen til 2019 kontroll på restansesituasjonen vedr. klagesakene på vergemålsområdet.

Fylkesmannens kontroll av vergeregnskap (fra kapittel 3.3.2.1.2.1 i TB)**Rapportere på**

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen.

Alle vergeregnskap i sentralt uttrekk fra Statens sivilrettsforvaltning skal være kontrollert innen fristen

Resultat	Resultatmål	Differanse
100 %	100 %	0 %

Digital innlevering av vergeregnskap (fra kapittel 3.3.2.1.3.1 i TB)**Rapportere på**

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 50 %.

56 % av vergeregnskapene ble levert digitalt via Altinn i 2018.

Andelen vergeregnskap som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 50 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
56 %	50 %	6 %

Digital innsending av søknader om vergedøtting og fylkesmannens samtykke (fra kapittel 3.3.2.1.4.1 i TB)**Rapportere på**

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 30 %

19 % av søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke ble levert digitalt via Altinn.

Andelen søknader om godtgjøring og søknader om fylkesmannens samtykke (bruk av kapital, salg av eiendom etc.) som leveres digitalt via Altinn, skal være minst 30 %

Resultat	Resultatmål	Differanse
19 %	30 %	- 11 %

3.1.3.5 Vergehaver skal ha høy grad av selvbestemmelse og vergemålene skal være individtilpassede

Vi har i 2018 poengtert betydningen av høy grad av selvbestemmelse for vergehaver både i forhold til oppnevning av vergemålet, vergens utførelse av oppdraget og vår saksbehandling av søknader fra vergene. Vergemålet skal være frivillig og ikke oppleves som tvang. Vi har hatt interne gjennomganger av det på fagmøter og ved oppfølging av saksbehandlerne. I tillegg har retten til selvbestemmelse for vergehaver et stort fokus på kurs, samlinger og foredrag for verger, pårørende, det kommunale hjelpeapparatet m.fl. Vergemålene spisses mer enn tidligere, i den grad det er mulig på oppnevningstidspunktet, og senere i den løpende saksbehandling.

Individtilpassing av vergemål (fra kapittel 3.3.2.2.1.1 i TB)

Rapportere på

Før et eventuelt vergemål opprettes, skal det foretas nødvendige undersøkelser slik at mandatet kan individtilpasses og ikke er mer inngripende enn nødvendig

Vi har fokus på tilpasning av vergemålet ved oppretting av vergemål. Det samme gjelder underveis i det løpende vergemålet. Vi bygger på det personen med behov for verge selv ønsker, enten det kommer frem i begjæringen, samtykkeerklæring eller i samtalen. Ofte er det først etter at vergemålet kommer i gang at vi vet nok til å tilpasse det mer. Vergemålet skal ikke være mer inngripende enn det som er nødvendig for vergehaver.

3.1.4 Fylkesmannen skal ta de initiativ som finnes påkrevd og holde sentrale myndigheter orientert om tilstanden i fylket og effekten av statlig politikk**3.1.4.1 Økt kvalitet og kompetanse i kommunene**

Gjennom klagesaksbehandling, løpende veiledning, tilsyn og oppfølging av kommuner, ser vi at det fortsatt er for dårlig kompetanse på lov- og regelverk for barnehage og skole samt forvaltningskompetanse. Vi har fulgt opp med noen veiledningsmøter med enkeltkommuner, men har ikke hatt kapasitet til å følge opp godt nok i 2018. Ønske om veiledning er stort fra sektor og det gjelder både store og små kommuner.

Oppfølging av skoleeiere som ikke har igangsatte tiltak (fra kapittel 3.4.1.1.1 i TB)**Rapportere på**

Alle skoleeiere, som er omfattet av oppfølgingsordningen og ikke har igangsatte tiltak, skal ha fått nødvendig oppfølging fra fylkesmannen.

Fylkesmannen i Trøndelag følger opp alle kommuner som omfattes av oppfølgingsordningen, både fra uttrekk i 2017 og 2018. Oppfølgingen skreddersys etter kommunenes behov. Av de 12 kommunene som omfattes av ordningen, har en valgt å si nei takk til all form for oppfølging. Vi har hatt dialog med kommunene om dette i begge de to rundene de kunne melde inn behov. Kommunen vil for 2019 få tilsyn innenfor ett av områdene for FNT.

Kommunene får informasjon og bistand til å vurdere hva som er aktuelle tiltak i den enkelte kommunes sammenheng. Valg av tiltak er derimot kommunenes egen beslutning. Tiltak må sees i sammenheng med andre utviklingstiltak og også annet arbeid f.eks. knyttet til kommunesammenslåinger som den enkelte kommune er inne i. De fleste kommunene har kommet godt i gang med sine tiltak, og vi etterspør informasjon etter behov.

Ved avslutningen av 2018 er det en kommune som av ulike årsaker ikke har kommet i gang med sine tiltak. Dette følges opp spesielt. Vi ser, i samarbeid med kommunen, på flere muligheter for oppfølging. En av de drøftede tiltakene vil innbefatte at Fylkesmannen går inn i et tettere samarbeid med kommunen og legger til rette for tiltak som bidrar til at de kommer i gang med utviklingsarbeidet.

Videre arbeider vi sammen med to av kommunene for å legge til rette for en erfaringsamling for alle oppfølgingskommuner i vårt fylke høsten 2019.

3.1.5 Gjennomførte evalueringer

Det er ikke gjennomført brukerundersøkelse om erfaring og oppfatning av embetet i 2018.

3.2 Avvik på oppdrag i tildelingsbrevet og/eller faste oppgaver i virksomhets- og økonomiinstruks**3.2.1 Tverrsektorielle oppdrag/oppgaver**

Ingen avvik

3.2.2 Arbeids- og sosialdepartementet

Fylkesmannen i Trøndelag har et mindre avvik på median saksbehandlingstid i rettighetsklager, samt i antall tilsynspoeng. Kravene til median saksbehandlingstid for hendelsesbaserte tilsynssaker er ikke oppfylt - se særreportering for nærmere beskrivelse.

3.2.3 Barne- og likestillingsdepartementet

Fylkesmannen har ikke gjennomført tilsyn med alle barneverninstitusjonene i tråd med lovkravet. I etterkant av en ROS-vurdering ble enkelte enheter/institusjoner nedprioritert med tanke på tilsyn siste halvår 2018. Det vises til Fylkesmannens årsrapport 2018 for utfylling av våre tilsyn med barneverninstitusjoner og sentre for foreldre og barn i Trøndelag.

3.2.4 Helse- og omsorgsdepartementet

Helse- og omsorgsavdelingen hadde store utfordringer i 2018 og fikk avvik i forhold til måloppnåelse på flere saksområder. Dette gjelder saksbehandlingstid på tilsynssaker og rettighetsklager og måltall for planlagte tilsyn. Det vises til rapportering på de enkelte punktene.

3.2.5 Justis- og beredskapsdepartementet

Det er ikke registrert avvik på samfunnsikkerhet- og beredskapsområdet i 2018.

3.2.6 Klima- og miljødepartementet

3.1.4.2.2.1 Vi har 237 verneområder i Trøndelag som forvaltes av Fylkesmannen. 56 av disse verneområdene har godkjent forvaltningsplan. Vi har hatt god fremdrift i arbeidet siste halvdel av 2018. Måloppnåelse på 24 %.

3.1.4.1.3.1 60 % av tiltakene er igangsatt i 2018. Færre enn planlagt på grunn av begrenset kapasitet hos kommunen som skulle gjennomføre myrrestaureringen (verneområde med lokal forvaltning).

3.1.4.3.1.1. Kvalitetssikring av brannøvingsplasser – vi mangler informasjon fra Leka kommune

3.1.4.3.5.1 To skipsverft har ikke fått pålegg om opprydding.

3.2.1.3.1.2 32 kommuner har mottatt bistand til klima- og energiplaner

3.3.1.1.7.4 Resultatmål for gebyr på tilsyn ble nådd, men ikke alle beløp ble betalt inn i 2018.

3.2.7 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Fylkesmannen har ikke klart å overholde frister for behandling av klagesaker etter plan- og bygningsloven i løpet av 2018. For klage på reguleringsvedtak så ble 52% av sakene behandlet innen 84 dager. For klager på byggesaker ble bare 21% behandlet innen fristen. I januar var gjennomsnittlig saksbehandlingstid 96 dager i desember 127 dager. Totalt for alle måneder var gjennomsnittlig saksbehandlingstid 120 dager. Fristoverskridelsene har skyldes en stor omskifting i saksbehandlergruppen og at det har vært krevende å fylle etter med personer med kompetanse på saksområdet. I lange perioder har stillinger vært ubesatte. Det har vært jobbet overtid for å søke å få ned restansene. Saksinngangen for klagesaker etter pbl har vært økende. Det ble klagebehandlet over 400 saker i løpet av 2018. Ved årets utløp var det ca 160 ubehandlede saker. Det er en klar tendens til at sakene i større grad rettsliggjøres og det brukes ofte advokater. Antallet saker hvor saksomkostninger kreves dekket har også økt vesentlig.

3.2.8 Kunnskapsdepartementet

Omfangskravet på tilsyn er ikke oppfylt på opplæringsområdet, jf. også varsel om dette i eget brev av 18. sept 2018. Dette var også tema på styringsdialogmøte med Udir den 28. nov 2018.

Vi endte opp med 52 poeng på opplæring og 22 poeng på barnehage; totalt 74 poeng av 85, jf. detaljert tabell under 3.3/TB 7.3.8.1.

Ellers ingen avvik.

3.2.9 Landbruksdepartementet

Ingen avvik

3.3 Særskilte rapporteringskrav fra tildelingsbrevet

Hvilke utfordringer opplever FM at NAV-kontorene har med KVP (fra kapittel 7.3.1.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive situasjonen for kvalifiseringsprogrammet (KVP) i fylket, herunder: I hvilken grad blir personer i målgruppen for programmet vurdert med hensyn til deltakelse og får de som har krav på det, tilbud om program; Hva kjennetegner NAV-kontor som jobber godt med KVP, og hvilke utfordringer opplever Fylkesmannen at NAV-kontorene har i arbeidet med KVP; Hvilke virkemidler benytter Fylkesmannen for å understøtte kommunenes arbeid for å øke bruken av KVP.

Flere NAV-kontor har et mer bevisst forhold til mulige deltagere i kvalifiseringsprogram. Aktuelle kandidater drøftes både i sosialfaglige og tverrfaglige møter, og det gjøres jevnlig gjennomgang av mottagere av økonomisk stønad. Flere rapporterer at de gir informasjon om kvalifiseringsprogram i samtaler, og at brukere kan søke. I mange kommuner kan flykninger være aktuelle deltagere, men norskunnskapene samsvarer ikke med kravet i arbeidsmarkedet. Endringene i regelverket imøteses positivt, og det sies at dette kan føre til at flere tas inn i

program. Samtidig rapporterer flere små kontor at kvalifiseringsprogram som tjeneste ikke er i bruk og heller ikke tilbys aktivt. Det rapporteres også om manglende kunnskap om kvalifiseringsprogram, innhold i plan, hvordan lage et godt program mv. Fylkesmannen vurderer på bakgrunn av dette at NAV kontorene er mer bevisst kvalifiseringsprogram som tiltak sammenlignet med tidligere år, og at flere blir vurdert for kvalifiseringsprogram enn før.

Det er flere kjennetegn på NAV- kontor som arbeider godt med kvalifiseringsprogram. Dedikerte medarbeidere, som både brenner for tjenesten og har dette som sin primæroppgave, samt opplevelse av tilstrekkelig tid og ressurser til å gi god oppfølging. Mange rapporterer at dette er krevende når man har andre oppgaver i tillegg.

God kjennskap til arbeidsmarkedet og god tilgang på statlige og kommunale tiltak er viktig. Mange rapporterer om manglede kommunale tiltaksplasser, og at private aktører prioriteres da det gir bedre muligheter for jobb etter program. Gode kunnskaper om lovverket og hvordan lage gode program nevnes som sentralt, samtidig som det også rapporteres at dette mangler. At alle i kontoret kjenner til kvalifiseringsprogram, og at det anerkjennes som et godt virkemiddel trekkes også fram. Flere trekker fram at det å gjøre gode kartlegginger er viktig. Sist kan også nevnes at god forankring hos ledelsen og godt samarbeid i partnerskapet også er kjennetegn hos NAV-kontor som jobber godt med kvalifiseringsprogram.

En del utfordringer er nevnt ovenfor. I tillegg opplever Fylkesmannen at NAV har behov for økt kompetanse på området og større forståelse for hva kvalifiseringsprogrammet. Vi erfarer at kvalifiseringsprogram anses å være en subsidiær ytelse på lik linje med økonomisk stønad. Utskifting av ansatte er en utfordring med samtidig manglende kompetanseoverføring. Fylkesmannen opplever at mange ikke får lov av leder å delta på de samlingene/kursene Fylkesmannen arrangerer. Å lage gode program er et stadig tilbakevendende tema, herunder å fylle 37,5 t/u med hensiktsmessige tiltak. Det er også en del utfordringer knyttet til brukere, som manglede bil/førerkort og lange avstander med dårlig kollektivtilbud. Manglende formell kompetanse i et arbeidsmarkedet som i større grad etterspør dette hos personer de skal ansette vanskeliggjør også arbeidet. I så måte vil regelendringen være positivt. Flyktninger og manglende norskferdigheter anses som særlig utfordrende, også fordi både arbeidsgivere og tiltaksarrangør krever at bruker har kompetanse på et visst nivå. Enkelte NAV-kontor etterspør måltall som kan brukes som argument i denne diskusjonen. Den digitale aktivitetsplanen er i bruk på kvalifiseringsprogram, og flere sier den ikke er egnet for alle kvalifiseringsprogramdeltagere. Mange deltagere mangler digitale ferdigheter, planen fremstår som uoversiktlige, og man har bedre nytte av en ukeplan som fylles inn i samarbeid med bruker. En del NAV-kontor rapporterer at de følger opp brukere digitalt, og Fylkesmannen stiller spørsmål ved om tett og koordinert oppfølging kan gjøres digitalt.

Fylkesmannen har laget en kompetansepakke for NAV-kontorene som omfatter flere områder enn bare kvalifiseringsprogram, så som økonomisk råd og veiledning, lovforståelse og lovanvendelse mv. Dette tilbys NAV-kontorene, enten alene eller i samarbeid med andre kontor. Vi har hatt nettverk for veiledere på kvalifiseringsprogram i deler av fylket, og er nå i gang med å utvide til hele fylket. Vi erfarer at samlinger hvor Fylkesmannen deltar prioriteres hos ledelsen i NAV-kontoret, slik at vi også prioriterer å delta. Vi tar opp relevante problemstillinger i de enkelte nettverkene, ut fra vår kjennskap til dem. Vi planlegger en felles nettverkssamling i løpet av våren 2019, hvor vi blant annet vil tilby et grunnleggende kurs i hva kvalifiseringsprogram er samt regelendringene. Videre er vi nå to personer som har kvalifiseringsprogram som primæroppgave i embetet, og vi legger nå en plan for hvordan vi skal følge opp kontor som etter en ROS analyse trenger mer oppfølging. Vi vil også i denne sammenheng vurdere om det bør opprettes tilsyn.

Vilkår for aktivitet for de under 30 år... (fra kapittel 7.3.1.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal beskrive kommunenes erfaring med aktivitetsplikt for mottakere av økonomisk stønad under 30 år. Herunder om aktivitetsplikten bidrar til overgang til arbeid og utdanning.

Kommunene har delte erfaringer med plikten til å stille vilkår om aktivitet, og få har klare tall på overgangen til arbeid og aktivitet.

Ungdom med vilkår om aktivitet må følges tett opp, og saksbehandlingen med å administrere oppmøte, vilkårsbrudd og konsekvenser er ressurskrevende. Mange brukere har store utfordringer i hverdagen, og må motiveres for å være i aktivitet. Når stønad i utgangspunktet er lav (for eksempel ungdomssats), gir det lite rom for konsekvenser i form av redusert utbetaling. Utbetalinger i flere omganger er også til liten hjelp for sårbare ungdommer, da det vanskeliggjør for eksempel betaling av faste utgifter.

En del NAV-kontor har egne tiltak som er obligatoriske å delta på for ungdom, som for eksempel Jobbhus. Slike tiltak er også svært ressurskrevende for NAV-kontorene. Det oppleves som krevende å få kommunale tiltaksplasser, og at det også er flere muligheter for å få arbeid på lengre sikt i privat sektor. Det ønskelig å ha tiltak som står klare når ungdom kommer, men i praksis er dette vanskelig.

En del NAV-kontor erfarer at de oppnår mer ved å arbeide gjennom en god relasjon, heller enn å bruke tvang i form av vilkår. Brukere som har forutsetninger for å mestre vilkårene derimot, er positive til aktivitetsplikt og i slike saker virker den etter sin hensikt. Flere NAV-kontor søker ungdom raskt inn på statlige tiltak som utløser tiltakspenger heller enn å la de motta økonomisk stønad over tid. Det rapporteres at man lykkes bedre med ungdomsgruppen under 25 år enn de mellom 25-30. Årsaken er at de eldste er i en annen livssituasjon, gjerne med familie.

Plikten til å stille vilkår om aktivitet bidrar til økt fokus på arbeid, og får flere over i arbeid selv om den sjelden alene bidrar til direkte overgang til arbeid. Der det fører til overgang til jobb, er det ofte til graderte stillinger og vikariat. Ungdommene kommer i aktivitet tidligere og at de mottar økonomisk stønad som hovedinntekt over kortere tid enn tidligere.

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall gjennomførte tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven.

Fylkesmannen i Trøndelag har ikke gjennomført tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven i 2018. Dette har ikke blitt prioritert sett opp i mot personalsituasjonen og øvrige oppdrag. Det er ikke mottatt henvendelser eller bekymringer vedr. kommunenes krisesentertilbud i løpet av 2018.

Tilsyn med kommunenes oppfølging av krisesenterloven

Totalt antall kommuner i fylket	47
Antall krisesentertilbud i fylket	3
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2016	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2016	1
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2017	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2017	7
Antall tilsyn med kommuner som har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune 2018	0
Antall tilsyn med samarbeidskommuner (som inngår i samarbeid, men ikke har et krisesentertilbud lokalisert i sin kommune) 2018	0

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser... (fra kapittel 7.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal redegjøre for bakgrunnen for og konsekvenser av eventuelle nedleggelse av krisesentrene eller reduksjon i tilbudet.

Det har ikke vært nedleggelse av krisesentre i Trøndelag i 2018.

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader... (fra kapittel 7.3.2.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall behandlede søknader, og fattede vedtak inndelt i innvilgelser, avslag og avvísninger knyttet til hver sakstype, etter ekteskapsloven, anerkjennelsesloven og brudvigingslova i årsrapporten.

Fylkesmannen skal rapportere på andelen separasjons- og skilsmisessøknader som er mottatt digitalt.

Fylkesmannen har gitt 1073 separasjonsbevillinger og 917 skilsmissebevillinger totalt. Fylkesmannen har gitt 6 avslag på søknad om skilsmisse totalt. Vel halvparten av mottatte separasjons- og skilsmisessøknader er digitale. Vi har godkjent 81 utenlandske skilsmisser etter anerkjennelsesloven. Vi har innvilget 15 skiftefritak.

Ekteskapsaker

Lov	Sakstype	Sum	Innvilgelser	Avslag	Avvísninger	Andel mottatt digitalt
Ekteskapsloven	Separasjon, jf. § 20	1 087	1 073	0	14	54 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 21	898	889	5	4	54 %
Ekteskapsloven	Skilsmisse, jf. § 22	33	28	1	4	0 %
Ekteskapsloven	Dispensasjon fra alderskravet, jf. § 1a	0				
Ekteskapsloven	Tillatelse til å inngå ekteskap selv om vergen har nektet, jf. § 2	0				
Ekteskapsloven	Samtykke til ekteskap mellom adoptivbarn og tidligere adoptivfamiliemedlem, jf. § 3 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Fritak fra krav om forlovere, jf. § 7 j	0				
Ekteskapsloven	Fritak for dokumentasjon av skifte, jf. § 8 siste ledd	15	15	0	0	0 %
Ekteskapsloven	Klage på at prøvingsattest ikke er utstedt, jf. § 10 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Klage på at vigsel er nektet, jf. § 14 tredje ledd	0				
Ekteskapsloven	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 16 andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Reise sak om et ekteskap består eller ikke, jf. § 16 a	0				
Ekteskapsloven	Anerkjennelse av utenlandske ekteskap, jf. § 18 a andre ledd	0				
Ekteskapsloven	Reise sak for å oppløse ekteskap som er inngått i strid med § 3 eller § 4, jf. § 24 andre ledd	0				
Anerkjennelsesloven	Anerkjennelse av utenlandske skilsmisser eller separasjoner, jf. § 4 første ledd	81	81	0	0	0 %
Brudvigingslova	Godkjenning av ugyldige ekteskap, jf. § 11 tredje ledd	0				

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak... (fra kapittel 7.3.2.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall fattede vedtak etter barneloven i årsrapporten.

Fylkesmannen i Trøndelag har i 2018 ikke fattet vedtak etter barneloven på aktuelle lovområder. Fylkesmannen har mottatt noen henvendelser der det er gitt veiledning, knyttet til både regelverket rundt fordeling av reisekostnader og samvær.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid... (fra kapittel 7.3.2.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på familierettens område, herunder om mekling. Dette kan for eksempel være hvilke typer saker som dominerer, utviklingstrekk og utfordringer. Det er også av interesse å få opplyst hvem som kontakter Fylkesmannen.

Vi har i løpet av 2018 innenfor området behandling av søknader om separasjon og skilsmisse veiledet søkere i sammenheng med pålegget om gjennomføring av mekling i en del saker.

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker... (fra kapittel 7.3.2.6 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall saker hvor det er gitt ut opplysninger om den adoptertes biologiske opphav i saker hvor fylkesmannen har gitt adopsjonsbevilling.

Vi har i 2018 behandlet 33 saker om biologisk opphav etter adopsjonsloven.

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn... (fra kapittel 7.3.2.7 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på antall tilsyn med familievernkantorene.

Fylkesmannen har ikke gjennomført systemrevisjon med familievernkantorene i 2018. Fylkesmannen har imidlertid mottatt enkelte klager/henvendelser på Familievernkontor i Trøndelag i løpet av fjoråret. Flere er oversendt Familievernkontoret til oppfølging og lokal avklaring. Enkelte klager har vært rettet mot enkeltpersoner, og er vurdert å gå utenfor Fylkesmannens tilsynsansvar.

Det ble gjennomført systemrevisjon med Familievernkontorene i fylket i 2016 (Nord-Trøndelag) og 2017 (Sør-Trøndelag). Nytt tilsyn planlegges gjennomført i 2020.

Fylkesmannen mener at vår tilsynsrolle overfor Familievernkontor når det kommer til klager og hendelsesbasert tilsyn er noe uklart, og vi vil rette en henvendelse til bld/bufdir om dette.

Tilsyn med familievernkantorene

Totalt antall familievernkontor i fylket	Antall gjennomførte tilsyn i 2018	Antall gjennomførte tilsyn i 2017	Antall gjennomførte tilsyn i 2016
3	0	1	2

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid...(2) (fra kapittel 7.3.2.8 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med veiledning og informasjon på universell utforming.

Fylkesmannen vurderer konkret universell utforming i planer mottatt på høring. Dette inkluderer kommuneplanens areal- og samfunnsdel og alle arealplaner (områdeplaner og planer for detaljregulering). Vi ser at universell utforming beskrives i noe mindre grad på plannivået enn folkehelse og det er behov for en større grad av bevisstgjøring på temaet i kommunene. En vesentlig del av fylkesmannens arbeid på området gjøres gjennom tilbakemeldingen på mottatte planer. I 2018 fikk fylkets råd for likestilling blant funksjonshemmede størsteparten av Fylkesmannens tilskuddsmidler på området for å støtte opp om deres dialogrunde med kommunene om universell utforming.

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling... (fra kapittel 7.3.2.9 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid med å fremme likestilling knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag i aktuell lovgivning.

Vi sørger løpende for å ivareta kommunelovens bestemmelser om kjønnsbalanse i politiske organer. For øvrig er ikke dette prioritert i 2018

Fylkesmannen skal redegjøre for implementeringstiltak... (fra kapittel 7.3.2.10 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort omtale av embetets arbeid på området barnevern og skole, herunder digitalt kurs modul 1 og veilederen.

Fylkesmannen i Trøndelag har hatt fokus på område barnevern og skole i institusjonstilsynene våre. Veilederen er tidligere jobbet med i barneverntjenestene. Avdelingen har et stort fokus på å nyttiggjøre seg av den tværfaglige kompetansen vi innehar og vi ser effekt av å ha felles fokusområder på tvers av fagområdene.

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport... (fra kapittel 7.3.2.11 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal utarbeide en årsrapport om tilsynsvirksomheten ved barneverninstitusjoner, omsorgssentre og sentre for foreldre og barn, jf. forskrift om tilsyn med barn i barnevernsinstitusjoner for omsorg og behandling § 14 og forskrift for sentre for foreldre og barn §28.

Viser til utarbeidet årsrapport for 2018 med frist 15. februar 2019

Akuttberedskap i kommunene (fra kapittel 7.3.2.12 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere status på barnevernstjenestens akuttberedskap i alle kommunene i fylket, herunder om alle har en forsvarlig akuttberedskap.

Fylkesmennene skal redegjøre for embetenes vurdering av kvalitet og risiko i barnevernet i fylket.

I 2018 har Fylkesmannen i Trøndelag hatt fokus på forsvarlig akuttberedskap i den kommunale barneverntjenesten blant annet i dialogmøtene med tjenestene. Det fremkom av den nasjonale kartleggingen fra april 2018 at to tjenester (totalt tre kommuner) ikke hadde etablert en akuttberedskap utenom ordinær arbeidstid. I begge disse tjenestene ble det prioritert å avvikle tidlige dialogmøter der etablering av akuttberedskap var et hovedtema. Begge tjenestene har fått på plass avtale med interkommunal barnevernvakt gjeldende fra 1.1.19. Dette medfører at fra 1.1.19 har samtlige kommuner, men unntak av to, avtale med barnevernvakten i Trondheim eller barnevernvakten på Steinkjer. Den siste tjenesten (interkommunal – to kommuner) organiserer egen akuttberedskap. Fylkesmannen i Trøndelag er nysgjerrig på forsvarligheten og dette vil være tema på dialogmøte tidlig i 2019. Fylkesmannen følger også opp organiseringen av barnevernvakten på Steinkjer da denne er relativ ny og skal nå gjennomgå en evaluering.

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale... (fra kapittel 7.3.3.1.1 i TB)**Rapportere på**

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale helse- og omsorgstilbudet i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i *Omsorgsplan 2020*, herunder *Demensplan 2020*.

Vi viser til mer utfyllende rapportering på 3.1.1.5. Fylkesmannens overordnede opplevelse er at tjenestene i fylket utvikler seg i tråd med ønsket politikk. Rekrutteringsutfordringer, sykefravær og stedvis trange økonomiske rammer virker begrensende. Tiltak for å bedre rekruttering gjøres flere steder i fylket. Blant annet gjennom desentralisert sykepleierutdanning og samarbeid med helseforetak. Det er allikevel utfordrende når utdanningskapasiteten ikke holder tritt med kompetansebehovet. Sykepleierstillinger er med god margin den stillingstypen hvor det er flest ledige stillinger nasjonalt.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.2.1 i TB)**Rapportere på**

Rapportere på resultatoppnåelse for tilskuddsordninger 765.60 og 765.62.

Kap. 765.60 og 765.62.

Dele tjenesteutviklingsstilskuddet har blitt aktivt gjort kjent i norddelen av fylket i 2017 sammen med KoRus, noe vi også fikk nytte godt av også i 2018. Tilsvarende har skjedd i tidligere Sør-Trøndelag hvor Fylkesmannen, KoRus, Napha og KBT samarbeidet om et nettverk for personer som jobber med rus og psykisk helse i kommunen.

I 2018 var et "unntaksår" på mange tjenesteområder i Trøndelag i forbindelse med sammenslåingen av begge Trøndelagsfylkene. Imidlertid opplevde vi å tildele alle som søkte de midlene vi hadde til rådighet, og hadde vi fått mer til vårt fylke, kunne vi ha økt aktiviteten en del.

For Trøndelag var det viktig at vi i 2018 fikk gjort kommunene oppmerksom på hva de mottok av frie midler, og dette ble sendt ut i tilsagnsbrevene i fjor.

Implementering av gode og innovative tjenestetilbud vil være et prioritert mål ut Opptappingsplanperioden, og flere av disse prosjektene er presentert på rusfaglig samling høsten 2018. Dette vil vi fortsette med også i siste del av planperioden.

Flere av prosjektene vil kunne ha en synergieffekt samlet sett i fylket, sammen med både Kompetanse- og innovasjonstilskuddet, skjønnstilskudd og ikke minst at tjenesten sørger for at årsverksinnsatsen blir varig i tjenestene. Vi har også forsøkt å se begge disse tilskuddene samlet, i tillegg til psykologitilskuddet.

Samlet vurdering av hvorvidt... (fra kapittel 7.3.3.2.2 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt det kommunale rusarbeidet i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i opptappingsplanen.

I tillegg bes Fylkesmannen om samlet rapportering i årsrapporten på gjennomføring av tiltak i oversendt virksomhetsplan for arbeidet i 2018 med psykisk helse og rus, jamfør Opptappingsplanen for rusfeltet.

Fylkesmannen i Trøndelag har i det nye sammenslåtte embetet i 2018, fått en egen utviklingsseksjon under avdeling helse og omsorg. Dette har i løpet av 2018 gitt oss muligheter for å jobbe i team, se oppdragene i sammenheng og har fått et større og bredere fokus på Opptappingsplan rus. I tillegg har vi sørget for å få til faste samarbeidsmøter med Oppvekst og velferdsavdelingen, slik at både barn og unge, samt NAV, barnehage og skoleperspektivet blir ivaretatt. Særlig viktig er dette fordi FM i Trøndelag har utsatte barn og unge 0-24 år som fyrårssatsing i embetet som sådan.

I forbindelse med dialogmøter med samtlige 47 kommuner i fylket vårt, ble blant annet eldre og rus satt på dagsorden, og dette ble godt mottatt av kommunene.

Vi vurderer at det sakte, men sikkert skjer en endring i tjenestetilbudet og årsverksinnsatsen i Trøndelag og at Opptappingsplanen er godt kjent, noe som gjør at det er lett å invitere inn kommunene, sammen med kompetansesentrene til nettverksmøter, konferanser og opplæringer.

Med et travelt og krevende år i 2018 som bakteppe, så har FM stort sett fått gjennomført de planene som var skissert i aktivitetsplanen for 2018 og det er lagt et godt grunnlag for videre jobbing med resultatmålene i Opptappingsplan også i 2019.

Rapportere på resultatoppnåelse... (fra kapittel 7.3.3.3.1 i TB)

Rapportere på

Rapportere på resultatoppnåelse for tilskuddsordningen til kommunene 0762.60.

18 av fylkets kommuner har mottatt tilskudd i 2018. De som har mottatt tilskudd har jobbet målrettet for å få et bedre og mer systematisk habilitering og rehabiliteringstilbud i sine kommuner.

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet... (fra kapittel 7.3.3.3.2 i TB)

Rapportere på

Samlet vurdering av hvorvidt tilbudet innen habilitering og rehabilitering i fylket utvikles i henhold til retning og målsettinger i opptappingsplanen.

Fylkesmannen i Trøndelag har en oppfattelse av at kommunene etter opptappingsplanen har satt fokus på innsatsområder og tiltak i opptappingsplanen 2017-2019 i større grad enn tidligere. Tilskudd til styrking av habilitering og rehabilitering har blitt fordelt til 18 av fylkets kommuner. Noen kommuner søker tilskudd til å utvikle sine tjenester og de fleste søknadene dreier seg i tillegg om å utarbeide en plan for habilitering og rehabilitering. De fleste søknadene gjelder rehabilitering.

I Trøndelag har 18 av fylkets kommuner i 2018 fått innvilget tilskudd til «Styrking av habilitering og rehabilitering i kommunene». Mange av tiltakene retter seg inn mot videreutvikling av koordinerende enhet, individuell plan og koordinator. Av Quesback som er gjennomført i 2017 kommer det frem at 41,7 % av kommunene i gamle Sør-Trøndelag og 31.6% av kommunene i gamle Nord-Trøndelag har en plan for arbeidet med habilitering og rehabilitering. Dette er et forholdsvis lavt antall, noe som også betegner inntrykket Fylkesmannen har av hvordan kommunene systematisk har jobbet med habilitering og rehabiliteringsfeltet. Det fremkommer også at flere kommuner mangler sentrale fagpersoner som ergoterapeut, logoped og psykolog. Videre er det klart behov for å sette større fokus på kommunal kunnskapsbasert habilitering, både for barn og voksne.

Fylkesmannens inntrykk er at mange kommuner har startet en prosess med å implementere opptrappingsplanens intensjoner, men at de trenger mer tid.

Vergeregnskap (fra kapittel 7.3.4.1.1 i TB)

Rapportere på

Embetene skal i årsrapporten rapportere på antall og andel kontrollerte vergeregnskap, samt antall verger som er under oppfølging på bakgrunn av ikke godkjente vergeregnskap. Rapporten skal også inneholde hvor mange verger som er fratatt oppdrag i løpet av 2018 på bakgrunn av regnskapskontroll.

Vi har 82 saker fra den sentrale kontrollen under oppfølging - hvor mange av disse som eventuelt blir fratatt oppdraget er ennå ikke avklart da vi er i prosess i alle disse sakene. Vi har i tillegg 61 saker under oppfølging som et resultat av grovkontrollen av alle innleverte regnskap for 2017.

Oppfølging etter vergeregnskaps-kontroll

Antall totalt kontrollerte vergeregnskap	Totalt antall leverte vergeregnskap	Antall verger under oppfølging	Antall verger som er fratatt oppdrag
507	490	82	0

Gjennomgang av oppdrag med advokat som verge (fra kapittel 7.3.4.1.2 i TB)

Rapportere på

Embetene skal i årsrapporten rapportere på resultatet av gjennomgangen av oppdrag hvor det blir benyttet advokat som verge med timebetaling etter offentlig salærsats jfr. oppdrag 3.3.2.1.2 i tildelingsbrevet. Dersom oppdraget ble rapportert avsluttet i 1. tertial bortfaller rapporteringskravet.

Vi utførte dette oppdraget allerede i 2017.

Tilsyn (fra kapittel 7.3.4.1.4 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal i årsrapporten kort redegjøre for tilsyn utover vergeregnskapskontroll som er gjort med vergene i sitt område i 2018. Fylkesmannen skal også kort beskrive hva tilsynene har avdekket og hvordan avvik er fulgt opp.

Vi har under vår grovkontroll av alle innleverte papir regnskap for 2017 minimum 61 saker under oppfølging.

Samtale med vergehaver (fra kapittel 7.3.4.1.5 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på andelen opprettede vergemål for voksne i 2018 hvor det er gjennomført samtale med vergehaver. Fylkesmannen skal i tillegg redegjøre for hovedgrunnene til at samtaler eventuelt ikke er gjennomført.

Av 705 opprettede saker for voksne er det gjennomført samtaler i 227 saker. I en del saker har helsepersonell opplyst at det ikke har noen hensikt eller ikke er til vergehavers beste om vi tar en samtale, der vergehaver anses ikke samtykkekompetent. I andre tilfeller har det ikke latt seg gjøre å nå vedkommende, alle telefonnummer er prøvd, uten svar over lang tid. Der vedkommende har samtykket skriftlig og saken ellers er klar er ikke samtale gjennomført. I løpet av 2018 har vi nå endret praksis her og gjennomfører samtaler i større grad enn tidligere - dvs. også i saker der vergehaver defineres som ikke samtykkekompetent. Det er også en viss fare for feilregistreringer av saksbehandlere i VERA innenfor dette området.

Individtilpasning av vergemål (fra kapittel 7.3.4.1.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en kort, overordnet beskrivelse av hvordan embetet har arbeidet med å individtilpasse mandater, både ved opprettelse av nye vergemål og ved igjennomgang av gamle saker.

Ved opprettelse av vergemål forsøker vi så langt som mulig å tilpasse mandatet ut fra dokumenter og samtaler vi har med begjærer, lege, verge m.fl. Ofte er behovet ikke alltid helt klart før etter litt tid. Vi spisser mandatet når det er grunnlag for det (f.eks. tidsbegrenset). Når vi blir kjent med gamle saker kartlegges behovet og mandatet tilpasses bedre.

Fremtidsfullmakter (fra kapittel 7.3.4.1.7 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse av hvordan embetet har arbeidet for å øke bruken av fremtidsfullmakter.

Vi informerer om fremtidsfullmakter på alle arenaer hvor vi holder foredrag, kurs, deltar i ulike møter mv. I tillegg har vi utarbeidet informasjonsmateriale som kan leses på våre nettsider. Vi har også skrevet kronikk om temaet.

Årsrapportering rettshjelp (fra kapittel 7.3.4.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapportløsningen rapportere på antall innkomne, innvilgede og avslåtte søknader for perioden, fordelt på henholdsvis fritt rettsråd og fri sakførsel. Fylkesmannen skal også rapportere på gjennomsnittlig saksbehandlingstid og på antall restanser. Hva gjelder de innvilgede sakene, skal rapporteringen gi en oversikt over forekomsten av økonomisk dispensasjon, samt totale advokatutgifter og evt. andre utgifter som er innvilget i aktuelle periode, fordelt på saksområde. Av rapporteringen skal det videre fremgå hvorvidt det er gitt avslag som følge av økonomisk overskridelse eller av andre grunner i henhold til skjema over rettshjelpsstatistikk fra Statens sivilrettsforvaltning.

Fylkesmannen skal rapportere på forbruk for året samt forventet forbruk på kap. 470, post 01 for påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes. Fylkesmannen skal umiddelbart informere SRF dersom det er andre vesentlige risikoer eller avvik på området.

Se tabell nedenfor.

Saksbehandlingstid: ca 8 – 10 uker

Restanser per 31.12.2018: 220 saker

Rapportering på ulike type saker og innvilget dispensasjon og avslag på dispensasjon: viser til statistikk sendt til SRF.

Totalt forbruk for 2018:

Kr 5 986 050 (uten merverdiavgift), dvs. kr 7 482 562 inklusiv merverdiavgift. Utbetaling til advokater i Kontrollkomisjonene utgjør kr 1 668 338 inklusiv merverdiavgift.

Forventet forbruk 2019:

For 2019 legger vi til grunn kr 7 482 562 + prisvekst på 3 %, dvs. kr 224 476 = kr 7 708 038,-.

Det er vanskelig å gi noen konkrete forklaringer på forbruket, men vi opplever at flere og flere faller utenfor ordningen pga inntektsgrensene ikke har blitt endret siden 2009. De små endringene i reglene for å kunne gi dispensasjon fra inntektsgrensen, har gitt lite utslag på antall saker og utbetalinger. Videre er det stadig færre utlendingssaker.

For fremtidig rapportering ber vi om en mal for utregning av forventet forbruk da vi antar at utregningene blir gjort på forskjellige måter fra embete til embete.

Retts hjelp 1.1 - Søknader

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Fritt rettsråd	Fri sakførsel
Innkommne søknader	1 265	1 232	33
Innvilgede søknader	1 046	1 037	9
Avslåtte søknader	88	69	19

Her er ikke tatt med tolkefakturaer eller andre egne utgifter i disse tallene. Heller ikke arbeidet med utbetaling av KK-saker er tatt med.

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk... (fra kapittel 7.3.4.2.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal rapportere på forventet forbruk på kap. 470, post 01 inneværende og påfølgende år. Eventuelle avvik skal begrunnes.

Fri retts hjelp:

Vi har hatt et lavere forbruk i 2018 enn i 2017.

Årsaker til lavere forbruk: mindre utlendingssaker, samt at stadig færre faller inn under ordningen pga at inntektsgrensene ikke er endret siden 2009.

I forbindelse med introduksjonsordning... (fra kapittel 7.3.4.3.1 i TB)**Rapportere på**

I forbindelse med introduksjonsordning for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven) skal fylkesmannen skal rapportere på antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

Fylkesmannen i Trøndelag har i 2018 behandlet 13 klagesaker, noe som er en kraftig økning fra 2017. Flest klager gjaldt stans av introduksjonsprogrammet og retten til introduksjonsprogram. Fylkesmannen gav klager medhold/delvis medhold i 1 sak, opphevet 1 vedtak og støttet kommunens vedtak i 11 saker.

På området opplæring i norsk... (fra kapittel 7.3.4.3.2 i TB)**Rapportere på**

På området opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere (introduksjonsloven) skal Fylkesmannen oppgi antall klagesaker, hva klagen gjelder og utfallet av klagen.

Fylkesmannen i Trøndelag har i 2018 behandlet 5 klagesaker. Klagene gjaldt retten til norskopplæring og fritak fra plikt til opplæring eller prøve. Fylkesmannen gav klager medhold/delvis medhold i 1 sak og støttet kommunens vedtak i 4 saker.

Fylkesmannen skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.4.3.3 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal i årsrapporten rapportere på antall statsborgerseremonier og hvor mange av nye statsborgere i fylket som har deltatt.

Vi har gjennomført tre seremonier i 2018. 2 seremonier i Trondheim og 1 seremoni i Steinkjer. Alle 3 ble ledet av fylkesmannen selv. Vi inviterte totalt 822 nye statsborgere og 165 deltok. Dette er noe mindre enn tidligere år.

Fylkesmannen skal også rapportere på.... (fra kapittel 7.3.4.3.4 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal også rapportere på antall årsverk i kommunene som gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap iht. introduksjonsloven.

1. halvår 2018 rapporterte kommunene om 315,4 årsverk, i 2. halvår 284,4 årsverk. Samlet rapport over antall deltakere og årsverk som gir opplæring i norsk og samfunnskunnskap i kommunen i Trøndelag er oversendt Kompetanse Norge i tråd med oppdraget innen fristen.

Samfunnsikkerhet i arealplaner (fra kapittel 7.3.4.4 i TB)

Rapportere på

Beskriv kort hva embetet gjør, i tillegg til plansamlinger, for å gjøre følgende kjent i kommunene:

- DSBs veileder [Samfunnssikkerhet i kommunens arealplanlegging. Metode for risiko- og sårbarhetsanalyse i planleggingen](#)
- Ny sjekkliste som er utarbeidet til ROS-analyser
- Fylkets klimaprofil blir brukt under kommunens planleggingsarbeid og i ROS-analyser.

I alle uttalelser til oppstart varsles det om at veileder skal benyttes. I planuttalelser etterlyses gjerne kildegrunnlag for om veileder er benyttet og det påpekes evt. mangler.

I oppstartsvarsel påpekes det også at det er publisert en ny sjekkliste til vedlegg 5 i veilederen og at denne skal benyttes, det samme påpekes gjerne i planuttalelsene det hvor det er relevant eller der det oppleves mangelfulle vurderinger på momenter i denne sjekklisten, som f.eks klimapåslag og ekstremvær som styrtregn.

Det kommer sjelden fram av kildegrunnlag at det i planarbeidet for reguleringsplaner og kommuneplaner er benyttet klimaprofil. Men det er ofte tatt høyde for et endret klima og påpekt, uten at det er beregnet eller opplyst om klimapåslag.

ROS som integrert del av planer (fra kapittel 7.3.4.5 i TB)**Rapportere på**

Erfarer embetet at ROS er en integrert del av planene i kommunene? Hvis ikke, gi en kort forklaring.

Det er alltid en ROS med planene, men de er av svært varierende omfang, beskrivelser og varierer i analysearbeid og metodikk. Det er ofte et sjekklisterpreg på presentasjonen av ROS i planer og i kilder oppgis i varierende grad. Sjelden oppgis det bruk av overordnede ROS i ros-analyser ned på reguleringsnivå.

Utfordringer i plansaker (fra kapittel 7.3.4.6 i TB)**Rapportere på**

Beskriv kort hvilke utfordringer embetene har i plansaker når det gjelder integrering av ROS.

Det er alltid en ROS med planene, men de er av svært varierende omfang, beskrivelser og varierer i analysearbeid og metodikk. Det er ofte et sjekklisterpreg på presentasjonen av ROS i planer og i kilder oppgis i varierende grad. Sjelden oppgis det bruk av overordnede ROS i ros-analyser ned på reguleringsnivå.

Bruk av veileder, sjekkliste og fylkets klimaprofil (fra kapittel 7.3.4.7 i TB)**Rapportere på**

Hvor mange kommuner har tatt i bruk [veileder](#), sjekkliste og fylkets klimaprofil i planarbeid og ROS-Analyser pr. 31.12.18?

Det forefinnes ikke noen eksakte tall på dette. Det oppleves at alle kommuner kjenner veileder og klimaprofiler godt. Veilederen brukes ofte som innledning på ROS-analyser med henvisning til metodikk og er derfor godt kjent. Men det sjelden oppgitt som kilder at klimaprofiler er benyttet, men momenter fra klimaprofiler som klimapåslag benyttes ofte og er et tydelig tegn på at de er kjent i kommunene. Ny Sjekkliste til vedlegg 5 i veilederen blir sjelden spesifisert, men påpekes fra embetet der hvor det oppleves relevant. Tall er vanskelig å gi her spesifikt for klimaprofil og sjekkliste mens veileder er alle kommuner.

Hensynssoner i kommuneplaner (fra kapittel 7.3.4.8 i TB)**Rapportere på**

DSB har som mål at kommunene etablerer hensynssoner i kommuneplaner rundt eksisterende storulykkevirksomheter, slik at det ikke skjer en uhensiktsmessig utvikling i arealene rundt disse. Beskriv i hvilken grad dette har blitt gjennomført i nyere kommuneplaner.

De kommuner som har storulykkebedrifter i fylket jobber godt med dette og oppleves å ha god kontroll og dette er hensyntatt i kommunenes

helhetlige ROS. Vi har ikke hatt planer siste år til høring i kommuner som har storulykker. Tema på møter mm. i kommuner med slike virksomheter.

Samordning av beredskapsplaner mot storulykkevirksomheter (fra kapittel 7.3.4.9 i TB)

Rapportere på

Hvordan følger fylkesmannen opp at kommuner med storulykkevirksomheter har samordnet kommunes overordnede beredskapsplan med storulykke virksomhetens beredskapsplan?

Dette følges opp på tilsyn med kommunene, på kommunesamling og i veiledningsarbeidet med kommunene.

FylkesROS (fra kapittel 7.3.4.10 i TB)

Rapportere på

Når ble siste fylkesROS gjennomført?

2018

FylkesROS - oppfølgingsplan (fra kapittel 7.3.4.11 i TB)

Rapportere på

Foreligger det en oppfølgingsplan til fylkesROS, og i så fall når ble den sist oppdatert?

Oppfølgingsplan for 2018 versjonen er under utarbeidelse primo 2019. For forrige versjon, 2014, ble oppfølgingsplan presentert Fylkesberedskapsrådet i 2017.

Regionale tiltak gjennomført i arbeidet med forebygging og beredskap (fra kapittel 7.3.4.12 i TB)

Rapportere på

Hvilke regionale tiltak har embetet gjennomført for å ivareta fylkesmannens ansvar for samordning i arbeidet med forebygging og beredskap?

Tre stk. workshop ifbm. arbeidet med ROS Trøndelag 2018, to møter i Fylkesberedskapsrådet, en rekke møter og tiltak knyttet til gjennomføringen av Trident Juncture 2018, ref. rapporter til DSB knyttet til dette.

Revisjon av underliggende planverk (fra kapittel 7.3.4.13 i TB)

Rapportere på

Redegjør kort for status revisjon for underliggende planverk knyttet til SBS.

Arbeidet med SBS er gjennomført som et "spleiselag" mellom embetene men er ikke endelig sluttført. Planene for regionale tiltak knyttet til SBS må revideres og ytterligere tilpasses eget fylke i 2019. Etter fylkesmannens vurdering gir foreliggende planverk likevel et godt utgangspunkt for å kunne håndtere SBS tiltak også i nåværende situasjon.

Utvikling av regionalt vertslandsstøttekonsept (fra kapittel 7.3.4.15 i TB)

Rapportere på

Redegjør kort for status i arbeidet med å bistå Forsvaret i utvikling av regionalt vertslandsstøttekonsept.

Utkast til sivilt regionalt vertlandsstøtte konsept er i samarbeid med FMMR skrevet og levert DSB. Regionalt har samarbeidet med HV-12 og FLO blitt meget godt utviklet gjennom arbeidet med TRJE18.

Resultat- og økonomirapportering (fra kapittel 7.3.5.1 i TB)

Rapportere på

Rapportering på supplerende tildelinger på klima- og miljøområdet

Dette er rapportert i henhold til frister

Klimaendringer og klimatilpasning i plansaker for 2018 (fra kapittel 7.3.5.2 i TB)**Rapportere på**

Rapportere om hvordan klimaendringer og klimatilpasning ble tatt hensyn til i plansakene for 2018. Tilbakemeldingen skal omfatte hvilke plansaker som ble behandlet (fra planstrategi til reguleringsplaner), og i hvilken andel av disse plansakene klimaendringer var inkludert. I tillegg vil vi at Fylkesmannen gir en vurdering av hvor godt klimaendringer var ivarettatt i disse sakene: I hvor stor andel av plansakene var klimaendringer og klimatilpasning godt behandlet, mangelfullt behandlet og eventuelt om det ble gitt innsigelse i noen av sakene.

Embetet avgir uttalelser til oppstartsvarsler og planer på høring (kommuneplaner og reguleringsplaner). Klimaendringer og klimatilpasninger er tema som vurderes i høringen. Embetet gir innspill i form av faglig råd i høringsrunden. Det er ikke fremmet innsigelser på området klimaendringer og klimatilpasning i 2018.

Retningslinjen SPR-BATP har også betydning for klima. På dette området ble det fremmet innsigelser i 2018, i noe større grad i 2018 enn i 2017.

Avfallsplaner i havner (fra kapittel 7.3.5.3 i TB)**Rapportere på**

Antall havner som mangler en godkjent avfallsplan og andel av innsendte avfallsplaner i havner som er godkjent eller regodkjent.

Antall havner

Betegnelse på rapporteringskrav	Sum	Antall havner	Antall godkjente planer
Antall havner som mangler en godkjent avfallsplan	344	685	341
Andel av innsendte avfallsplaner som er godkjent	344	685	341
Andel av innsendte planer som er regodkjent	685	685	0

Vi har ingen fullstendig liste for begge de "gamle" fylkene, men har et arbeid på gang for å få en slik oversikt. (Teksten i tabellen er uklar.)

Status fremmede organismer (fra kapittel 7.3.5.4 i TB)**Rapportere på**

Rapport om status for arbeidet mot fremmede organismer.

Fremmede fiskearter: vi gjennomførte tiltak for å fjerne gjedde og for å redde elvemusling på tre steder i Trøndelag i 2018. Medvirkning i arbeidet mot Gyrodactylus salaris i Driva. Informasjonsarbeid i sak, i media og etter tilskudd. Tilgjengelige ressurser til fjerning av fremmede arter (karplanter og trær) har vært mindre enn behovet. Midler er halvert for Trøndelag som helhet sammenlignet med det som tidligere ble gitt de to fylkene tilsammen. Påbegynt arbeid med fjerning av fremmede arter i kommunene er prioritert videreført i 2018. Arbeidet er gjennomført med noe samfinansiering med Statens vegvesen, men utsiktene for mer midler derfra er begrenset framover.

Fremmede organismer

Art/artsgruppe	Type tiltak	Omfanget av tiltaket	Navn område	Utdyping av, eller kommentar til, gjennomført tiltak	Sum brukt
Abbor	Bekjempelse	56357 m3 vann og 115 liter rotenon	Glensettjønna	Biologisk mangfoldundersøkelse og reise	80 000
Gjedde	Bekjempelse	193 652 m3 og 269 liter rotenon	Sika	Biologisk mangfoldundersøkelser, bevaring, reiser	100 000
Gjedde	Bekjempelse	345240 m3 og 465 liter rotenon	Ålvatnet (del av Sika tiltaket)	biologiske undersøkelser	20 000
Gjedde	Bekjempelse	742 000 m3 og 997 liter rotenon	Lånke	reise kost losji	4 000
Signalkreps	Kartlegging		Skittenholvatnet	Overvåkning	50 000
Gjedde	Kartlegging		Hovdalsvatnet	Overvåkning	50 000
Ørekyte	Kartlegging		Røyrvik og Namsskogan kommuner	Overvåkning	50 000
Sik	Kartlegging		Steinkjer kommune	Overvåkning	10 000
Abbor	Kartlegging		Stavsjøen Malvik	overvåkning av ny introduksjon	70 000
Kanadarøye	Kartlegging		Snåsa kommune		30 000
Pukkellaks	Kartlegging		Verran kommune	Overvåkning	10 000
Mink	Bekjempelse	Hitra	Hitra kommune	Størsteparten av midler brukt til innkjøp av noe utstyr, nye fellere og supplering av deler og div. tilbehør. Resterende midler er tenkt å brukes til kartleggingsarbeid.	6 000
Mink	Bekjempelse	Frøya	Frøya kommune		23 000
Mink	Bekjempelse	Lyngværet, Flatanger	Flatanger kommune	Midler benyttet til fangstpremie, utstyrsinnkjøp, møteutgifter.	20 000
Mink	Bekjempelse	Leka	Leka kommune		30 000
Mink	Opplæringstiltak	To kurs	Vikna og Leka	Arrangert to kurs i fangst av mink i samarbeid med SNO	21 000
Fremmede treslag	Bekjempelse	Frøya	frøya kommune		175 000
Rødhyll	Bekjempelse	Testområde i Rennebu	Rennebu kommune		15 000
Kjempespringfrø	Bekjempelse	Meldal og Orkdal	Meldal og Orkdal kommune		10 000
Parkslirekne, tromsøpalme og andre arter	Bekjempelse	Indre Fosen	Indre Fosen kommune		65 000
Hagelupin	Bekjempelse	Tydal	Tydal kommune		10 000
Slirekne og tromsøpalme	Bekjempelse	Trondheim	Trondheim kommune		110 000
Fremmede planter	Bekjempelse	Midtre namdal, Inderøy, Verran, Høylandet, Namskogan, Røyrvik, Leka, Nærøy, Frosta, Stjørdal, Verdalen, Levanger, Grong, Lierne, Meråker	Midtre namdal, Inderøy, Verran, Høylandet, Namskogan, Røyrvik, Leka, Nærøy, Frosta, Stjørdal, Verdalen, Levanger, Grong, Lierne, Meråker		406 000
Kjempespringfrø	Bekjempelse	Høylandet	Høylandet kommune	Investering i utstyr	102 000
Sitkagran og buskfu	Bekjempelse	Frøya	Frøya kommune		65 000
Sitkagran	Bekjempelse	Bjugn	Bjugn kommune	Gjelder en enkelt eiendom	8 654
Flere	Informasjonstiltak	Annonsering i fylket	Trøndelag		9 953
					1 550 607

Omtrentlige tall ut fra begrenset dykk i regnskapet. Samfinansiering i noen grad. Større kostnader i de fleste prosjektene (eks. rotenon) finansieres fra Miljødirektoratet. Noen ikke slutført - må påregne kostnader også i 2019. Pukkellaks overvåkning (fiskefondet).

Myndighetspålagt overvåking i tråd med vannforskriften (fra kapittel 7.3.5.5 i TB)

Rapportere på

Rapport om gjennomført nødvendige pålegg knyttet til myndighetspålagt overvåking i tråd med vannforskriften pr. 31.12. 2018

I 2018 har vi som forurensningsmyndighet for avløp pålagt vannmiljøovervåking til Steinkjer, Verdalen og Meråker kommuner. Dette gjelder utslippspunkter for kloakk til Beitstadfjorden, samt i Skjørdalsbekken (Verdalen) og Stjørdalselva (Meråker). Også pålegg om undersøkelser tilknyttet vannpåvirkning etter bygging av ny Namsvassdrum.

Vi har pålagt overvåking i Sagelva i Malvik kommune, Heggstadbekken i Trondheim kommune og Amunddalsbekken i Klæbu kommune, i forbindelse med avfallsdeponier.

Alle akvakulturlokalitetene er pålagt C-undersøkelse som bla. går på bunndyr.

Det skal rapporteres på fylkesmannens... (fra kapittel 7.3.6.1.1 i TB)

Rapportere på

Det skal rapporteres på fylkesmannens arbeid med samordning av statlig styring av kommunesektoren etter retningslinjene i rundskriv H-2143.

Samordningsoppgaven til Fylkesmannen ivaretas på ulike måter i embetet, og oppgaven er forankret i embetsledelsen. I januar 2018 opprettet Fylkesmannen i Trøndelag tre tverrsektorielle fora som ledd i å styrke samordningen i embetet: Kommuneforum, tilsynsforum og planforum.

Fylkeskommunen og KS er viktige samarbeidspartnere, i tillegg til regionale statsetater.

Et stort fylke med mange kommuner, ny kommunelov og videre arbeid med kommunestruktur forsterker behovet for en mer ROS-basert tilnærming i vår oppfølging og dialog med kommunene. Det ble derfor mot slutten av året iverksatt flere utviklingsprosjekter for å styrke samordningen gjennom bl.a. å utvikle tidsaktuelle kommunebilder som fortløpende kan oppdateres, og som støtter seg på et felles verktøy for å vurdere risiko-og sårbarhetsområder i kommunene. Disse verktøyene vil bli sentrale i embetets valg av virkemiddel, herunder en støtte i vurderingen av hvilke kommuner det skal føres tilsyn med og hvilke kommuner som kan følges opp på annen måte.

Vi viser til punkt 7.3.6.2.1 for nærmere beskrives av tiltak for samordning av tilsyn. Skjønnsmidler er brukt for å støtte opp under sentrale felles utfordringer i kommunene i fylket og bidrag til nødvendige utviklingsprosesser.

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse... (fra kapittel 7.3.6.2.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en kort beskrivelse av embetets tiltak for samordning av statlig tilsyn etter kommuneloven, herunder tilsyn fra andre tilsynsetater enn Fylkesmannen selv. Fylkesmannen skal kort opplyse om hva som er gjort for å fremme og formidle læring hos kommunene i de tilsynene som er gjennomført. Fylkesmannen skal også gi en kort og overordnet vurdering av den samlede tilsynsbelastningen på kommunene i sitt fylke, både generelt og når det gjelder enkeltkommuner. Med tilsynsbelastning menes blant annet om tilsynet krever mye ressurser i kommunen og om tilsyn er samordnet i tid.

I januar 2018 opprettet Fylkesmannen i Trøndelag et internt tilsynsforum, som ledd i å styrke samordning av embetets tilsyns- og kontrollarbeid. De tidligere embetene hadde tilsvarende fora.

Fylkesmannens gjennomførte og planlagte tilsynsaktiviteter mot kommunene vises i tilsynskalender på vår nettside. Her blir også tilsynsrapporter lagt ut fortløpende.

I mars 2018 ble det avholdt koordineringsmøte med andre statlige tilsynsaktører og kontrollutvalgssekretariatene i fylket. I forbindelse med møtet ble planer for forvaltningsrevisjon og planer for kommunerettede tilsyn gjennomgått. Koordinering av planer resulterte i at noen tilsyn ble flyttet i tid.

Fylkesmannen i Trøndelag har ikke avdekket utfordringer når det gjelder den totale tilsynsbelastningen for enkeltkommuner gjennom året, men det er gjort visse justeringer i planer for å unngå at enkeltkommuner får flere tilsyn noenlunde samtidig. Det har også vært noen få eksempler fra 2018 der tilsyn med fordel kunne vært enda bedre koordinert i tid.

Vi vurderer også at landsomfattende tilsyn med kommunale tjenester til personer med samtidig rusmiddelproblem og psykisk lidelse har vært ressurskrevende for kommunene, i og med at tilsynet særlig var rettet mot samhandling mellom enheter innen kommunen og med spesialisthelsetjenesten.

Vi har hatt løpende oversikt over gjennomførte forvaltningsrevisjoner, men erfarer at det er krevende å ha full oversikt over planlagte og pågående forvaltningsrevisjoner i samtlige 48 kommuner. Vi håper ny tilsynskalender fra 2020 skal bli et verktøy som bidrar positivt til nettopp dette. Vi har hatt en representant som har deltatt i prosjektgruppe for etablering av ny nasjonal tilsynskalender. Representanter fra embetets tilsynsforum har også deltatt på KMDs seminar om «Samordning av tilsyn».

Fylkesmannen sendte i 2018 ut oppdaterte rutiner for varsling av pålegg med vesentlig virkning til andre regionale tilsynsaktører.

Et stort fylke med mange kommuner, ny kommunelov og videre arbeid med kommunestruktur forsterker behovet for en mer ROS-basert tilnærming i vår oppfølging og dialog med kommunene. Det ble derfor mot slutten av året iverksatt flere utviklingsprosjekter for å styrke samordningen gjennom bl.a. å utvikle tidsaktuelle kommunebilder som fortløpende kan oppdateres, og som støtter seg på et felles verktøy for å vurdere risiko-og sårbarhetsområder i kommunene. Disse verktøyene vil bli sentrale i embetets valg av virkemiddel, herunder en støtte i vurderingen av hvilke kommuner det skal føres tilsyn med og hvilke kommuner som kan følges opp på annen måte. Det ble også satt i gang arbeid med mål om å styrke samhandlingen mot andre statlige tilsyn og kommunal egenkontroll.

For omtale om læring av tilsyn, viser vi til rapporteringspunkt 3.1.2.2.

Fylkesmannen skal rapportere på... (fra kapittel 7.3.6.3.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på det generelle veiledningsarbeidet om kommuneøkonomi, herunder hvilke tiltak som er iverksatt for å rapportere inn korrekte KOSTRA-data til riktig tid og veiledning til kommunene om bruken av disse dataene til styring i kommunene.

Vi viser til rapporteringspunkt 3.1.1.11 om det generelle veiledningsarbeidet om kommuneøkonomi.

Fylkesmannen i Trøndelag har gjort ulike tiltak for å bidra til bedre kvalitet i KOSTRA. Vi har fulgt med på SSBs oversikt over innrapporteringsstatus, og i enkelttilfeller bistått SSB og tatt kontakt med kommuner som hadde manglende rapportering av skjema. Kommuner som hadde unormale høye eller lave verdier innen eiendomsforvaltning, ble også kontaktet da de foreløpige KOSTRA-tallene ble publisert i mars. KOSTRA-kvalitet var ett av temaene i en nettverkssamling for økonomi- og regnskapsansvarlige i kommunene, som ble avholdt i juni.

Det er fortsatt en utfordring å oppnå god kvalitet i KOSTRA-tallene innen eiendomsforvaltning. Resultatmålet for antallet avvik/feil er omtrent uendret i forhold til fjorårets rapportering med 14 avvik/feil (15 avvik i fjor).

I tillegg til føring av feil funksjon i regnskapet eller at antall kvadratmeter kan være rapport feil, kan vi heller ikke utelukke at enkelte høye eller lave verdier skyldes naturlige variasjoner. Dette er noe vi vil se nærmere på i 2019. I tillegg vil vi fortsette å bidra til å gjøre KOSTRA-tall for eiendomsforvaltning mer kjent og tilgjengelig.

I oktober publiserte Fylkesmannen i Trøndelag kommunestatistikk for 2018. Tallene blir illustrert i kart og grafer, og kan brukes til analyse og planlegging av kommunale tjenester og til å se utviklingstrekk over tid.

Det skal rapporteres særskilt om... (fra kapittel 7.3.6.3.2 i TB)**Rapportere på**

Det skal rapporteres særskilt om hvilke tiltak fylkesmannen har iverksatt for den enkelte kommune som er registrert i ROBEK og hvilke tiltak som har vært iverksatt for å forhindre kommuner som er i faresonen til å bli registrert i ROBEK, herunder hvordan pedagogiske (veiledning), juridiske (lovlighetskontroll og lånegodkjenning) og økonomiske (skjønn) virkemidler er benyttet.

Ved inngangen til 2018 var kommunene Bjugn og Roan registrert i ROBEK. Begge kommunene ble meldt ut av registrert i august 2018.

Iverksatte tiltak for ROBEK-kommuner:

ROBEK-kommunene har vært særlig prioritert i Fylkesmannens veilednings- og oppfølgingsarbeid.

- I et samarbeid med KS og fylkesmannen i Sogn og Fjordane, ble det i starten av 2015 etablert et eget ROBEK-nettverk. ROBEK kommunene i de to fylkene ble invitert til å delta. Nettverket var basert på samme ide som effektiviseringsnettverkene og satte fokus på hvordan kommunene kunne gjenskape økonomisk handlefrihet, komme ut av ROBEK-registeret og styre etter resultat og kvalitet. Nettverket ble avsluttet våren 2016, og alle ROBEK-kommunene, deriblant Roan og Bjugn, i fylket fullførte nettverksprogrammet i samsvar med oppsatte program og tilhørende målsetninger. Under denne forutsetningen fikk de også tildelt skjønnsmidler for både 2015 og 2016. Skjønnsmidlene dekket blant annet kommunenes kostnader knyttet til egen prosjektledelse og deltakelse på nettverkssamlingene. Kommunene har gitt meget positive tilbakemeldinger på tiltaket og embetet ser også at tiltaket har hatt ønsket og god effekt.
- Embetet har i tråd med lov- og regelverk gjennomført lovlighetskontroll av budsjettvedtak, godkjent låneopptak og fulgt opp arbeidet med forpliktende plan.
- Oppfølging og veiledning har bestått av jevnlig formelle møter ifbm lovlighetskontroll av budsjettvedtak og tertialrapportering.
- Kontakt av mer uformell karakter både fysisk, per mail og per telefon. Kontakt og veiledning har vært retta mot både administrativt og politisk nivå.
- Etter utmelding fra registret var det et ønske fra én kommune at vi deltok i kommunestyret. Vi hadde her fokus på oppsummering, læring og framtidig god økonomisk styring.

Iverksatte tiltak for å forhindre kommuner i å bli registrert i ROBEK:

Gjennomgang av budsjett og økonomiplaner for perioden 2018 - 2021 viste at alle kommunen hadde balanse i denne perioden. Vi ser allikevel at noen kommuner står i en mer krevende økonomisk situasjon. Spesielt ser vi at flere sammenslåings-kommuner har et investeringsnivå som gir grunn til bekymring. Disse kommunen har vi fulgt opp tettere blant annet ved at vi har:

- Deltatt i formelle fora som budsjettsamlinger, i kommunestyremøter og i formannskapsmøter.
- Sendt formelle brev med veiledning og ved behov for avklaringer.
- Gjennomført møter med enkeltkommuner
- Uformelle jevnlig kontakt ved mail, telefon osv.
- Kommunelovens krav til økonomisk styring og planlegging, og formidling av god praksis er gjennomgående tema på kurs, konferanser og nettverk rettet mot politikere, rådmenn og økonomisjefer/medarbeidere..
- I våre retningslinjer for skjønnsstilskudd viser vi til at skjønnsmidler kan gis til kommuner i økonomisk ubalanse. I 2018 ble skjønnsmidler på dette grunnlaget tildelt én kommune.

Spesifikk omtale av arbeid med omstilling (fra kapittel 7.3.6.4.1 i TB)

Rapportere på

Spesifikk omtale av arbeid med innovasjons- og fornyingsprosjekter i kommunene. Kort om fordeling av skjønnsmidler til formålet, herunder rapportering i ISORD, og formidling av resultatene.

I forbindelse med fylkessammensåingen og etableringen av nytt embete for Trøndelag, gjorde vi tilpasninger i søknads- og rapporteringsfrister for prosjektskjønn. Søknadsfrist for prosjektskjønn for 2018 var 1. februar, mens søknadsfrist for midler for 2019 ble satt til 1. juni 2018. Dermed fikk vi to omfattende søknadsrunder som tidsmessig kom tett på hverandre.

Utllysning av midler ble annonsert både i brev og i vår tilskuddskalender på nett. Samtlige av embetets avdelinger var involvert i vurderingen av søknader. Søknader ble vurdert etter vurderingskriterier, der blant overføringsverdi til andre ble vektlagt og hvordan prosjektet selv hadde planlagt å bidra til god erfaringsoverføring. Endelig tildeling ble publisert i felles brev til kommunene og på vår nettside.

For å sikre overføringsverdi mellom kommunene og en bevisst pengebruk, har vi stilt krav til at kommunene må dokumentere og rapportere resultatene av prosjektene. Så langt er det ingen av prosjektene som ble tildelt prosjektskjønnsmidler for 2018, som er ferdigstilt. Ettersom prosjektene ikke fikk tildelt midler for våren 2018, har rapporteringsfristen blitt satt til 1. juni 2019. Etter hvert som prosjektene fra 2018 blir slutført, vil rapportene bli publisert på den offentlige siden i ISORD.

Etableringen av nye retningslinjer og ny felles praksis for skjønnsdeling i forbindelse av etableringen nytt embete, har vært en svært omfattende prosess. Dette har medført at vi i 2018 ikke har prioritert oppfølging av prosjekter i så stor grad som tidligere år. Vi har heller ikke gjort en full gjennomgang av kommunenes rapporter fra prosjekter som fikk midler i 2017. Vi har derfor på nåværende tidspunkt ikke et godt nok grunnlag for å gi et helhetsbilde av hvilke resultater som er oppnådd gjennom prosjekter som er tildelt midler i 2017 og 2018, og vil komme nærmere tilbake til dette i neste års rapportering.

Det er flere enkeltteksempler der på fornyings- og innovasjonsprosjekter har presentert sine erfaringer på fagsamlinger/konferanser i løpet av 2018, men heller ikke dette har blitt gjort i så stor grad som ønskelig. Dette arbeidet skal prioriteres i større grad i 2019, og den enkelte fagavdeling i embetet vil få et særskilt ansvar for å legge til rette for erfaringsoverføring og formidling av resultater.

Som et ledd oppfølgingen av Trøndelag fylkeskommunens FOU-strategi, er det etablert styringsgruppe som skal vurderer hvordan Fylkesmannen, fylkeskommunen i Trøndelag og KS kan innrette og samordne sin innsats og strategi knyttet til forskning, utvikling og innovasjon i offentlig sektor i fylket.

Det skal gis rapportering i tabell... (fra kapittel 7.3.6.5.1 i TB)**Rapportere på**

Det skal gis rapportering i tabell som viser:

- Antall saker om lovlighetskontroll etter klage som det er truffet vedtak i for året, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Antall lovlighetskontroller som er foretatt etter initiativ av fylkesmannen, hvor mange avgjørelser som er opprettholdt og hvor mange som er kjent ulovlige.
- Hvor mange av sakene totalt (uten å skille mellom saker etter klage og på eget initiativ) som hadde henholdsvis habilitet eller lukking av møter blant vurderingstemaene.

Det er i tillegg gitt en del lovfortolkningsuttalelser som like godt kunne endt opp i lovlighetskontroller.

Kommunalrettslig lovlighetskontroll etter klage og eget initiativ

Type lovlighetskontroll	Vedtak opprettholdt	Ulovlig vedtak	Sum
Etter klage	2	0	2
På eget initiativ	3	2	5

Kortfattet omtale av... (fra kapittel 7.3.6.5.2 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal gi en kortfattet omtale av hvilke kommunalrettslige tema de (særlig) veileder kommunene om.

Det er veiledet en del i forhold til kommunesammenslåing. I tillegg er det mye veiledning i forhold til gebyrer og regulativer.

Kortfattet omtale i årsrapporten av bruken av interkommunalt samarbeid i fylket (fra kapittel 7.3.6.5.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmennene skal, på bakgrunn av egne erfaringer etter kontakt med kommunene, gi en kort omtale av omfanget av interkommunalt samarbeid i fylket, i hvilke former kommunene samarbeider, og hvilke tjenester det samarbeides om.

Det er et stort omfang av interkommunalt samarbeid i fylket, på mange områder, både administrativt, tjenestesamarbeid (ex barnevern), og næringsutvikling, infrastruktur og planprosesser. Det er også flere interkommunale selskap (ex renovasjon). Samarbeid er etablert for å redusere sårbarhet, og Fylkesmannen observerer at samarbeidsrelasjonene er under endring, etter flere kommunesammenslåinger, nytt fylke og avvikling av to samkommuner. Fylkesmannen har tett dialog med daglig ledere av regionrådene, og vil i 2019 følge opp og kartlegge nærmere i ulike samarbeidsformene, også sett i lys av videre oppfølging av kommunereformarbeid og en kommunedialog basert på risiko og sårbarhetsvurderinger. Alle avdelinger i embetet bidrar i utarbeidelse av kommunebilder basert på en ROS tilnærming som dialoggrunnlag med kommunene.

Fylkesmennene skal i årsrapporten... (fra kapittel 7.3.6.6.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmennene skal i årsrapporten oppgi hvor mange klager på avslag om begjæringer om innsyn de har behandlet, jf. offentleglova § 32 og forvaltningsloven § 28 annet ledd, samt hvor mange tilfeller klager har fått helt eller delvis medhold i klager etter offentleglova § 32.

Det ble behandlet 16 saker etter offentleglova i 2018. 7 saker var ubehandlet ved årskiftet. I 8 saker ble det gitt helt eller delvis medhold.

Fylkesmannsembeter som samordner statlig innsigelse (fra kapittel 7.3.6.7.1 i TB)**Rapportere på**

Det skal rapporteres på fylkesmannens arbeid med samordning av statlige innsigelser, **herunder i hvilken grad innsigelser blir løst gjennom dialog**. Rapporten skal omfatte informasjon om antall planer møtt med innsigelse fra statlige etater inklusiv fylkesmannen, antall planer møtt med innsigelse bare fra fylkesmannen og antall planer der innsigelser fra andre statsetater er avskåret.

I 2018 er det fra statlige etater inkludert Fylkesmannen fremmet innsigelse til 67 regulerings- og kommune(del)planer av totalt 272 planforslag. Antall planer som er møtt med innsigelse fra Fylkesmannen er 62. Fylkesmannen har avskåret en innsigelse som var fremmet av NVE. Det er gjennomført meklings i 9 regulerings- og kommuneplaner.

Samordning av statlige innsigelser

Betegnelse på rapporteringskrav	Resultat
Antall planer på offentlig ettersyn hvor fylkesmannen har samordnet uttalelser med statlige innsigelser	29
Antall innsigelser som er fremmet	73
Antall innsigelser som ikke er videresendt til kommunene	0
Antall innsigelser som er avskåret	1

Fra og med 01.01.2017... (fra kapittel 7.3.6.8.1 i TB)**Rapportere på**

Fra og med 01.01.2017 skal alle embetene rapportere byggesaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå totalt antall behandlede byggesaker.
- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.
- Av årsrapporten for 2018 skal det i tillegg fremgå antall saker som ikke ble avgjort innen 12 uker. Det skal vises hvor lang gjennomsnittlig overskridelse var i disse sakene. Overskridelse skal føres i antall dager.
- Av årsrapporten for 2018 skal det i tillegg fremgå hvor mange saker det ble avtalt lengre frist enn angitt i saksbehandlingsforskriften jf. pbl. § 21-8 andre ledd, hvor mange "særlige tilfeller" klageinstansen selv forlenget fristen i, og hvor mange saker der fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse.

Viser til rapporteringspkt. 3.1.3

Rapportering om byggesaker etter plan- og bygningsloven

Totalt antall behandlede saker	Antall saker gitt medhold	Antall saker ikke avgjort innen 12 uker	Gjennomsnitt dager ikke avgjort innen 12 uker	Antall saker gitt lengre frist	Antall særlige tilfeller klageinstansen selv forlenget	Antall saker fristen ble forlenget på grunn av barmarksundersøkelse
298	110	234	54	1	2	0

Rapportering av plansaker i SYSAM (fra kapittel 7.3.6.9.1 i TB)

Rapportere på

Fra og med 01.01.2017 skal alle embetene rapportere plansaker i SYSAM- ny rapporteringsløsning for fylkesmennene.

- Av årsrapporten for 2018 skal det fremgå totalt antall behandlede klager på reguleringsplaner og gjennomsnittlig saksbehandlingstid i antall dager. Det skal i tillegg fremgå antall saker der klagen ble gitt medhold, helt eller delvis.

Viser til rapporteringspunkt 3.1.3.

Rapportering om plansaker etter plan- og bygningsloven

Betegnelse på rapporteringskrav	
Antall behandlede klagesaker reguleringsplaner	42
Gjennomsnittlig behandlingstid i dager for klager på reguleringsplaner	97
Antall klagesaker om reguleringsplan som ikke er behandlet innen 12 uker	20
Antall klagesaker om reguleringsplan der klagen er gitt medhold helt eller delvis	2

Tiltak for å løse boligsosiale problemstillinger i kommunen (fra kapittel 7.3.6.10.1 i TB)

Rapportere på

Beskriv minst to tiltak gjennomført av flere regionale aktører under fylkesmannens ledelse for å løse boligsosiale problemstillinger i kommunene.

Statlige aktører i region Midt-Norge har i 2018 samarbeidet opp mot strategien Bolig for velferd tiltak 1: Etablere arbeidsprosesser for helhetlig tilbud av boliger, og bo- oppfølgingstjenester for mennesker med ROP-lidelser. Med tilskudd fra Husbanken ble det utarbeidet 3 rapporter (NTNU, SINTEF, Kirkens bymisjon). Sammen med det landsomfattende tilsynet, vil denne kunnskapsoppsummeringen danne grunnlag for konkrete tiltak ut mot kommunene.

Boligsosiale problemstillinger i kommunene

Tiltak 1: Boliger og oppfølgingstjenester for mennesker med rusavhengighet og psykiske lidelser	Tiltak 2: Egnede boliger for vanskeligstilte barnefamilier	Ev. tiltak 3 eller flere
Etablere arbeidsprosesser for helhetlig tilbud av boliger, og bo- oppfølgingstjenester for mennesker med ROP-lidelser. Med tilskudd fra Husbanken ble det utarbeidet 3 rapporter (NTNU, SINTEF, Kirkens bymisjon). Sammen med det landsomfattende tilsynet, vil denne kunnskapsoppsummeringen danne grunnlag for konkrete tiltak ut mot kommunene.	Ingen aktivitet	

Det skal rapporteres om lærlinger... (fra kapittel 7.3.6.11.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere på antall lærlinger i 2018. Det skal også framgå innenfor hvilke fag.

Fylkesmannen i Trøndelag har ikke hatt lærlinger i 2018.

Rapportering på fellesføring 2018 (fra kapittel 7.3.6.12.1 i TB)

Rapportere på

Embetet skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetens anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet. Se kap. 4.1 *Fellesføringer 2018*

Fylkesmannen i Trøndelag er i hovedsak en del av et innkjøpsamarbeid med Statens Innkjøpscenter eller Trøndelag Fylkeskommune. Gjennom de felles-/rammeavtalene hensyntas krav som ivaretar klima og miljø samt arbeidslivskriminalitet.

Vi håndterte ett større innkjøp i egen regi i 2018 nemlig ny Bedriftshelsetjeneste. Der stilte vi bl.a. følgende krav for å ivareta vår forpliktelse:

På områder som er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal leverandøren sørge for at ansatte hos leverandøren og eventuelle underleverandører som direkte medvirker til å oppfylle denne kontrakten har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldende forskrifter.

På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal leverandøren sørge for at de samme ansatte har lønns- og

arbeidsvilkår i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Leverandøren skal ha samme forpliktelser avtalefestet i alle avtaler som omfatter ansatte hos underleverandører som direkte medvirker til å oppfylle denne kontrakten.

Regjeringens inkluderingsdugnad (5 % målet) (fra kapittel 7.3.6.13.1 i TB)

Rapportere på

I årsrapporten skal Fylkesmannen redegjøre for hvordan rekrutteringsarbeidet har vært innrettet for å nå 5 %- målet og målene for inkluderingsdugnaden, jf. Rundskriv H-3/18 sendt ut juli 2018.

Kommentert i pkt 4.2 i årsrapporten.

For 2018 har FMTL ikke hatt spesielle rekrutteringstiltak utover at vi når stillinger lyses ut, skriver vi i annonsen at vi har et personalpolitisk mål om å oppnå en balansert alders- og kjønns sammensetning og rekruttere personer med innvandrerbakgrunn. Samt at vi har vært en IA-virksomhet. Når det gjelder søkere med hull i CV'n så har vår leverandør av rekrutteringsløsning lovt at de skal sørge for at det vil være mulig for søkere å registrere det i søknaden. Det vil gjøre det mulig for oss å ha oversikt i framtiden over hvor mange slike søkere er det og hvor mange som eventuelt vil bli rekruttert.

Kort beskrivelse av aktiviteten... (fra kapittel 7.3.7.1.1 i TB)

Rapportere på

Kort beskrivelse av aktiviteten på området, herunder oversikt over:

- Tros- og livssynssamfunn som mottar tilskudd og antall medlemmer det er gitt tilskudd for
- Trossamfunn som er slettet hos fylkesmannen
- Nye registrerte/uregistrerte trossamfunn og nye livssynssamfunn
- Ev. tilsyn med trossamfunn og forstander.

Tros- og livssynssamfunn som mottar tilskudd (antall): 55 samfunn totalt

Antall medlemmer til sammen det er gitt tilskudd for: 29 486 medlemmer

Trossamfunn som er slettet hos fylkesmannen: 1 samfunn i 2018

Nye registrerte/uregistrerte trossamfunn og nye livssynssamfunn: 1 samfunn i 2018

Ev. tilsyn med trossamfunn og forstander: det er ikke gjennomført tilsyn

Oversikt over antall saker... (fra kapittel 7.3.7.2.1 i TB)

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Vi har behandlet 129 saker om spredning av aske. Alle ble innvilget. Vi har ikke hatt andre saker etter gravferdsloven til behandling.

Oversikt over antall saker i hver kategori... (fra kapittel 7.3.7.3.1 i TB)

Rapportere på

Oversikt over antall saker i hver kategori og utfallet i disse sakene.

Antall søknader om dispensasjon fra åpningstidsbestemmelsene: 10. 2 ble avslått og 8 innvilget.

Vi har ikke mottatt søknader om å bli typisk turiststed i 2018.

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven (fra kapittel 7.3.8.1 i TB)

Rapportere på

Rapportering av tilsyn etter barnehageloven og opplæringsloven, jf. VØI pkt. 5.3.2 og bakgrunnsinformasjon (metodehåndbok og egen mal for rapportering). Fylkesmannen skal beskrive hvilke risikovurderinger som ligger til grunn for valg av tema og tilsynsobjekt. Med risikovurdering mener vi hvilke vurderinger og konklusjoner fylkesmannen har gjort på bakgrunn av de valgte kildene. Fylkesmannen skal sende inn foreløpig tilsynsrapport fortløpende i eget skjema på FM-nett.

På barnehageområdet ble valg av tilsynsobjekter i stor grad styrt ut fra hvem som ikke hadde hatt nasjonalt tilsyn tidligere. I tillegg har vi bra kjennskap til kommunene som barnehagemyndighet; herunder deres regelverksforståelse, hvordan de håndterer rollen som barnehagemyndighet og hvordan de jobber med implementering av rammeplan. Dette ble lagt inn i vår ROS-analyse. basert på dette har vi definert noen sårbare kommuner.

Vi har i 2018 gjennomført ett egeninitiert tilsyn med kommunens vedtak om tilskudd til private bhg. Dette valget ble foretatt på grunnlag av stadige henvendelser fra private barnehager som ønsket veiledning på regelverket om tilskudd til private barnehager.

På opplæringsområdet ble det utarbeidet omfattende statistikk/oversikt/analyse over resultater på eksamen, nasjonale prøver (lesing og regning, andel på laveste nivå), grunnskolepoeng, samt spørsmål om Vurdering for læring (VfL), Støtte fra lærer, Mobbing og Mestring i Elevundersøkelsen. Statistikken

ble hentet fra GSI, Skoleporten, Rapporteringsportalen, Statistikkportalen og PAS. Vi har også brukt KOSTRA-tall i ROS-analysen. Statistikk fra GSI om spesialundervisning og særskilt norsk ble også en viktig del av vår analyse i arbeidet med utvelgelsen av tilsynsteama- og objekt. Skoler som hadde særlig lave resultater på VfL ble satt opp på lista for FNT etter fellesdelen. Skoler med lav score på NP, eksamen eller grunnskolepoeng ble prioritert på lista. For forvaltningstilsynet valgte vi å gjennomføre en egen ROS-analyse for kommuner som hadde undervisning i tegnspråk, punktskrift og kommuner med mange minoritetsspråklige elever. Ved ellers like forhold, ble store kommuner/skoler prioritert foran små for at tilsynet kunne nå/omfatte flest mulig elever. I vårt risiko-vurderingsarbeid bruker vi også opplysninger fra et sektorovervåkingsverktøy som Fylkesmannen har utviklet selv. Hele risiko- og sårbarhetsvurderingen ble grundig dokumentert.

Foreløpige tilsynsrapporter er oversendt Udir fortløpende mens endelige rapporter publiseres på vår hjemmeside.

Rapportering av tilsyn - barnehage og opplæringsområdet

Område	Kommune	Navn på barnehage (kun særskilte tilfeller)/skole	Tema for tilsynet	Stedlig/skriftlig	Antall poeng	Deltema(er) i tilsynet (skriv inn alle dersom flere).	Dato for åpning av tilsyn	Dato for foreløpig tilsynsrapport	Status tilsyn per 31.12	Er foreløpig rapport sendt til Udir	Eventuelle tilleggsoppgaver
Opplæring	Levanger	Levanger ungdomsskole	Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen,	Stedlig	5	Skolens arbeid med opplæringen i fag, undervisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte, undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring of spesialundervineing, vurdering av behov for særskilt språkopplæring	07.02.2018	06.06.2018	Endelig rapport	Ja	
Opplæring	Levanger	Nesheim skole	Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen,	Stedlig	5	Skolens arbeid med opplæringen i fag, undervisvurdering for å øke elevenes læringsutbytte, undervisvurdering som grunnlag for tilpasset opplæring og spesialundervisning, vurdering av behov for særskilt språkopplæring	07.02.2018	11.05.2018	Avsluttet	Ja	
Opplæring	Verran	Malm skole	Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen,	Stedlig	3	Skolebasert vurdering, skoleeiers forsvarlige system knyttet til skolebasert vurdering	16.02.2018	06.07.2018	Avsluttet	Ja	
Opplæring	Åjord	Åset skole og Stokksund oppvekstsenter	Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen,	Skriftlig	4	Generelle saksbehandlingsregler for enkeltvedtak, enkeltvedtak om spesialundervisning, enkeltvedtak om særskilt språkopplæring, skoleeiers forsvarlige system	08.02.2018	09.05.2018	Avsluttet	Ja	

Opplæring	Orkdal	Orkanger ungdomsskole og Orkanger barneskole	Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen,	Skriftlig	5	Generelle saksbehandlingsregler, enkeltvedtak om spesialundervisning, enkeltvedtak om særskilt språkopplæring, enkeltvedtak omtegnspråkopplæring, skoleeiers forsvarlige system	14.02.2018	24.05.2018	Avsluttet	Ja	
Opplæring	Hitra	Fillan skole	Tidlig innsats	Stedlig	3	Tidlig innsats, skoleeiers forsvarlige system	23.05.2018		Avsluttet	Nei	Kun
Opplæring	Tydal	Tydal barne- og ungdomsskole	Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen,	Stedlig	3	Skolebasert vurdering, skoleeiers forsvarlige system	23.03.2018	29.11.2018	Endelig rapport	Ja	
Opplæring	Ørland	Opphaug skole	Tidlig innsats	Stedlig	3	Tidlig innsats, skoleeiers forsvalige system	16.04.2018	27.11.2018	Foreløpig rapport	Ja	
Opplæring	Grong	Grong barne- og ungdomsskole og Harran oppvekstsenter	Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen,	Skriftlig	5	Generell saksbehandlingsrgrler for enkeltvedtak, enkeltvedtak om spesialundervisning, enkeltvedtak om særskilt språkopplæring, enkeltvedtak om tegnspråkopplæring, skoleeiers forsvalige system	04.06.2018		Avsluttet	Nei	Kun
Opplæring	Namsos	Namsos barneskole og Namsos ungdomsskole	Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen,	Skriftlig	6	Generelle saksbehandlingsregler for enkeltvedtak, enkeltvedtak om spesialundervisning, enkeltvedtak om særskilt språkopplæring, enkeltvedtak om tegnspråkopplæring, enkeltvedtak om punktskriftopplæring, skoleeiers forsvarlige system	08.06.2018		Avsluttet	Nei	Kun
Opplæring	Hitra		Grunnskoleopplæring for voksne	Skriftlig	5	Veilede søkere og vurdere rettigheter, kartlegge opplæringsbehov, fatte vedtak om oppfyllelse av opplæringsrett, vurdere og fatte vedtak om realkompetanse, oppfylle krav til enkeltvedtak	04.09.2017	29.05.2018	Avsluttet	Ja	
Opplæring	Bjugn		Grunnskoleopplæring for voksne	Skriftlig	5	Veileder søkere og vurdere rettigheter, kartlegge opplæringsbehov, fatte vedtak om oppfyllelse av opplæringsretten, vurdere og fatte vedtak om realkompetanse, oppfylle krav til enkeltvedtak	04.09.2017	12.06.2018	Avsluttet	Ja	
Barnehage	Snåsa		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Stedlig	5	Risikovurderinger, veiledning, gjennomføring av tilsyn, reaksjoner og vedtak i tilsyn	12.3.18	17.12.18	Foreløpig rapport	Ja	
Barnehage	Meldal		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Stedlig	5	Risikovurderinger, veiledning, gjennomføring av tilsyn, reaksjoner og vedtak i tilsyn	13.3.18		Avsluttet	Nei	Inger regel gikk ende
Barnehage	Agdenes		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Stedlig	5	Risikovurderinger, veiledning, gjennomføring av tilsyn, reaksjoner og vedtak i tilsyn	12.3.18		Avsluttet	Nei	Inger regel Gikk ende

Barnehage	Flatanger		Barnehagemyndighetens veiledning og tilsyn	Stedlig	5	Risikovurderinger, veiledning, gjennomføring av tilsyn, reaksjoner og vedtak i tilsyn	12.3.18	3.12.18	Foreløpig rapport	Ja	
Barnehage	Inderøy		Egenintiert	Skriftlig	2	Kommunens vedtak om tilskudd etter forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager er fattet i tråd med saksbehandlingsreglene i for.l. kap. V	2.10.18	14.12.18	Foreløpig rapport	Ja	

Rapportering av antall meldte skolemiljø saker (fra kapittel 7.3.8.2 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere om antall meldte skolemiljø saker til embetene som håndhevingsmyndighet, resultat av behandlingen og saksbehandlingstid.

Fylkesmannen har rapportert i samsvar med rapporteringskrav i TB 7.3.8.2 (se egen rapport).

Rapportering av antall klager på barnehage- og opplæringsområdet (fra kapittel 7.3.8.3 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal rapportere om antall klager, type klager og resultatet av behandlingen på barnehage- og opplæringsområdet.

Fylkesmannen i Trøndelag har ansvar for sensur og klagebehandling i norsk for hørselshemmede og norsk tegnspråk. Fylkesmannen opplever hvert år at vi mangler fagpersoner som kan brukes som sensorer og klagesensorer. Siden aktuelle sensorer/klagesensorer ikke er lagt inn som fagpersoner i PAS-eksamen, bruker vi uforholdsmessig mye tid på disse oppnevningene. Etter våreksamen 2018 mottok vi 1 klage i norsk for døve og sterkt tunghørte. Ifølge retningslinjene skal klagenemnden bestå av tre klagesensorer. Dette klarte vi ikke å skaffe, og etter avtale med Utdanningsdirektoratet brukte vi derfor to. Siden PAS-eksamen forutsetter at en klagenemnd består av tre personer, fikk vi heller ikke benyttet PAS-eksamen som administrasjonssystem i klagebehandlingen. Dette medførte noe ekstraarbeid. Utfallet av klagesensuren var at kandidaten ikke fikk medhold. FMTL har hatt klagesensur for sentralt gitt eksamen i matematikk.

Klagebehandling - Barnehage (barnehageloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Barnehageloven § 10	0				
Barnehageloven § 16	0				
Forskrift om familiebarnehager § 7	0				
Forskrift om foreldrebetaling § 5	0				
Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager	7	0	4	2	1
Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager § 4	1	0	0	1	0
Barnehageloven § 16 a	1	0	1	0	0
Forskrift om regnskapsplikt for godkjente ikke-kommunale barnehager § 6	0				
Barnehageloven § 19 e	6	0	0	6	0
Barnehageloven § 19 g	6	0	2	2	2
Barnehageloven § 19 h	2	0	0	2	0
	23	0	7	13	3

Vi har også behandlet to klager etter barnehagelov § 19 f. En ble opphevet og en ble delvis medhold.

Klagebehandling - Frittstående grunnskoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Standpunkt i fag	2	0	0	2	0
Spesialundervisning, § 3-6	2	0	1	1	0
Skyss, § 3-7	1	0	1	0	0
	5	0	2	3	0

Klagebehandling - Frittstående videregående skoler (friskoleloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
	0	0	0	0	0

Klagebehandling - Grunnskolen (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Standpunkt i fag	59	0	18	40	1
Standpunkt i orden og oppførsel	2	0	1	1	0
Utsatt skolestart, § 2-1 tredje ledd	1	0	1	0	0
Bortvisning, § 2-10	1	0	1	0	0
Grunnskoleopplæring for voksne, § 4A-1	3	1	2	0	0
Spesialundervisning for voksne, § 4A-2	1	0	1	0	0
Spesialundervisning, § 5-1	12	5	2	5	0
Skyss, § 7-1	69	5	50	10	4
Skoleplassering, § 8-1	14	0	14	0	0
Permisjon fra opplæringen, § 2-11	1	0	1	0	0
Ekstra år i grunnskolen, § 2-1 fjerde ledd	1	0	1	0	0
Sentralt gitt skriftlig eksamen	109	37	72	0	0
Sum	273	48	164	56	5

FMTL hadde en nedgang i antall klager på standpunkt i fag fra 96 saker i 2017 til 59 saker i 2018. Det er fortsatt slik at i de fleste sakene blir skolens vedtak opphevet, men vi ser likevel at det prosentvis er flere som ikke får medhold nå enn forrige år. FMTL har hatt en stor oppgang i antall skyss-saker med mer enn det dobbelte antall saker i forhold til 2017. Vi er av den oppfatning at dette skyldes at fylkeskommunen har foretatt en revisjon av alle skoleskyssruter etter sammenslåingen til Trøndelag. De har også tatt i bruk et nytt målingsverktøy som har påvirket tilbudet for enkeltelever. Vi har også mottatt mange saker som er returnert eller veiledet i, fordi de er feilsendt eller det ikke foreligger klagemulighet på det aktuelle området. FMTL har dessuten også hatt klagesensur for sentralt gitt eksamen i matematikk.

Klagebehandling - Videregående skoler (opplæringsloven med forskrifter)

Type klage	Sum	Medhold / Delvis medhold	Ikke medhold	Opphevet	Avvist
Sentralt gitt skriftlig eksamen	5	0	5	0	0
Videregående opplæring for voksne, § 4A-3	1	0	1	0	0
Sentralt gitt skriftlig eksamen	5	2	3	0	0
Sum	11	2	9	0	0

Fylkesmannen i Trøndelag har på videregående ansvar for sensur og klagebehandling i norsk tegnspråk, norsk for hørselshemmede og tegnspråk fellesfag og programfag. Etter våreksamen 2018 mottok vi 4 klager i Tegnspråk fellesfag. 2 kandidater fikk ikke medhold i klagen. 2 kandidater fikk medhold (opp 1 og 2 karakterer). Vi mottok 1 klage i Norsk for hørselshemmede. Kandidaten fikk ikke medhold. Utfordringer knyttet til sensur og klagesensur er at vi mangler fagpersoner som kan brukes som sensorer og klagesensorer. Jeg viser til e-post sendt Utdanningsdirektoratet 2. mars 2018. Her er et lite utdrag fra denne e-posten: Vi har så få fagpersoner tilgjengelig at jeg er i tvil om sensuren og klagesensuren er mulig å gjennomføre. Sensur og klagesensur ble gjennomført i 2018, men vi har det samme problemet med svært få fagpersoner i 2019.

Status på samarbeidsarena og kompetanseutviklingstiltak for skole (fra kapittel 7.3.8.5 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en status på etableringen av samarbeidsarena mellom skoleeiere og UH-institusjoner, med sikte på kompetanseutvikling i grunnopplæringen. Fylkesmannen skal redegjøre for hva som er nyttige erfaringer og utfordringer i dette arbeidet. Fylkesmannen skal gi en beskrivelse av de tiltakene som er lagt til rette innenfor fagfornyelse, skolemiljø og andre relevante tiltak som inngår i kompetansemodellen.

FMTL har etablert samarbeidsforum for desentralisert kompetanseutvikling (Dekom) i Trøndelag. Det er utarbeidet mandat for forumet; godkjent og underskrevet av seksjonsleder og avdelingsdirektør. Mandatet ligger på hjemmesiden til FMTL.

Alle kommunene er representert i forumet gjennom 11 nettverk. Dette blant annet for å bygge kapasitet (11 kommunale representanter; inklusive fylkeskommunen).

Friskolene på grunnskolenivå er representert i de geografiske nettverk de naturlig tilhører. Alle så nær som én friskole er indirekte representert i samarbeidsforumet. Friskolene på videregående nivå er representert i fylkeskommunes kompetansenettverk.

UH er representert ved én deltaker fra Nord universitet, én fra NTNU og én representant for nasjonale sentre (Skrivesenteret og matematikksenteret). KS og Utdanningsforbundet er representert med én person hver.

Fylkesmannen er ansvarlig for innkalling og gjennomføring av møtene i samarbeidsforum. Det er planlagt 3-4 møter per år.

Samarbeidsforum har opprettet en pool med utviklingspartnere som gir prosess-støtte til alle kompetansenettverk. Det langsiktige partnerskapet ivaretas ved at det er faste kontaktpersoner fra Nord universitet eller NTNU (som inngår i poolen). Det er i de 11 kompetansenettverkene at analyse, prioritering og planlegging av kompetansetiltak lokalt skjer. Fylkesmannen har faste møtepunkt med kontaktpersoner for poolen, og får slik god innsikt i status i de ulike nettverkene.

Ting tar tid. Det har vært essensielt å skape forståelse og bygge bærekraftige strukturer med kapasitet. Vi må tørre å bruke tid. Sektor er kapasitetsmessig svært ulikt forberedt, og noen bygger nye strukturer mens andre omdefinierer og benytter gamle strukturer.

Forankring er utfordrende. Sektor må forstå forskjellen på eierskap hos den enkelte lærer – og tillitsvalgtes rolle i medbestemmelsesforum. Det er viktig at alle forstår at vi trenger begge deler.

Det er ei utfordring at desentralisert ordning for kompetanseutvikling kan bli opplevd som sentralisert ettersom vi har strukturer som samarbeidsforum og kompetansenettverk. På den ene siden fordrer ordningen strukturer på et overordnet nivå; så som kompetansenettverk og samarbeidsforum. På den andre siden skal skoleutviklingen organiseres som skolebasert kompetanseutvikling, altså møte lokale behov. Dette kan stå i motsetning til at beslutninger tas i samarbeidsforum, og at prioriteringer og planlegging i forkant skjer i kompetansenettverkene. For å lykkes her kreves dialog og gode prosesser på tvers av nivåene. Behov lokalt må aggregeres opp i kompetansenettverkene, og beslutninger på fylkesnivå må speile disse behovene. Når beslutninger er tatt, er det viktig at de overordnede målene er utgangspunkt for underliggende utviklingsspørsmål på den enkelte skole. Lærere må nemlig kjenne behov for, og mening i, å involvere seg i skoleutvikling. Krysningpunktet her er krevende, men ikke umulig.

FMTL er opptatt av at ordningen ikke bare skal bygge sektor (skolene). Det er viktig at også lærerutdanningene utvikles i denne ordningen. Vi har kalt dette det doble formålet. FMTL mener dette er en usikkerhetsfaktor/en stor utfordring. Det må etableres tydelige strukturer internt på lærerutdanningene slik at dette ikke blir en satellitt internt i systemet. Vår opprettelse av en pool (UH-ansatte som skal støtte nettverkene i analyse, planlegging og prioritering) er en nyttig tilvekst som vi mener kan bøte på utfordringen.

Det er utfordrende å skape forståelse for at UH allerede har et ansvar og finansiering for å bedre samarbeidet praksis og lærerutdanning.

Effektvurderinger blir krevende.

Sektor etterspør en større forutsigbarhet i økonomi når det gjelder størrelsesorden totalt for fylket. Uforutsigbarheten vanskeliggjør en langsiktig planlegging.

Det er mange kommuner i oppfølgingsordningen i Trøndelag. Det kan være vanskelig å se tiltak i sammenheng (unngå fragmentering).

Vi står på terskelen til å opprette en samarbeidsavtale med Nord universitet og NTNU. Denne avtalen skal sikre at universitetene får formalisert støtte fra FMTL og vi støtte fra universitetene.

FMTL tilbyr alle kompetansenettverk fagdager i tidlig innsats og pedagogisk bruk av nasjonale prøver.

På vårt årlige erfaringsseminar i Dekom har vi satt fokus på fagfornyelsen. Vi vil være behjelpelig i nettverkene for å få en riktig inngang til dette arbeidet.

Vi har et godt samarbeid mellom relevante parter på opplæringsområdet i fylket. Fagfornyelsen er ett tema som vi delvis planlegger i fellesskap, delvis hver for oss – men med kjennskap til hverandre. Vi ser også at fagfornyelse og overordnet del er et tiltak som går igjen i kompetansearbeidet i de fleste kompetansenettverk.

Vi vurderer å opprette et regionalt nettverk for begynneropplæring – i regi av og i samarbeid med skrivesenteret.

Status på samarbeidsarena og kompetanseutviklingstiltak for barnehage (fra kapittel 7.3.8.6 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en status på etableringen av samarbeidsarena for barnehagemyndighet, barnehageeiere og UH-institusjoner. Fylkesmannen skal redegjøre for hva som er nyttige erfaringer og utfordringer i dette arbeidet, og gi en helhetlig status på kompetanseutvikling på barnehagefeltet i fylket i henhold til tiltakene i revidert kompetansestrategi for barnehage (2018-2022).

Fylkesmannen skal også rapportere i tabell på tiltak innenfor kompetanse og rekruttering på barnehageområdet.

Rapporteringskravet er splittet i to (se kapittel 7.3.8.8) av tekniske grunner for å koble riktige tabeller til årsrapporteringen.

I arbeidet med å etablere arena for samarbeid mellom barnehagemyndigheter, barnehageeiere og UH-institusjoner har vi organisert og gjennomført oppgaven med mål om at alle aktørene skulle bli hørt og få mulighet til å delta i dialog. Slik la vi grunnlaget for en langsiktig regional ordning for kompetanseutviklingen for barnehagene i Trøndelag.

Det har vært tidkrevende å stå i denne prosessen, men effekten er at når vi på slutten av året etablerte samarbeidsforum for regional ordning for barnehager, uttrykte alle aktørene viktigheten at vi hadde gjennomført prosessen, selv om noen av disse underveis uttrykte at vi kunne spart tid ved å gjøre slik som de allerede hadde gjort i skolesektoren. Effekten vil være at ordningen har stor forutsetning for å bli forankret hos barnehagemyndighet, barnehageeiere og UH.

Det å etablere en samarbeidsarena har vært en konkret utviklingsoppgave for oss i den nye fylket. I prosessen har barnehagemyndighet, barnehageeiere og UH-institusjoner som tidligere tilhørte to fylker bli kjent med hverandre ved å dele sine forventninger, tradisjoner og kulturer. Det er av stor samfunnsmessig effekt at vi er blitt enige om å etablere en ordning med 10 geografiske kompetansenettverk. Det enkelte kompetansenettverket skal bestå av private og kommunale barnehageeiere samt de kommunale barnehagemyndighetene. Med utgangspunkt i analyser og kartlegging av eiernes kompetansebehov skal den enkelte region i samarbeid med UH, utarbeide plan over barnehagebaserte kompetanseutviklingstiltak. Barnehagemyndighetene skal med sin kunnskap om eiernes behov, bidra i planen med hvilke barnehageeiere som prioriteres og videre dimensjonering av tiltakene. (70 % av de statlige kompetansemidlene)

Det enkelte kompetansenettverk deltar med en representant i fylkets samarbeidsforumet for "regional ordning for kompetanseutvikling for

barnehage". Foruten 10 representanter fra kompetansenettverkene, er 1 privat barnehageeier fra Trondheim invitert med inn i samarbeidsforumet. Det er 2 lokale UH-institusjoner som tilbyr barnehagelærerutdanning, begge disse er representert i forumet. An andre aktuelle aktører er KS, Fagforbundet, Utdanningsforbundet, PBL og Sametinget representert i forumet. Til sammen er det 21 representanter i samarbeidsforumet som sammen fortsetter prosessen med å skape en ny arena for aktørene i barnehagesektoren i Trøndelag. Disse skal i samarbeid utvikle fylkesvis plan for de resterende 30 % statlige midler. Dette kan være tiltak innen barnehagefaglig grunnkompetanse, kompetansehevingstudier for fagarbeidere og assistenter, fagbrev som barne- ungdomsarbeider eller tilretteleggingsmidler for lokal prioritering. Dett ut fra en kartlegging og analyse av kompetansebehovet i barnehagene i fylket.

Den reviderte strategien for kompetanse og rekruttering 2018 – 2022 for fremtidens barnehage har vært det styrende dokumentet vi har forholdt oss til i både planlegging og gjennomføringen av prosessen med å etablere og organisere den regionale ordningen for kompetanseutvikling for barnehage. Vi har erfaring med å tydeliggjøre strukturene i form av roller og ansvar når nye statlige ordninger/reformer skal innføres i sektoren. Det gir effekt at roller og ansvar er blitt diskutert og gitt mening av aktørene som skal utøve disse rollene. Det ble utfordrende for vår dialog med enkelte kommuner da KD og Udir i løpet av året degraderer og endrer kompetansestrategiens oppgaver knyttet til kommunen som barnehagemyndighet.

Kompetansetiltak tabell 1

Kompetansetiltak	Midler brukt	Antall deltakere totalt	Andel deltakere fra kommunale barnehager	Andel deltakere fra ikke-kommunale barnehager
Fagbrev i barne- og ungdomsarbeiderfaget	0	0	0 %	0 %
Kompetansehevingstudier for assistenter og barne- og ungdomsarbeidere	0	0		
Kompetanseutviklingstiltak for samisk	0	0	0 %	0 %
Økonomisk tilrettelegging	0	0	0 %	0 %

Kompetansetiltak tabell 2

	Kompetansemidler til kommuner og barnehager
Midler brukt	6 300 000
Andel barnehagemyndigheter som har fått midler	100 %
Andel kommunale barnehager som deltar i tiltak	91 %
Andel ikke-kommunale barnehager som deltar i tiltak	64 %
Andel barnehager deltatt på tema: pedagogisk ledelse	78 %
Andel barnehager deltatt på tema: språkmiljø	54 %
Andel barnehager deltatt på tema: realfag	27 %
Andel barnehager deltatt på tema: barn med særslitte behov	24 %
Andel barnehager deltatt på tema: læringsmiljø	47 %
Andel barnehager deltatt på tema: dannings og kulturelt mangfold	33 %
Andel barnehager deltatt på tema: annet	43 %

Rapportering på forvaltning av tilskuddsordningene (fra kapittel 7.3.8.7 i TB)

Rapportere på

Årsrapporten skal inneholde en egenvurdering av hvordan embetene forvalter tilskuddsordningene i henhold til retningslinjene og gjeldende regelverk. Fylkesmannen skal redegjøre for eventuelle avvik i utføringen av forvaltningen og gi en omtale av iverksatte tiltak.

Tilskuddsordningene er forvaltet i henhold til retningslinjer og regelverk. Tertialrapporter er levert innenfor de satte rapporteringsfristene. Vi venter fremdeles på svar fra Utdanningsdirektoratet på vårt brev av 27.06.2018, vedrørende tilskuddsforvaltningen over statsbudsjettet kap 225 post 64.

Ingen avvik på tilskuddsområdet.

Rapporter på antall årsverk mm (fra kapittel 7.3.9.1 i TB)

Rapportere på

- Antall årsverk i landbruksavdelingen per 31.12.2018, antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2018, samt antall enheter/landbrukskontor i kommunene i fylket.

- Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindriftsforvaltning

- Ressurser avsatt til kontrollarbeid

Viser til tabell under.

Årsverk mm

Betegnelsen på rapporteringskrav	Antall
Antall årsverk i landbruksavdelingen hos FM per 31.12.2018	34.5
Antall årsverk i avdeling eller seksjon for reindrift hos FM per 31.12.2018	8.3
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2018 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	3.0
Antall årsverk brukt til kontroll hos FM i 2018 på reindriftsområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.2	0.1
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2018 på landbruksområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.1	16.0
Antall personer hos FM som har arbeidet med kontroll i 2018 på reindriftsområdet, jf resultatmål pkt 3.3.1.2.2	1.0
Antall enheter/landbrukskontor i fylket per 31.12.2018	40.0
Antall samlede årsverk i landbruksforvaltningen i kommunene per 31.12.2018	93.6

Rapporter på tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsvegnett... (fra kapittel 7.3.9.2 i TB)

Rapportere på

Rapporter på tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsvegnett, herunder omfang (kilometer/kroner) for nybygging, ombygging og vedlikehold av skogsvegnettet.

Som det framkommer av tallene er det for tiden svært stor aktivitet på vegbygging for tiden. Dette mener vi kommer som en følge av flere år med målrettet arbeid med fokus på veg både i forvaltningen og blant pådrivere. Vi legger også inn en stor innsats i forhold til å sikre vegplanleggingskompetanse både nå og i framtiden. Dette sikrer i stor grad at de vegene som bygges er av god kvalitet og som dermed vil tjene vegeier og samfunnets beste i framtiden. I 2018 hadde vi søknad om tilskudd som var langt over tildelt pott. Dette fører til at prioriteringen er hard og at det er kun de beste vegene som blir bygd. Men det er også mange gode vegprosjekt som ikke har fått tildelt tilskudd som burde hatt det. Dette er beklagelig da det er skogeiere som er motiverte for å bygge og lokal industri som har stort behov for lokalt tømmer.

Tiltak og virkemiddelbruk for bedre skogsvegnett

Skogsbilveier - type tiltak	Veilengde (km)	Tilskudd (kr)	Skogfond (kr)
Nybygging	18.9	6 950 853.0	5 728 034.0
Ombygging	47.9	15 122 624.0	13 156 336.0
Vedlikehold	169.0	0.0	1 210 328.0

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart... (fra kapittel 7.3.9.3 i TB)

Rapportere på

Innenfor regionalt kartsamarbeid og arealressurskart skal det rapporteres i henhold til tabell:

- Eventuelle kommuner i fylket som ikke har ajourført AR5.
- Eventuelle utfordringer kommunene har med ajourføring av arealressurskart (AR5).

Kommunene Frøya, Osen, Klæbu, Røyrvik, Namsskogan, Flatanger, Vikna og Nærøy har ikke hatt kontinuerlig ajourhold av AR5 i 2018. Meget stor aktivitet m.h.t. periodisk ajourhold av AR5.

Gjennom sentral oppdatering av landbruksregisteret fra jordregister oppfyller alle kommuner kravet i 2018.

Kartsamarbeid og arealressurskart

	Kommuner uten ajourføring/oppdatering	Antall kommuner som ikke har ajourført/oppdatert	Antall kommuner i fylket
AR5 tilstand	17 %	8	48

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning... (fra kapittel 7.3.9.4 i TB)

Rapportere på

Gi en overordna vurdering av kontrollresultatene i forbindelse med forvaltning av inntekts- og velferdspolitiske tiltak.

For 2018 ble det gjennomført risikobasert forvaltningskontroll i 8 kommuner. Fylkesmannen prioriterte NMSK, Skogfond, regionalt miljøtilskudd, SMIL, AR 5 og drenering. Det ble konstatert et høgt antall avvik i enkelte kommuner, i sum 81. Manglende dokumentasjon av det som er utført og lagt til grunn, behandling av ufullstendige søknader og manglede vurdering av avkorting går igjen som feil som gir avvik.

Vi har over år sett en positiv utvikling i kommunene når det gjelder forvaltningen av de økonomiske virkemidlene i landbruket. Samtidig ser vi at det er stor variasjon mellom kommunene. Det er av den grunn viktig også fremover å ha fokus på forvaltningskontroller. I det nye fylket har vi valgt å spisse kontrollene. Det er litt ulikt mellom tilskuddsordningene hvor gjennomførbart og nyttig dette er, men for mange av

tilskuddsordningene kommer vi til å fortsette med dette. Det er på alle de stedlige forvaltningskontrollene gjennomført egenvurdering og forvaltningsdialog hos kommunene. Kommunene gir gode tilbakemeldinger på dette.

På skog har vi også i 2018 prioritert 5-års vedlikeholdskontroller av skogsbilveier i forhold til vilkår om vedlikehold. Kun 5 år etter bygging er det svært få avvik å finne på skogsbilveiene. Kontrollene virker imidlertid forebyggende. De fører til økt fokus på vegvedlikehold blant skogeierne og man får gjennom merknader påpekt ting som på sikt kan gi store utfordringer. Samlet sett mener vi derfor dette er viktig å prioritere.

Vi har nå fem kommuner der vi har bedt om innsending av alle vedtak etter konsesjonsloven med hjemmel i Jordloven § 3. Det er så langt ikke avdekket noen avvik gjennom dette arbeidet, men vi mener allikevel at dette er et nyttig verktøy i forhold til få justert praksisen knyttet til saksbehandling i enkeltkommuner.

I henhold til tabell i årsrapport skal det gis en oversikt... (fra kapittel 7.3.9.5 i TB)

Rapportere på

I henhold til tabell i årsrapport skal det gis en oversikt over og en vurdering av klager og dispensasjonssøknader behandlet av fylkesmannen.

Viser til tabell under.

Klage- og dispensasjonssaker

Betegnelse på rapporteringskrav	Klager medhold	Klager delvis medhold	Klager avslag	Klager under behandling	Dispensasjoner innvilgelse	Dispensasjoner avslag
Produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning ved ferie og fritid	1	1	6	3	33	25
Avløsning ved sykdom og fødsel mv.	3	0	0	3	35	0
Tidligpensjon for jordbrukere	0	0	4	4	1	3
Regionale miljøtilskudd	0	0	4	4	1	3
Veterinære reiser	0	0	2	2	1	1
SMIL	1	0	2	3	0	0
NMSK	3	0	0	1	0	0

Godkjente bruksregler og utarbeidede distriktsplaner (fra kapittel 7.3.9.6 i TB)

Rapportere på

- Rapporter på andel godkjente bruksregler og andel utarbeidede distriktsplaner
- Beskriv hvilke tiltak fylkesmannen har gjennomført knyttet til brudd på bruksreglene, samt ulovlige gjerder og anlegg.

10 av 10 distrikter har godkjente bruksregler. 9 av 10 distrikter har godkjente distriktsplaner. I tillegg har vi Trollheimen slette og 5 reinlag med godkjente bruksregler og driftsplaner.

Saanti slette gikk over øvre reintall ved godkjenning av melding om reindrift. Dette ble fulgt opp ved behandling av tilskudd, i tråd med forskriften. Det var ellers ikke registrert brudd på bruksregler.

Avkorting produksjonstilskudd (fra kapittel 7.3.9.7 i TB)

Rapportere på

Gi en kort analyse/vurdering av kommunenes arbeid med avkorting ved feilopplysninger

Fylkesmannen har fulgt opp kommunenes arbeid med avkorting ved feilopplysninger gjennom våre forvaltningskontroller i.h.t. kontrollplanen. Manglende vurdering av avkorting ved feilopplysninger er fortsatt en gjenganger når det gjelder avvik som er funnet hos kommunene. Fylkesmannens vurdering er likevel at det er en positiv utvikling i de fleste kommuner når det gjelder å etterleve regelverket på dette området.

Skade- og erstatningsomfanget etter avlingssvikt i jordbruket (fra kapittel 7.3.9.8 i TB)

Rapportere på

Etter en svært tørr sommer har mange Fylkesmenn måttet legge ekstra innsats i prognosering av skade- og erstatningsomfanget etter avlingssvikt i jordbruket. I tørkeområdene må Fylkesmennene påregne ekstraordinær saksmengde for ordningen med erstatning etter avlingssvikt. Oppgaven er beskrevet i VØI pkt. 5.1.10.13 hvor det normalt kun skal avviksrapporteres. På grunn av årets ekstraordinære situasjon vil vi at Fylkesmennene skal rapportere på følgende;

- Kvantifiser forvaltningens ekstra innsats grunnet ekstraordinær avlingssvikt i jordbruket.
- Gi en kort oversikt over hvilke tiltak som ble iverksatt, i embetet og overfor kommunene
- Vurder effekten av tiltak som ble iverksatt
- Gi en kort vurdering av hvilke forhold som medvirket til eller vanskeliggjorde arbeidet for å nå Regjeringens mål om at erstatningssakene skal behandles i 2018.

Kvantifiser forvaltningens ekstra innsats grunnet ekstraordinær avlingssvikt i jordbruket:

Fylkesmannen har utført en ekstrainsats på ½ årsverk, ut over det som var planlagt, som følge av avlingssvikten i 2018.

Gi en kort oversikt over hvilke tiltak som ble iverksatt, i embetet og overfor kommunene:

Det ble bedt om prognoser tre ganger i løpet av vekstsesongen, to pr. brev og en over tlf. Regelmessig informasjon om ordningen gjennom brev til kommunene. Kommunene ble oppfordret til å prioritere arbeidet med avlingsskadesøknadene. Det ble gjennomført en fagdag med tema produksjonstilskudd og erstatning etter klimabetinget avlingssvikt.

Vurder effekten av tiltak som ble iverksatt:

Ikke alle kommunene ga gode tilbakemeldinger på prognosene. Det var også stor forskjell på kommunene angående behandling og prioritering av søknadene.

Gi en vurdering av hvilke forhold som medvirket til eller vanskeliggjorde arbeidet for å nå Regjeringens mål om at erstatningssakene skal behandles i 2018:

Enkelte kommuner prioriterte ikke arbeidet med søknadene. I tillegg manglet enkelte dokumentasjon på skadeårets avling/avling ikke solgt i 2018.

Fylkesmannen skal gi en samlet egenvurdering... (fra kapittel 7.3.10.1.1 i TB)**Rapportere på**

Fylkesmannen skal gi en samlet egenvurdering av hvordan arbeidet med 0-24-oppgaven har fungert i henhold til embetets målsettinger og ambisjoner. Herunder skal det framkomme hvilke egne mål som er satt for arbeidet, jf, andre oppdrag 3.2.1.6.1. I egenvurderingen skal fylkesmannen vurdere hvilke tiltak som har gitt de beste resultatene og i størst grad bidratt til samarbeid og samordning i og mellom kommuner og fylkeskommunen, tjenester og institusjoner som arbeider for og med utsatte barn og unge og deres familier.

Fylkesmannen i Trøndelag organiserer 0-24 oppdraget gjennom den tverrfaglige barn- og ungegruppen. Fylkesmannen i Trøndelag har for 2018 valgt ut følgende målsettinger og tilhørende tiltak:

Mål 1: Sikre barn og unges medvirkning og at barn og unges beste er et grunnleggende prinsipp på alle nivå

Tiltak:

- Samarbeid med Trøndelag fylkeskommune og Ungdommens

fylkesutvalg

- Utviklet et digitalt samtaleverktøy «Her bor» for

å i større grad få frem barnets stemme under institusjonstilsyn.

- Samarbeid med Forandringsfabrikken, blant annet for intern kompetanseheving

- Utbetalt skjønnsmidler

Mål 2: Være en tydelig aktør i arbeidet mot vold og overgrep mot barn og unge

Tiltak:

- Felles fagdag for ledere og mellomledere i statsstatene som inngår i Velferdsnettverket. Utarbeide felles handlingsplan.

- Bidra til kompetanseheving innen temaet varslingsplikt

- Utbetalt skjønnsmidler

Mål 3: Bidra til bedre tverrfaglig samhandling mellom aktørene samarbeidet med utsatte barn og unge

Tiltak:

- Påbegynt kartlegging av hvilke kompetansetiltak kommunene i fylket deltar i

- Utbetalt skjønnsmidler

Mål 4: Legge til rette for at barn og unge sikres sunn og næringsrik mat og gode måltidsopplevelser i løpet av skoledagen

Tiltak:

- Fagdag

- Utbetalt skjønnsmidler

De tiltakene vi erfarer har hatt størst effekt er koordineringen av 0-24 oppdraget gjennom Velferdsnettverket i Trøndelag og i samarbeid med kompetansesenternettverket. Dette medfører at mange av aktørene på velferdsområdet har det samme kunnskapsgrunnlaget, de samme fokusområdene og samarbeider om noen felles tiltak. Videre ser vi effekt av 0-24 har blitt et fyrtårn for embetet og at det derfor er en naturlig tematikk i mange av møtene med sektor. I 2018 har 0-24 vært et av de områdene Fylkesmannen i samråd med kommunene har valgt som fellessatsing for fylket og det er utbetalt skjønnsmidler til flere prosjekt relatert til målsettingene for 0-24-oppdraget.

Fylkesmannen skal gi en samlet redegjørelse... (fra kapittel 7.3.10.2.1 i TB)

Rapportere på

Fylkesmannen skal gi en redegjørelse for arbeidet og erfaringene embetet har gjort seg i det tverretatlige samarbeidsprosjektet «Forsøk med NAV-veileder i videregående skoler». Herunder bes det om en redegjørelse av konkrete tiltak i embetet og planer embetet har for det videre arbeid i fylket.

Kvaliteten på gjennomføringen av forsøket har vært ulik mellom de to styringsgruppene. Den ene styringsgruppen har lyktes i større grad enn den andre. Det har bidratt til nesten en halvering av frafallet ved skolen. Det har også ført til at elever har blitt tilbakeført til skolen.

Det er følgende suksessfaktorer vi ser: 1. faste dager med NAV-veileder på skolen. 2. Økonomisk sosialhjelp har vært avgjørende for å fortsette på skolen for mange. 3. Samarbeidet mellom elevtjenesten og NAV har ført til et større "trykk" og samlet innsats for å hindre frafall.

Embetet har fast medlem i styringsgruppene, legger ut nyheter om erfaringer og sørger for at erfaringer blir kjent for politikere, skoleledere og andre ledere som arbeider med området. Fylkesmannen har vært en pådriver i forhold til å samle kvalitative og kvantitative data med tanke på å tydeliggjøre effekten av ordningen ved Ole Vig videregående skole. Disse dataene har blitt brukt både i nyhetsartikler på hjemmesiden og av andre. Fylkesmannen ønsker å bidra til at dette blir en fast ordning ved flere videregående skoler. Uansett ser vi at et fast og systematisk samarbeide mellom NAV og videregående skole er et viktig tiltak.

Det todelte målet i rovviltpolitikken (fra kapittel 7.3.10.3.1 i TB)

Rapportere på

Rapporter på status i forvaltningen av det todelte målet for rovviltpolitikken

Landbruksavdelingen deltar aktivt i sekretariatet for rovviltmemda for region 6. Fylkesmannen, med både landbruks og klima og miljøvernadv., har gjennomført felles møter med saunærings og faglaga på fylkesnivå for dialog om bruk av FKT-midler og tilskudd til beitetiltak. Videre har Fylkesmannen med begge avdelinger deltatt på lokale dialogmøter i Meråker og på Fosen i.f.m. rovviltsituasjoner. Det legges vekt på kontakt og involvering mellom avdelingene. Landbruksavdelingen blir blant annet involvert i.f.m. behandling av søknader om skadefelling.

3.4 Redegjørelse for, analyse og vurdering av ressursbruk

Embetet fikk i 2018 et mindreforbruk på kr.7,065mill på vårt driftskapittel 525, noe som utgjør 3,44% av tildelt ramme. Mindreforbruket skyldes at embetet hadde en forsiktig bruk av midler i oppstarten pga usikkerhet rundt hva som lå av faste forpliktelser i overgangen, samt at vi ved inngangen til 2018 påregnet ny finansieringsmodell fra 2019. Året har også vært preget av mange endringer i bemanningen som har gitt vakanser

av ulik grad.

Fusjonen og ny organisasjonsmodell har gjort noen utslag mellom ressursområdene pga endringer på ledernivåene, endret avdelingssammensetninger, to lokasjoner og reiseutgifter, ny budsjettmodell har gitt økt regnskapsført overhead, og økte lønnsutgifter pga lønnsoppgjør 2018.

Fylkesmannen mener ressursbruken har vært effektiv i 2018 til tross for mindreforbruket. Lønnsandel og husleieandel av driftsutgiftene på kap.525.01 utgjør hhv 81% og 13%, så ca.94% av embetets tildelte driftsramme er knyttet opp mot faste utgifter. Dette er noenlunde samme forholdstall som i 2017, men driftsutgiftene er redusert med 5,6mill pga økt regnskapsført overhead, og lønnsutgifter er redusert. Embetet har også mange fast ansatte som er lønnet på prosjektmidler.

Se også ledelseskommantar i årsregnskapet.

Særskilte forhold er kommentert nedenfor.

Drift kap.0525:

KLD: Området har en liten økning. Fikk rammeoverført midler til en nasjonalparkforvalter i 2018. Redusert bruk av vikarer/midlertidig tilsatte i 2018. Reduksjon av inntekter fra 2017 skyldes i hovedsak feilført prosjektinntekt på 0,49mill som er korrigert i regnskapet i 2018.

JD: Økningen skyldes i hovedsak endringer i bemanningen knyttet til fusjon, samt reduksjon i NAV-refusjoner. Overhead i 2017 var feilført med resultatområde 512. Resultatområde 570 Integrasjon av innvandrere ble fra 1.5.2018 overført fra Justisdepartementet (JD) til Kunnskapsdepartementet (KD) og resomr370. Vi endret ikke føring mot resomr i 2018, men brukte 570 i hele 2018. 370 er etablert fra 1.1.2019 – kap 0525 01. Forbruk på resomr 570 1.1-30.4.2018 var kr 74 422, og 1.5-31.12.2018 var kr 199 166

LMD: Nedgangen på området skyldes i hovedsak endringer i bemanningen på direktørnivå knyttet til fusjonen. En omfordeling av midler til reindrift gav et kutt på kr 176.000 i 2018.

BLD: Nedgangen på området skyldes i hovedsak endringer i bemanningen på ledernivå knyttet til fusjonen. Det har også vært en reduksjon i midlertidige stillinger i 2018. Noe økte reiseutgifter.

KMD: Det store nedgangen på området skyldes i hovedsak en stor økning i bokført overhead i 2018 knyttet til ny budsjettmodell. I tillegg har vi reduserte lønnskostnader som følge av endringer i bemanningen knyttet til fusjonen. Området har også en større nedgang i inntekter og NAV refusjoner. Området har for øvrig økte utgifter knyttet til husleie, oppgradering av møterom og på ombygging av lokaler. Husleie reindrift og utgifter til statsborgerseremoni var ført mot feil resomr i 2017, hhv resomr 299 og 470.

KD: Nedgangen på området skyldes reduksjon i faste og midlertidige stillinger knyttet mot fusjonen. Resultatområde 570 Integrasjon av innvandrere ble fra 1.5.2018 overført fra Justisdepartementet (JD) til Kunnskapsdepartementet resomr370 (KD). Vi endret ikke føring mot resomr i 2018, men brukte 570 i hele 2018. 370 er etablert fra 1.1.2019. Forbruk på resomr 570 1.1-30.4.2018 var kr 74 422, og for perioden 1.5-31.12.2018 var det kr 199 166.

HOD: Økningen på området i 2018 skyldes bl.a. flere vakanser fra 2017 som er besatt i 2018. Det har også vært en vridning til ressursområdet pga endringer i bemanningen knyttet til fusjonen (jf. nedgang AD). Området har også noe økte reiseutgifter, samt en økning i kjøp av eksterne bistand – legearbeid og saksbehandling. Det var også en økning i sykepenger på 0,5mill.

ASD: En vridning til ressursområdet HOD i 2018 pga endringer i bemanningen og lønnsbelastning knyttet til fusjonen.

“Andre” – ingen vesentlige avvik.

Lønnsoppgjør i 2018 påvirker også lønnstallene på alle områdene.

Fagdepartement, lønnskonto 5000-5420, unntatt kap. 052521:

På **KD** utgjør kr 12.850.070 godtgjørelse til sensorer, en liten reduksjon fra 2017. Rest er lønn egne ansatte. Økningen på området skyldes stor økning i tildeling på §9A. Vi har samtidig fått redusert tildeling på tilsynsoppgaver barnehage.

På **HOD** utgjør kr.6.605.544 godtgjørelse til kontrollkomisjonene, en økning på kr.564.657 som blant annet skyldes noe etterslep fra 2017. I tillegg er det utbetalt kr.149.650 i godtgjørelse til andre eksterne. Rest er lønn egne ansatte.

På **ASD** utgjør kr.22.920 utbetalinger til eksterne. Rest er lønn egne ansatte, en økning fra 2017 pga økt tildeling på prosjekt «sosiale tjenester».

På **KLD** utgjør kr.1.373.539 utbetalinger til eksterne, i hovedsak godtgjørelse til styrene for nasjonalparkforvaltningen, rovviltnevd og villreinnemnd. Rest er lønn egne ansatte. Nedgangen på området fra 2017 skyldes i hovedsak rammeoverføring av forvalterstilling Forollhogna nasjonalpark til drift, bortfall av midler til vannrammedirektivet, redusert belastning på gebyrinntektene. Ansvar for høstbare viltarter ble i 2018 overført fra KLD til LMD, og midlene ble flyttet fra kap1425 til kap1140, men KLDs resomr 010 ble brukt videre i stedet for LMD sitt resomr299. Dette utgjør i sum kr 1.663.008.

På **JD** utgjør Kr.1.540.886 utbetalinger til eksterne, hhv fri retts hjelp og vergehonorar, en reduksjon fra 2017 på kr.855.901. Rest gjelder lønn egne ansatte vergemål. Økte kostnader egne ansatte pga økt tildeling på vergemål i 2018. Reduksjon på vergehonorar skyldes i stor grad at svært mange av den store strømmen av mindreårige flyktninger nå har blitt 18 år, og har ikke representant eller verge lengre. Reduksjon på Fri

rettshjelp skyldes mindre utlendingssaker, samt at stadig færre faller inn under ordningen pga inntektsgrensene ikke er endret siden 2009.

BLD: Lønn egne ansatte. Økt lønnsbelastning pga nye midler til arbeid med kommunale læringsnettverk og kompetansetiltak, og dialogmøter med kommunene.

LMD: Ansvar for høstbare viltarter ble i 2018 overført fra KLD til LMD, og midlene ble flyttet fra kap1425 til kap1140, men KLDs resomr 010 ble bruk videre i stedet for LMD sitt resomr299. Dette utgjør i sum kr 1.663.008.

På **KMD** er det lønn egne ansatte. Reduksjon pga redusert ramme til Byvekstavtale og statlige innsigelser, samt bortfall midler til fusjonsprosessen. Ny tildeling i 2018 på endringer i kommunestrukturen.

Embetet har ca 13,6 årsverk totalt på kap.525 post21 som ikke er med i tallene – i hovedsak knyttet til servicetorg/fellestjenesten på drift Statens hus i Trondheim og Steinkjer, hvorav embetet betaler en andel av dette på ca 4,8 årsverk.

Ressursrapportering

Departement	Kapittel 0525, 2018	Fagdep. 2018	Kapittel 0525, 2017	Fagdep. 2017
Arbeids- og sosialdepartementet	1 961	3 160	2 780	2 577
Barne- og likestillingsdepartementet	8 385	575	9 186	297
Helse- og omsorgsdepartementet	30 646	10 065	28 703	9 808
Justis- og beredskapsdepartementet	6 827	17 967	6 341	18 458
Klima- og miljødepartementet	22 441	6 880	22 193	8 790
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	78 423	1 544	83 700	2 127
Kunnskapsdepartementet	14 077	18 014	14 689	17 047
Landbruks- og matdepartementet	34 905	4	35 726	80
Andre	457	0	461	0
Sum	198 122	58 209	203 779	59 184

Tallene stemmer med regnskapet. Drift kap.0525 er summen av kap. 052501+kap. 352502. Fagdep. er lønnskonto 5000-5420 på alle fagkap, unntatt kap 0525.

3.5 Samlet vurdering av måloppnåelse i forhold til samfunnsoppdraget og regnskapsresultat

Ut ifra en helhetsvurdering mener vi embetet har løst samfunnsoppdraget på en god måte innenfor våre gitte økonomiske rammer. Resultatene er oppnådd i et krevende år med første driftsår som fusjonert embete. Se også fylkesmannens beretning kap.1.

For embetets regnskapsresultat for alle kapitler og poster viser vi til årsregnskapet i kapittel 6.

4 Styring og kontroll i embetet

4.1 Redegjørelse for vesentlige forhold ved embetets planlegging, gjennomføring og oppfølging

Som nyetablert embete har Fylkesmannen brukt mye ressurser på å få på plass nødvendig internkontrollsystem for det nye embete. Dette har nødvendigvis tatt noe tid men vi mener vi på tross av dette har hatt få uønskede hendelser i løpet av 2018.

I tillegg til å få på plass internkontrollen har vi også i 2018 jobbet frem en ny Strategisk Plan for 2019-22. Dette har vært en bredt forankret prosess der Strategisk Plan har vært gjennomgående tema i lederutviklingsprogrammet, ansatte har vært involvert både gjennom questback, gruppearbeid på embetssamling, høringer samt også gjennom at dette har vært tema i medbestemmelsesmøte og AMU. Den nye Strategiske planen sier noe både om visjon, verdigrunnlag, mål og strategier for å nå mål.

Vi har både i 2017 og 2018 jobbet mye med og finne en form på budsjettarbeidet i embete. Usikkerhet omkring ny finansieringsmodell for fylkesmennene har gjort det vanskelig for oss å jobbe frem en økonomiplan for flere år. Embete har rammefordelt det meste av budsjettet til resultatansvarlige avdelingsdirektører.

Fylkesmannen har mål- og resultatstyring som grunnleggende styringsprinsipp.

De viktigste styringsverktøyene er det årlige tildelingsbrevet, sammen med VØI og operasjonaliseringen av dette i virksomhetsplanene i embetet.

4.1.1 Embetets risikostyring

Vi har i 2018 fått på plass et årshjul for styring og rapportering der avdelingene tertialvis rapporterer på økonomi, sykefravær, turn-over, restansesituasjonen, evt avvik i forhold til VP og tildelingsbrev/VØI, evt. risiko og tiltak for å minimere dette samt status i forhold til implementeringen av Risk Manager. Dette er da tema på møter i ledergruppen og er ledelsens gjennomgang av statusen i embetet.

Embetet har i 2018 hatt en egen gruppe med representanter for alle avdelinger som har jobbet med å utvikle og implementere embetets arbeid med internkontrollsystemet Risk Manager. Selv om vi har mer å gå på når det gjelder og få implementert det i daglig drift har vi i 2018 tatt i bruk både dokumentmodulen, avviksmodulen og ROS delen av systemet.

Vi har i 2018 også utarbeidet ny mal for embete når det gjelder Virksomhetsplanleggingen. Denne vil bli tatt i bruk fra 2019 og vil si noe om hver avdelings viktigste prioriteringer for året, avdelingenes bidrag til Strategisk Plan, HMS samt vurdere risiko og tiltak for å minimere risiko for at mål og strategier ikke nås. Enkelte avdelinger velger, for å ha tilstrekkelig styring og kontroll å lage egne virksomhetsplaner på seksjonsnivå ned på ukeverkfordeling av den enkelte ansatte på ulike embetsoppdrag, for derigjennom og styre ressursbruken best og mest effektivt mulig.

4.1.2 Embetets internkontroll, herunder iverksatte tiltak

Vi mener våre rutiner for styring og kontroll er godt tilpasset den risiko og vesentlighet vi potensielt kan utsettes for.

Risikostyring er en integrert del av embetets system for virksomhetsstyring.

Det er gjennomført et omfattende arbeid i 2018, i alle avdelinger, med å jobbe frem og sikre etterlevelse av rutiner og praksis for det nye Fylkesmannsembete.

Vi har kommet langt på å få på plass et internkontrollsystem og få lagt gode rutiner for saksflyt for eventuelle avvik, varslingssaker o.a.

Vi har hatt en partssammensatt gruppe, nedsatt av AMU, som har jobbet frem et helhetlig internkontrollsystem for HMS etter arbeidsmiljølovens krav.

Det var ikke mulig å få alt av internkontrollsystemer og rutiner på plass før 2018, så vi har måttet bruke store deler av 2018 for å få laget og begynt implementert dette.

På tross av dette vurderer ledelsen at det er god styring og kontroll i virksomheten. Vi har da hensyntatt:

- Embetet sin evne til å nå de mål og resultat som er satt i tildelingsbrev og embetsoppdrag
- Embetet sin evne til effektiv ressursbruk innenfor tildelte midler
- Økonomistyringa i embetet
- Kontroll med at risiko er innenfor akseptabelt nivå

4.1.3 Bemanning, kapasitet og kompetansesituasjonen i embetet

Embetet har i 2018 brukt ressurser på internt arbeid for å nivellere praksis, lage rutiner og sikre samhandling mellom kontorer og avdelinger. Dette, kombinert med effekter av bl.a ABE – reformen utfordrer kapasiteten på flere områder i embetet. Dette gjelder bl.a. innenfor plan og vergemål, landbruk, rovdyr, rettighetsklager helse og skolemiljø

Innenfor for eksempel vergemål har saksmengden også i 2018 vært stor og også økende. Det arbeides hele året målrettet med å få ned restansene. Det er krevende å hele tiden prioritere tilgjengelig kapasitet blant de ulike oppgaver innenfor porteføljen. Oppgaver som er utfordrende å fylle i tillegg til saksområder med resultatmål er bl.a.: samtykkesaker, tilsyn og opplæring av verger samt tilgjengelighet og løpende oppfølging av verger.

På landbruk er antall ansatte er redusert etter sammenslåingen av embetene. Oppgaver og fagansvar er fordelt for å sikre en best mulig utnyttelse av den samla kompetansen i avdelingen. Kompetansen bør styrkes innen klimaområdet, som et viktig satsingsområde for avdelingen framover. Vi bør dessuten øke fokuset på ivaretagelse av ressursgrunnet.

Oppvekt og velferd har den største utfordringen hva gjelder kapasitet og kompetanse på skolemiljø. Den nye ordningen har gitt oss betydelige meroppgaver, hvor vi pr. i dag bruker om lag 2 årsverk mere enn hva vi har fått tildelt av ressurser. Dette sammen med at de fleste som har sluttet hos oss nettopp har sluttet på dette området, gjør dette til et kritisk område.

Generelt opplever embete at vi rekrutterer godt, på alle lokasjonene til ledige jobber hos oss, men vi skulle selvfølgelig ønsket lavere turn-over på enkelte områder.

4.1.4 Forvaltning av egne eiendeler (materielle verdier)

Kontorsted Steinkjer

Fylkesmannen leier 5.236 M2 av Statsbygg Midt-Norge i Statens Hus Steinkjer. Leieavtalen gjelder til 2031. Vi opplever god samhandlingen med Statsbygg når det gjelder behov for vedlikehold både for eget leieareal og fellesarealene i Statens Hus. Fylkesmannen koordinerer bruken av fellesarealene og tilhørende utstyr knytta til disse på vegne av alle leietakerne på Statens Hus.

Fylkesmannen har også ansvaret for fellestjenestene på «huset». Disse omfatter bl.a. ekspedisjon, renhold, internvaktmester, husvert og tjenester knytta mot felles IKT-tjenester og kurs- og konferanseaktiviteter. Dette medfører at Fylkesmannen har arbeidsgiveransvar for ca. 11 årsverk knyttet til dette området.

Kontorsted Trondheim

I Trondheim leier vi tre lokaler i tilknytning til hverandre (5.116 m2 inkl. fellesarealer). Utleiere er Entra Eiendom AS og Konsulen AS. Leiekontrakter med Konsulen AS nærmer seg utløp og det er igangsatt forberedelser for å innhente tilbud på nye leieforhold i samarbeid med Statsbygg.

Fylkesmannen har ansvaret for Servicetorget i Statens Hus. Dette utfører tjenester knyttet til ekspedisjon, kurs- og konferanseaktiviteter. Dette medfører at Fylkesmannen har arbeidsgiveransvar for ca. 3 årsverk knyttet til dette området.

Reindriftsavdelingen

Lokasjon Snåsa leier lokaler av Samien Sietje i Snåsa kommune. Leieavtale er forlenget fram til at utleier skal inn i nye lokaler. I løpet av denne perioden må lokasjonen finne nye lokaler.

Lokasjon Røros har leiekontrakt med Øra 28 og denne går ut i 2019. Embetet vil innhente tilbud på flere leieforhold i 2019.

Reindriftsavdelingen disponerer egne leiebiler, ATV'er, feltutstyr inkludert snøscootere, kjelker, og bilhengere. Snøscootere fornyes ved behov og avhengig av tildeling på post 45. Tyngre feltutstyr oppbevares i leide lagerbygg.

Avdelingen har ansvar for og tilsyn med ett grensegjerde på 70 km langs riksgrensen og sperregjerder på til sammen 54 km i Røros, Hemsedal og Lærdal kommune. I den forbindelse har de også tilgang til 10 tilsynsbuer (grensebrakker) og en hytte.

Nasjonalparkforvalterne

Vi leier kontorer/arbeidsplasser for nasjonalparkforvalterne i Røyrvik, Lierne og Tydal. Disse er i tilknytning til andre kontorfellesskaper som gjør at de har tilgang til nødvendige kontorfasiliteter.

På Røros leier vi egne lokaler av Doktortjønna Eiendom AS.

Sklinna Fyr

Fylkesmannen leier «Sklinna Fyr» av Kystverket Midt-Norge. Formålet med denne leien er forskning og kartlegging i samarbeid med universitetene i Trøndelag. Leieavtalen opphører i juli 2021.

Eiendeler

Embetet fører oversikt over eget datautstyr og inventar. Fagavdelingene har oversikt over eget utstyr for bruk i arbeidet utenfor embetet.

Reindriftsavdelingen disponerer bl.a. 2 leasing biler, 1 ATV med henger, 4 snøscootere, 4 bilhengere, 9 tilsynshytter/ brakker med innbo og

løsøre, samt generelt feltutstyr.

4.1.5 Oppfølging av eventuelle avdekkede svakheter/utfordringer, herunder merknader fra Riksrevisjonen og status for arbeidet med informasjonssikkerhet

Riksrevisjonen

Riksrevisjonen hadde ingen merknader til regnskapsrevisjonen for 2017 for Fylkesmannen i Nord-Trøndelag og Fylkesmannen i Sør-Trøndelag, og heller ingen særskilte merknader knyttet til interimrevisjonen av regnskapet og rutineene høsten 2018. Årsregnskapet 2018 er ikke ferdig revidert, og revisjonsrapporten er forventet å foreligge i løpet av 2.kvartal 2019.

Det er også pågående revisjoner hos noen fagavdelinger, men det foreligger ikke rapport på disse på nåværende tidspunkt.

Informasjonssikkerhet

Det ble etablert sikkerhetsutvalg for det nye embetet i 2018.

FMTL deltok i nasjonal sikkerhetsmåned i 2018. Alle ansatte gjennomførte opplæringen som ble distribuert i forbindelse med denne.

Det er oppnevnt felles personvernombud for embetene. Det er Merete Varpe hos Fylkesmannen i Agder.

4.2 Rapportering av andre vesentlige forhold knyttet til personalmessige forhold, likestilling, HMS/arbeidsmiljø, diskriminering, ytre miljø og lignende

Nytt embete har krevd at vi har etablert samarbeidsarenaer for medbestemmelse og arbeidsmiljø, blitt enige om flere nye lokale avtaler, nye retningslinjer og politikker.

Det er medbestemmelsesmøter på virksomhetsnivå og avdelingsnivå med representasjon etter hovedavtalen. Lokal tilpasningsavtale til HA er etablert, og denne er førende for arbeidet.

FMTL har nytt permisjonsreglement, livsfasepolitikk, lønnspolitikk, lokal særavtale om seniorfri, varslingplakat og AKAN retningslinjer.

Personalmessige forhold/likestilling

Antall årsverk var ved utgangen av 2018 var 253,9. Ved utgangen av 2017 hadde FMST 146,9 årsverk og FMNT 124,2 årsverk. Antall årsverk er redusert med 17,2.

Ledergruppen har bestått av 2 kvinner og 7 menn (fylkesmann, ass. fylkesmann og 7 direktører). Embetet har 20 seksjonsledere, hvor det i 2018 var 9 kvinner og 11 menn.

I løpet av 2018 ble 9 ansatte pensjonister (alders, AFP og uførepensjonister), 16 sluttet av andre årsaker og ble erstattet. Det gir en turnover på 5,7%.

Det har vært mange rekrutteringsprosesser i 2018, både for faste ledige stillinger, vikariater og tidsbegrensede engasjement. Totalt har vi hatt 26 stillingsutlysninger, hvorav flere med samlet utlysning for to stillinger. Til sammen er det registrert 727 søker til disse stillingene. Det har vært kvalifisert søkere til alle stillinger.

Det ble innført stillingsstopp for stillinger i administrasjonsavdelingen fra mai, på grunn av arbeidet med etableringen av Fylkesmennenes fellesadministrasjon.

Andelen søkere med innvandrerbakgrunn er 2,6 %. Andelen søkere med funksjonshemming er 0,8%. Innvandrerbakgrunn og funksjonshemming er egenrapportert av søkerne. Det er ikke tilsatt noen med innvandrerbakgrunn eller funksjonshemming i fast stilling i 2018. Det er tilsatt en person med funksjonshemming i vikariat. FMTL har i 2018 hatt 5 personer i arbeidsutprøving/arbeidspraksis, og vi har en ansatt med varig tilrettelagt arbeid.

FMTL har ikke i 2018 hatt spesielle tiltak i rekrutteringssammenheng rettet mot personer med innvandrerbakgrunn, funksjonshemming eller såkalt «hull» i CV. Vi har informert om inkluderingsdugnaden på ledermøter og understreket ansvaret for og se også til dette ved rekruttering.

Midlertidig ansatte (vikarer inkludert) ved årsskiftet 2018/19 var på 6,9% (17,5 stilling). Det er stor prosentvis nedgang i forhold til tallene for forrige årsskifte for de to tidligere embetene, hvor tallene var 11,5% (FMNT) og 14,8 (FMST).

Lønnspolitikk

Det ble vedtatt ny lokal lønnspolitikk for det nye embete etter arbeid i et partssammensatt utvalg som var nedsatt av lokal omstillingsgruppe for fusjonen.

Embetets lokale lønnspolitikk og stillingsbeskrivelser er i tråd med gjeldende hovedavtaler i staten.

Det ble gjennomført lokale forhandlinger med hjemmel i Hovedtariffavtalenes pkt. 2.51, 2.5.2 og 2.5.3. Det ble tilført 1 million kr fra

virksomheten til 2.5.1- forhandlingene. Forhandlingene ble gjennomført pr tariffavtale.

Det ble nedsatt et utvalg i embetet som skulle utrede om det var utilsiktede lønnsforskjeller internt hos fylkesmannen i Trøndelag etter at de to tidligere fylkesmannsembetene i Trøndelag ble slått sammen. Utvalget la fram en rapport om sine funn. Det ble gjennomført 2.5.3 forhandlinger med grunnlag i disse funnene. Det ble også gjennomført 2.5.3 og 2.5.2 forhandlinger for begge ledernivåene for å kompensere for utilsiktede forskjeller mellom lederne.

HMS arbeid og arbeidsmiljø

Embetet har etablert vernejeneste og arbeidsmiljøutvalg. Arbeidsmiljøutvalget har oppgaver etter AML § 7-2. Det er valgt hovedverneombud med vara og alle avdelingene har verneombud.

For å etablere HMS arbeid med internkontroll-HMS og handlingsplan for arbeidet, har vi i 2018 arbeidet risikobasert. Det er gjennomført questback mot alle ansatte om potensielle risikoområder på HMS området, som ble fulgt opp gjennom vernerunder i alle avdelinger for å få en helhetlig vurdering av risiko hos FMTL. Resultatet av vernerunden ble igjen fulgt opp i den enkelte avdeling av seksjonsledere og avdelingsdirektører. De virksomhetsovergrepene som kom frem etter vernerundene er blitt ivarettatt på virksomhetsnivå, og har resultert i nye prosedyrer, blant annet prosedyrer for vold og trusler om vold, konflikthåndtering og arbeid i åpent kontorlandskap.

Embetet har i 2018 hatt et HMS-utvalg nedsatt av AMU, som har laget et system for Internkontroll-HMS og en handlingsplan for HMS som vi bli implementert primo 2019.

FMTL har besluttet å bruke Risk Manager som kvalitetssystem. I 2018 har FMTL hatt en egen arbeidsgruppe som har oppgave å sørge for at kvalitetssystemet blir tatt i bruk. Alle avdelinger er representert i denne gruppen. Det er noe ulik framdrift avdelingene imellom i arbeidet med få laget og lagret prosedyrer og retningslinjer i kvalitetssystemet. Vi ser at det er svært viktig å få tatt i bruk avviksmodulen i systemet, og bruke informasjon fra avviksmeldinger aktivt til både kvalitetsforbedring og til å arbeide risikobasert med HMS.

Det er inngått ny avtale om bedriftshelsetjeneste for det nye embetet.

Sykefravær

FMTL inngikk i 2018 ny avtale med arbeidslivsenteret NAV om å være IA-virksomhet. Det ble også inngått ny lokal avtale med partene med mål og tiltak for IA-arbeidet. Denne lokale avtalen videreføres selv om den sentrale IA-avtalen nå er gjort allmenn for hele arbeidslivet, og at ordningen med IA-virksomheter opphørte ved årsskiftet 2018/19.

Total legemeldt og egenmeldt fravær for 2018 er på 4,4%. For de to tidligere embetene var tallene hhv 4,3% for FMNT og 6% for FMST. Det er positivt at fusjonen ikke har ført til økt fravær.

Prosent legemeldt og egenmeldt for menn er på 2,6% og for kvinner 5,3%. Vi ser at det egenmeldte fraværet er lavt for både kvinner og menn.

Sykefraværstatistikken rapporteres kvartalsvis til ledermøtet og til AMU og medbestemmelsesmøtet for å avdekke om årsaken til fraværet er jobbrelatert. Dette er viktige kommunikasjonskanaler i tillegg til sykefraværsoppfølgingen og samtalen med den enkelte.

5 Vurdering av framtidsutsikter

5.1 Forhold i og utenfor embetet som kan påvirke embetets evne til å løse samfunnsoppdraget på sikt

Det skjer endringer i samfunnet som utfordrer kommunene sin oppgaveløsning; kommunikasjonsutviklingen på samferdsel og IKT, befolkningsutviklingen (noen vokser og noen blir mindre), innbyggernes krav og forventninger øker, økte krav til kvalitet i tjenestene og byområdene vokser kraftig. Dette krever at det ses mer helhetlig på areal, tjenester og investeringer. Geografisk ser vi i Trøndelag store underliggende forskjeller gjennom sterk vekst i aksene Orkanger-Trondheim-Innhherred og langs deler av kysten, mens innlandet taper innbyggere og har færre vekstimpulser.

Befolkningen blir stadig eldre. I tillegg blir den økonomiske rikdommen blant innbyggerne større. Dette vil med stor sannsynlighet medføre en større arbeidsbelastning for vergemålsmyndigheten også på sikt. Det blir flere under vergemål og det blir en økning i summen av private penger som vergemålsmyndigheten må ta til forvaltning. Dette kan få konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt.

For å løse de juridiske oppgavene og klagesaker som er lagt til embetet må det satses på å frigjøre tilstrekkelige ressurser til faste oppgaver, «skal oppgaver».

Trøndelag har fullverdige verdikjeder både innen jord- og skogbruk, samt et bredt tilfang av tiltak innenfor nye landbruksbaserte næringer. Dette er essensielt både strukturelt og økonomisk. Et bioøkonomisk fokus gir mulighet for å utnytte råvarer og restprodukter fra landbruket som utgangspunkt for dyrefor, gjødsel, biodrivstoff mm. Økt samarbeid mellom den grønne og den blå «åker» er også en styrke. Vern av arealressursene innen både jord- og skogbruk er et framtidrettet grep for å øke selvforsyningsgraden til en stadig voksende befolkning, samt bidra til å redusere de økende klimautfordringene. Bruk av de lokale og regionale ressursene er dessuten vesentlig i et klima- og miljømessig perspektiv. Langsiktig, klimarettet arbeid i landbruket, i samarbeid med ulike aktuelle aktører, vil ha stor betydning for resultatoppnåelsen på dette området. Kompetansehevede tiltak innenfor alle deler av næringa vil være av betydning, kanskje spesielt innen grøntsektoren der markedsrommet er stort. Rekruttering av medarbeidere til embetet, men også rekruttering til landbruksnæringa og andre aktører innenfor landbrukssegmentet, er et vesentlig moment for å nå målsettingene i vårt samfunnsoppdrag. Landbruket er avhengig av å styrke forståelsen for de utfordringer næringa står overfor. Tydelige strategier for kommunikasjon med omverden vil være svært vesentlig for å skape forståelse for landbrukets behov i framtida.

Internt i embetet er vi avhengig av å ha fokus på førstelinjansvaret innenfor reindriften, å være synlig på de praktiske arenaene og utvikle dialogen og samhandlingen med reindriftsutøverne. Tillitt mellom næringen og forvaltningen er en forutsetning for å lykkes med mange av de oppdragene fylkesmannen har på reindriftsområdet. Fylkesmannen har som mål å være mer synlig på reindriften praktiske arenaer, noe som er ressurskrevende.

Med økt kompetanse på samiske rettigheter har vi større mulighet for å ivareta FM TL sitt ansvar. Dette bør også avhjelpe utfordringene vi ser eksternt. Her vil vi særlig trekke frem mangel på reindriftsfaglig kompetanse, og kanskje særlig hos kommunepolitikere. Fylkesmannen må i mange sammenhenger følge opp kommunenes ansvar når det gjelder forpliktelser overfor den sørsamiske reindriften og kulturen, men også øke kompetansen eksternt på temaet.

Vi har også utfordringer knyttet til konfliktene pga. uhensiktsmessige distriktsgrenser og at rein trekker utenfor lovlige områder. Arbeidet med konfliktløsning, dialog og oppfølging av evt. sanksjoner etter Reindriftenloven krever store ressurser, noe som går på bekostning av de andre oppdragene vi skal løse.

Klimaendringene, tap av biologisk mangfold, og spredning av miljøgifter er våre viktigste miljøutfordringer. Innenfor klimaområdet handler det både om å redusere utslippene av klimagasser, og tilpasse samfunnet til et endret klima. Arbeidet som fylkesmennene gjør innenfor klima, naturmangfold og miljøgifter er avgjørende for å møte utfordringene. Vi er avhengig av kompetente, kunnskapsrike og engasjerte medarbeidere for å lykkes i dette arbeidet. Fylkesmannen er en kunnskapsbedrift, der medarbeiderne er den viktigste ressursen vi besitter. Det er nødvendig med virkemidler for å kunne beholde og rekruttere medarbeidere med riktig kompetanse. Kunnskap er nødvendig for å kunne utøve god forvaltning.

Rettigheter har stort fokus i dagens samfunn. Det er over år blitt en stadig sterkere vektlegging av hva innbyggerne har krav på, og hvilke rettigheter den enkelte har. Som følge av dette, er kunnskap om regelverket på fagområdene og tolkningen av reglene blitt viktigere. I tillegg er dokumentasjonskravene innenfor alle sektorer blitt høyere. Fylkesmannen må tilpasse seg denne endringen i samfunnet, og ha kompetanse som er tilpasset dette. I tillegg til fagkompetanse på klima- og miljøområdet, er det derfor også viktig med kompetanse innenfor regelverk, forvaltning og administrasjon.

Kommunikasjon om klima- og miljøutfordringene er avgjørende for å målene. At samfunnet er klar over utfordringene er en betingelse for ressurstilgangen. At det er en god info- og kommunikasjonsstrategi på fagområdet er et viktig bidrag til måloppnåelse.

De nye kompetansekravene i skolen vil utfordre mange kommuner også i Trøndelag i årene framover. Mange vil mangle lærere som oppfyller kompetansekravene i de fagene de skal undervise i - selv om mange også har fått og får nødvendig videreutdanning. Det er her svært stor variasjon mellom kommuner, men gjelder både små og store kommuner. Per høsten 2018 er det ca 25 % som ikke oppfyller kompetansekravene i norsk, engelsk og matematikk på ungdomstrinnet. I tillegg kommer effekten av naturlig avgang i årene framover

Ellers utløser endringer i bosetting og barnetall/elevtall store strukturdebatter på skolesida; i første omgang gjelder det tilbuds- og skolestrukturen i videregående opplæring, men også mange kommuner må inn i runder om framtidig skolestruktur. Avveining mellom det pedagogiske tilbudet, størrelse på skolene og økonomi er krevende i mange kommuner.

Også på barnehageområdet står vi foran utfordringer på tilbudsstruktur. Det skyldes i hovedsak at vi nå har full barnehagedekning og delvis

overdekning. Dermed blir det kamp om barna. I den forbindelse er det viktig at kommunen som barnehagemyndighet har riktig lovforståelse og rolleforståelse slik at alle barnehager behandles likt uavhengig av om de er private eller kommunale; dvs. unngår for-fordeling til egne kommunale barnehager.

Barnevernreformen skal iverksettes fra 2021. Denne medfører betydelig overføring av oppgaver og ansvar til kommunene på barnevernsområdet. Videre forutsetter det også bredt og godt samarbeide mellom ulike oppvekstaktører. For derigjennom å understøtte reformens mål om at flere barn hjelpes tidligere og derved unngår å flytte barn bort fra sine oppvekstmiljø når dette er forsvarlig. Dette setter store krav til kommunene, både hva gjelder tjenestetilbud, samarbeid mellom aktører lokalt og andre tjenester og kommuner. Det pågående KS prosjektet i Trøndelag er et meget viktig grep for å møte disse utfordringene. Å lykkes med dette vil være avgjørende for om denne reformen lykkes til beste for barn, unge og deres familier. Om ikke slikt samarbeide lykkes vil mange små tjenester i stor grad bli avhengig av et stor omfang av kjøp av tjenester, også hjelpetiltak.

Fylkesmannen opplever å ha et godt omdømme i kommunene, men legitimiteten i forhold til rettsikkerhetsoppgavene er avhengig av at embetet også har ressurser til å drive med politikkformidling, råd og veiledning overfor tjenestene. Utvidelse og tydeliggjøring av rettigheter og økende forventninger i befolkningen fører til flere klage- og tilsynssaker. Ubalanse mellom oppgaver og ressurser oppleves som en reell trussel i forhold til å kunne bidra tilstrekkelig eksternt. Samtidig er det nettopp kjennskap til utfordringene Fylkesmannen får gjennom klage- og tilsynssaker som kan gi retning og innhold til råd og veiledning.

Kommunene i fylket har svært forskjellige forutsetninger og også etter 2020 vil 14 av 38 kommuner ha mindre enn 3000 innbyggere. Kombinert med store avstander er dette forhold som kan gi utfordringer i forhold til å gjennomføre ønskede endringer i tjenesteyting og kvalitet.

Spesialisthelsetjenestens ansvar har blitt tydeligere avgrenset enn tidligere og det forventes at kommunene håndterer flere oppgaver. Helse- og omsorgsoppgaver i forhold til personer med varierende samtykkekompetanse og krevende atferd kan være vanskelig å gi med grunnlag til helse- og omsorgstjenesteloven og pasient- og brukerrettighetsloven. Det oppleves vanskelig for Fylkesmannen å gi gode bidrag i disse sakene. Her er det behov for regelverksutvikling.

Det siste året har det vært en betydelig økning i klagesaker på pasientreiser. For Trøndelag sitt vedkommene en økning på omtrent 70%. Økningen fortsatte før og etter nyttår og legger beslag på saksbehandlingskapasitet som kan gå ut over andre gjøremål.

Senere i år fører en lovendring til at ordningen med varsel av alvorlige hendelser til Statens Helsetilsyn utvides til også å gjelde kommunale helse- og omsorgstjenester og private uten avtale med det offentlige. I tillegg får pasienter og pårørende rett til å varsle etter ordningen. Hvilke konsekvenser dette får for sakstilgang til Fylkesmannen er vanskelig å si. Da varselordningen ble innført for spesialisthelsetjenesten førte dette til en gradvis økning av antall varsler. 40% av varslene ender opp som tilsynssaker hos Fylkesmennene.

Internt i embete har vi brukt mye ressurser på å utvikle og implementere nye praksiser på alle fagområder i 2018. Dette er et område vi må fortsatt ha fokus på fremover.

Alle disse eksterne prosessene, sammen med nasjonale prosesser om oppgavefordeling, forholdet stat/kommune og rammebetingelser for statlig forvaltning, har mye å si for Fylkesmannens oppgaveløsning.

Det er ekstremt viktig at vi greier å holde god kontakt med kommuner og andre eksterne for både og følge med på utviklingen samt greie og endre oss selv i takt med utviklingen slik at vi fremstår kompetent og relevant. Fylkesmannen blir påvirket både i hvordan vi rekrutterer/holder medarbeidere som en kunnskapsorganisasjon, hvordan vi finner nye måter vi løser våre oppgaver på og nye måter å ha dialog med våre eksterne interessenter på. Det ble i 2018 arbeidet med en strategisk plan som skal gi mål og retning på Fylkesmannens arbeid 2019-2022.

5.2 Konsekvenser for embetets evne til å nå fastsatte mål og resultater på lengre sikt

Vi utfordres av endringer i samfunnet som skissert under 5.1 som påvirker vår evne til og løse samfunnsoppdragene. Vår utfordring, blir innenfor de til enhver tid rådende økonomiske rammebetingelser og analysere omgivelser og effektivisere, omstille og rekruttere riktig kompetanse.

Det er varslet en ny finansieringsmodell for embetene. Det forslaget som ble sendt på høring våren 2018 innebar en reduksjon i bevilgningen til drift på 10% for Fylkesmannen i Trøndelag. Når 94% av utgiftene våre er bundet opp til husleie og lønn vil et evt. slikt scenario være krevende for embete, og det er viktig at dette følges opp med gode overgangsordninger. Samtidig merker vi selvfølgelig også akkumuleringen av ABE-reformen.

Vi er derfor helt avhengige av og fortsatt omstille oss, og greie og ta i bruk nye digitale virkemidler i vår samhandling med borgere, kommuner og regionale partnere.

FMFA ble etablert fra nyttår. Det er viktig at vi får til en god dialog med FMFA om bl.a. tjenesteportefølje og tjenestekvalitet. Vi forventer at de vil levere kvalitativt gode bidrag på digitalisering og realisering av IKT strategien for fylkesmennene som understøtter embetene. VI forventer også at FMFA gjennom effektivisering frigjør ressurser, i tråd med det som er forutsatt, som kommer embetenes kjerneaktiviteter til gode.

6 Årsregnskap

[Årsregnskap for Trøndelag.pdf](#)